

# Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

## RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

### Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

# Mario Vargas Llosa PALOMINO MOLERO'YU KİM ÖLDÜRDÜ



Türkçesi  
ÜLKER İNCE

# ÇAĞDAŞ DÜNYA YAZARLARI

Bu kitap, İstanbul'da Can Yayınları'nda dizildi,  
Özal Basımevi'nde basıldı. (1991)

Mario Vargas Llosa  
PALOMINO  
MOLERO'YU  
KİM ÖLDÜRDÜ

ROMAN

Türkçesi  
ÜLKER İNCE

CAN YAYINLARI LTD. ŞTİ.

Bâbîâli Caddesi No. 19 Kat 2, 34410 Cağaloğlu, İstanbul

Telefon: 528 61 13 Faks: 513 51 88

Özgün adı  
*¿Quién mató a Palomino Molero?*  
(1986)

ISBN 975.510.365-1

© Mario Vargas Llosa / Agencia Literaria Carmen Balcells S.A./  
Can Yayınları Ltd. Şti. (1991)

Bu kitap, Alfred McAdam'ın İngilizce çevirisinden  
Türkçeye çevrilmiştir.

*José Miguel Oviedo'ya*

# I

"Orospu çocukları." Lituma midesindekilerin boğazına doğru yürüdüğünü duyuyordu. "Zavallı çocuk, sana neler yapmışlar böyle?"

Oğlan bir keçiboynuzu ağacına asılıp bıçakla doğranmıştı. Öyle akıl almaz bir durumdaydı ki bir cesetten çok bir korkuluğa, kırık dökük bir kuklaya benziyordu. Onu öldürdükten sonra ya da öldürmeden önce dilim dilim doğramışlardı: Burnu, ağzı ortadan yarılmıştı, kurumuş kanlar, çürükler, kesikler, sigara yanıklarından yüzü delibozuk bir haritaya dönmüştü. İğdiş etmeye bile çalışmışlardı, Lituma taşaklarının baldırlarına kadar sarktığını görüyordu. Ayakları çıplaktı, belden aşağısında hiçbir şey yoktu, gövdesinin üst yanını parça parça doğranmış bir tişört örtüyordu. Genç, ince, esmer ve kemikli biriydi. Yüzünün üzerinde vızıldayan sineklerin oluşturduğu dolambacın altında siyah ve kıvrırcık saçları parlıyordu.

Cesedi bulan oğlanın keçileri sağı solu kokluyor, tarlayı eşeleyerek yiyecek birşeyler arıyorlardı. Lituma, ölünün ayaklarını kemirmeye her an başlayabilirler, diye düşündü.

"Hangi orospu çocuğu yaptı bunu?" diye kekeledi, midesini bastırmaya çalışarak.

"Bilmiyorum," dedi oğlan. "Bana kızmayın, kabahat benim değil: Size haber verdiğim için teşekkür ederim."

kür etmelisiniz."

"Sana kızdığım falan yok. Kim böyle bir şey yapacak kadar aşağılık olabilir, beni çıldırtan bu."

Oğlan bu sabah keçilerini bu kayalı tarlaya sürüp de o korkunç şeyle karşılaşınca hayatının en büyük korkusunu yaşamış olmalı. Ama görevini yapmış; keçilerini cesedin çevresindeki kayaların arasında otlarken bırakıp Talara'daki karakola koşmuş. Kolay iş değildi bu, çünkü otlaktan yürüyerek Talara'ya gitmek bir saati alırdı. Lituma oğlanın karakol binasının kapısından girerkenki terli yüzünü, korku dolu sesini anımsıyordu:

"Şu Lobitos Yolu üzerinde bir adam öldürmüşler. İsterseniz sizi oraya götürürüm, ama hemen gitmeliyiz, çünkü keçilerimi yalnız bıraktım, onları çalabilirler."

Bereket versin keçilerin hiçbirisi çalınmamıştı. Lituma cesedi görmenin büyük şaşkınlığını üzerinden yavaş yavaş atarken oğlanın parmak hesabı keçilerini saydığını gördü. Derin bir soluk aldığını duydu: "Hepsi tamam."

"Aman, sen koru Tanrım!" diye haykırdı taksi sürücüsü. "Nedir bu Tanrı aşkına?"

Yolda gelirlerken oğlan ne görececeklerini onlara aşağı yukarı anlatmıştı, ama insanın bir şeyi kafasında canlandırması başka, görüp koklaması başka. Cesedin kokusu göğün yedinci katına ulaşmıştı. Güneş kayaların yanı sıra kafalarının taşlarını oyuyordu. Görülmemiş bir hızla çürüyor olsa gerekti.

"Yardım eder misin, şunu aşağıya indirelim?"

"A, elbette," diye homurdandı taksi sürücüsü

haç çıkararak. Keçiboynuzu ağacına tükürdü. "Biri bana şu Ford'un bir gün bunu taşıyacağını söyleseydi onu hiç satın almazdım. Teğmenle ikiniz benim gibi iyi bir adam buldunuz, yararlanıyorsunuz."

Jerónimo Talara'da taksisi olan tek kişiydi. Cenaze arabası kadar büyük ve siyah olan külüstür arabası kasabayı Uluslararası Petrol Şirketi çalışanlarının oturdukları ve çalıştıkları bölgeden ayıran kapıdan serbestçe geçti. Teğmen Silva ile Lituma, Jandarma Karakolunun tek taşıt aracı olan bisiklet ya da atla gidilemeyecek kadar uzak yerlere gitmeleri gerektiğinde bu taksiyi kullanırlardı. Taksi sürücüsü ne zaman kendisini çağırırsalar sızlanır, söylenir, her ne kadar Teğmen benzin parasını ödüyorsa da paraca kayba uğradığından söz ederdi.

"Dur, Jerónimo, şimdi aklıma geldi, yargıç gelip soruşturma yapmadan ona dokunamayız."

"Yani bir küçük yolculuk daha yapacağım," dedi çatlak bir sesle. "Ya yargıç bana ücretimi öder ya da kendinize bir başka enayi bulursunuz."

Tam o sırada eliyle alnına vurdu, gözlerini açtı, cesedin yüzüne baktı. "Dur bir dakika! Ben bu herifi tanıyorum!"

"Kim?"

"En son askere alman erlerle birlikte hava üsüne gelen oğlanlardan biri." Yaşlı adamın yüzü aydınlandı. "Hah, tamam. Bolerolar söyleyen, Piura'lı oğlan."

## II

"Bolero mu söylüyordu? Öyleyse benim sana söz ettiğim oğlan bu," dedi yeniden Şebek.

"Evet, o. Araştırdık; aynı adam. Palomino Mole-ro, Castilla'lı. Ama onu kimin öldürdüğünü açıkla-maz ki bu bize."

Stadyumun yanında, La Chunga'nın küçük ba-rındaydılar: Bir boks maçı vardı herhalde, çünkü taraftarların bağırışlarını duyuyorlardı. Lituma izinli gününde Piura'ya gelmişti; U.P.Ş'nin (Ulus-lararası Petrol Şirketi) bir kamyon sürücüsü o sa-bah onu buraya getirmişti, geceyarısı Talara'ya dö-necekti. Lituma ne zaman Piura'ya gelse kuzenle-ri José ile Şebek León, bir de Gallinacera dolayla-rından bir arkadaş, Josefino ile birlikte kasabaya inerdi. Lituma ile León kardeşler La Mangache-ria'lıydı, ama iki komşu yöre arasında nicedir sü-ren yarışın bu dört arkadaş için hiçbir önemi yok-tu. Birbirlerine öylesine yakındılar ki kendilerinin imzası durumuna gelen şarkıyı birlikte yazmışlar, kendilerine Tıpasızlar adını vermişlerdi.

"Şu işi çözersen seni general yaparlar, Litu-ma," diye şaka yaptı Şebek.

"Zor olacak. Hiç kimse hiçbir şey bilmiyor, hiç kimse hiçbir şey görmemiş, daha kötüsü de yetkili-ler yardım için parmaklarını oynatmayacaklar."

"Dur bir dakika, Talara'daki yetkililer siz değil

misiniz?" diye sordu Josefino, gerçekten şaşırarak.

"Teğmen Silva ile ben polis yetkilileriyiz. Benim sözünü ettiğim yetkililerse Hava Kuvvetleri yetkilileri. O sıksa oğlan Hava Kuvvetlerindeydi, yani onlar bize yardım etmezlerse kim eder?"

Lituma birasının köpüğünü üfürdü, ağzını bir timsah gibi açarak bir yudum içti. "İtoğlu itler. O oğlancığa ne yaptıklarını görseydiniz böyle taşak geçmezsiniz. Neden başka bir şey düşünemediğimi anladınız."

"Elbette anlıyoruz," dedi Josefino. "Ama durmadan bir cesetten söz etmek can sıkıcı. O adamı unut, Lituma. O öldü."

"Polis olduysan böyle şeylerle karşılaşacaksın," dedi José. "İş bir hastalıktır. Ayrıca sen bu işin adamı değilsin. Bir polisin taş gibi bir yüreği olmalı, çünkü kimi zaman orostopolluk etmek zorundasın. Sense öylesine duygusalsın ki."

"Doğru, öyleyim. O sıskacık oğlanı aklımdan çıkaramıyorum. Karabasanlar görüyorum, o oğlana yaptıkları gibi birisi taşaklarını çekiyormuş gibi geliyor. Taşakları ta dizlerine kadar sarkmıştı, tavada pişmiş bir çift yumurta gibi yamyassıydılar."

"Onlara dokundun mu?" dedi Şebek gülerek.

"Yumurta, taşak falan dediniz de aklıma geldi, Teğmen Silva o şişko karıyı düdükledi mi?" diye sordu José.

"Sen bize bundan söz ettin edeli meraktan dokuz doğuruyoruz," diye ekledi Josefino. "Karıyı becerdi mi becermedi mi?"

"Bu hızla giderse hiçbir zaman beceremeye-

cek."

José masadan kalktı. "Evet, haydi sinemaya gidelim. Geceyarısından önce kerhane ölü evi gibi oluyor. Varyete'de bir Meksika komedisi oynuyor; Rosita Quintana'nın. Aynasızın davetlisiyiz, elbette."

"Benim mi? Bu biranın parasını bile ödeyecek mangırım yok. Bana kredi açarsın, ha, Chunguita?"

"Sana anan kredi açsın," diye karşılık verdi Chunga, canı sıkılmış görünerek.

"Böyle bir şey diyeceğini biliyordum. Seni fitik etmek için söyledim."

"Sen git ananı fitik et."

"La Chunga iki, Lituma sıfır," diye bağırdı Şebek. "La Chunga kazandı."

"Bozuk atma, Chunga. Al sana borcumu ödüyorum. Anamı da rahat bırak: Kadın öldü, Simbila'da gömülü."

Uzun boylu, yaşı belirsiz ters bir kadın olan La Chunga parayı kaptı, saydı, Tıpasızlar giderken paranın üstünü verdi.

"Sana bir soru, Chunguita. Bu kadar akıllı olduğun için şimdiye kadar hiç kimse senin başında bir şişe kırmadı mı?"

"Ne zamandan beri bu kadar meraklısın?" diyerek yanıtladı kadın, ona bakmak zahmetinde bulunmadan.

"Bir gün biri sana güzel bir görgü dersi verecek."

"O kişi sen olmayacaksın, ama" dedi La Chunga esneyerek.

Dört kafadar Tıpasızlar anayola çıkan kumlu patikada yürüdüler, Piura'nın soylular kulübünün yanından geçtiler, Grau Anıtına yöneldiler. Ilık bir geceydi, sessiz ve yıldızlı. Havayı keçiboynuzu ağaçlarının, keçilerin, kuş pisliklerinin, kızarmış yağın birbirine karışmış kokusu doldurmuştu. Parça parça doğranmış Palomino Molero'nun kanlı görüntüsünü kafasından silemeyen Lituma Tıpasızlar'm özgür ve tasasız yaşamını sürmek varken aynasız olduğuna pişman olup olmayacağını merak ediyordu. Hayır, olmayacaktı. Bombok bir işti, ama her gün yemek yiyordu, yaşamı belirsizliklerden kurtulmuştu. José, Şebek ve Josefmo üçü birden ıslıkla bir vals çalıyordı, Lituma'ysa o oğlanın bolero-larının tatlı, yumuşak tonunu, 'büyüleyici ezgilerini' kafasında canlandırmaya çalışıyordu. Varyete'nin girişinde kuzenleri ile Josefino'ya veda etti. Onlara yalan atmış, Uluslararası'nın kamyon sürücüsünün Talara'ya her zamankinden daha erken döneceğini, onun arabasını kaçırmak istemediğini söylemişti. Ondan biraz para çarpmaya çalıştılar, ama tek kuruş bile alamadılar.

Armas Alanına yöneldi. Yolda giderken köşede gözüne şair Joaquin Ramos ilişti, tekgözlük takmıştı, 'gazelim' dediği bir keçiyi ipinden çekerek götürüyordu. Alan kalabalıktı, sanki insanlar bir kilise töreni için oraya gelmişlerdi. Lituma onlarla hiç ilgilenmedi, sanki bir kadınla buluşmaya gidiyormuş gibi Eski Köprüyü geçerek Castilla'ya yöneldi. La Chunga'nın orada birasını içerken gelmişti bu düşünce aklına. Ya kadın orada değilse? Acısını unutmak için ya başka bir kente gittiye?

Ama oradaydı, evinin kapı aralığından küçük bir oturgaca tünemiş, tane tane kopararak mısır yerken akşam serinliğinden yararlanıyordu. Kerpiç kulübenin açık kapısından Lituma kadının içerdeki birkaç parça eşyasını görebiliyordu: Kamış iskemleler (kimisinin oturacak yeri yok), bir masa, birkaç toprak sürahi, büfe yerine kullanılan bir sandık, lekeli bir fotoğraf. "Oğulcuğu," diye düşündü Lituma.

"İyi akşamlar." Lituma kadının önünde durdu. Kadın yalınayaktı, Talara Polis Karakoluna geldiği sabahki siyah giysi vardı üzerinde.

Kadın, "İyi akşamlar," diye mırıldandı, Lituma'ya bakıyordu, ama onu tanımamıştı, bir deri bir kemik kalmış köpekler Lituma'yı kokladılar, hırladılar. Uzakta birisi gitar çalıyordu.

"Seninle biraz konuşabilir miyim, Doña Asunta? Oğlun Palomino konusunda."

Yarı aydınlıkta Lituma kadının çizgi çizgi, buruşuk yüzünü, tedirginlikle kendisini inceleyen küçük gözlerini, şiş gözkapaklarını ancak seçebiliyordu. Gözleri hep böyle miydi yoksa ağlamaktan mı şişmişti?

"Beni tanımadın mı? Ben Talara'dan Jandarma Lituma. Teğmen Silva senin ifadeni alırken ben de oradaydım."

Kadın haç çıkardı, anlaşılmaz birşeyler mırıldandı, Lituma onun güç belâ yerinden kalkışını izledi. Kadın mısırını ve oturgacını alarak eve girdi. Lituma da onun arkasından gitti, eve girer girmez kasketini çıkardı. Palomino Molero'nun evinin böyle bir yer olduğunu görmek ona dokunmuştu.

Amirleri istediği için değil kendiliğinden gelmişti; bir sorun olmayacağını umuyordu.

Kadın Talara'da ifadesini verirkenki titrek sesiyle, "Onu buldunuz mu?" diye mırıldandı. Bir iskemleye çuval gibi yığılmıştı, Lituma anlamamış gibi kendisine baktığı için sesini yükseltti. "Oğlumun gitarı. Gitarını buldunuz mu?"

"Henüz bulamadık." Lituma'nın anımsadığına göre Doña Asunta, Teğmen Silva'nın sorularına yanıt verirken hıçkıra hıçkıra ağlamış, durmadan Palomino'nun gitarını sormuş, kendisine vermelerini istemişti. Ama o gittikten sonra ne kendisi ne de Teğmen Silva bunu anımsadı. "Merak etme. Er ya da geç bulunacak, onu sana ben kendim getireceğim."

Kadın yeniden haç çıkardı, Lituma'ya öyle geldi ki kötü ruhları değil kendisini defetmek için yapıyordu bunu. "Ona kötü olayı anımsatıyorum," diye düşündü.

"Burada bırakmak istemişti, ama ben ona, yanına al, yanına al, dedim. Hayır, anne, dedi, hava üsünde gitar çalacak zamanım olmayacak. Ayrıca onu koyacak bir dolabım bile olmayabilir: Bırak burada kalsın. Piura'ya geldikçe çalarım. Hayır, Palomino, yanına al, daha iyi vakit geçirirsin, şarkı söylerken gitarla kendi kendine eşlik edersin. Onu bu kadar sevdiğine göre yanından ayırma. Aah Tanrım... zavallı yavrum."

Kadın ağlamaya başladı, Lituma yaşlı kadının anılarını tazelediği için üzüldü. Ensesini kaşırken onu avunduracak kırık dökük birkaç söz söyledi. Bir şey yapmış olmak için oturdu. Evet, fotoğraf

Palomino'nun ilk Kudas ayinindeki fotoğrafiydi. Lituma, düzgün taranmış saçları, bembeyaz kılığı, sağ elinde mumu, sol elinde dua kitabı, boynunda papaz omuzluğuyla esmer derili oğlanın uzun, köşeli küçük yüzüne uzun uzun baktı. Fotoğrafçı yaklaklarını, dudaklarını kırmızıya boyamıştı. Sıska bir oğlan, sanki çocuk İsa'yı düşünüyor, kendinden geçmiş.

Doña Asunta ağlamaklı bir sesle, "O zaman bile güzel şarkı söylerdi," dedi, parmağıyla fotoğrafı göstererek. "Peder García ona tekbaşına söyletirdi, herkes daha ayin bitmeden alkışlardı."

"Herkes onun olağanüstü bir sesinin olduğunu söylüyordu. Bir yıldız olabilirdi, radyoda şarkı söyler, turneler yapabilirdi. Herkes böyle söylüyor. Şarkıcıları askere almamak gerek. Onları askerlikten bağışık tutmalı."

"Palomino askere alınmadı. Askerlikten muaf tutulmuştu."

Lituma onun gözlerinin içine baktı. Yaşlı kadın gene haç çıkardı, gene ağlamaya başladı. Lituma onun ağlayışını dinlerken lambanın çevresine birikmiş böceklerle baktı. Vızıldayan, aleve ulaşmak isterken durmadan lambanın camına çarpan düzinelerce böcek vardı. Kendilerini öldürmek istiyordu, geri zekâlılar.

"Falci, gitar bulunduğu zaman katiller de bulunacak, dedi. Gitarını kim aldıysa onu da o öldürdü. Katiller! Katiller!"

Lituma onaylayarak başını salladı. Canı öylesine sigara içmek istiyordu ki, ama bu yaşlı kadının yanında sigara yakmak ona saygısızlık gibi geliyor-

du.

"Oğlun askerlikten muaf mı tutulmuştu?"

"Dul bir kadının tek oğlu," dedi Doña Asunta. "Palomino sonuncusuydu, öteki ikisi ölmüştü. Ya-sa böyle."

"Doğru, öyle haksızlıklar oluyor ki." Lituma gene ensesini kaşdı, hiç kuşkusuz kadın gene ağla-maya başlayacaktı. "Yani, onu askere almaya hiç hakları yoktu, öyle değil mi? Buna adalet mi der-sin sen? Askere çağrılmasaydı şimdi yaşıyor olacaktı. Bu kesin."

Doña Asunta gözlerini giysisinin etek kıvrıntısıyla silerken başım 'hayır' anlamında salladı. Uzaktan hâlâ gitar sesleri duyuyorlardı, Lituma birden orada, karanlıkta, belki de ırmak kıyısında aya bakarak gitar çalan kişinin Palomino olduğu hayaline kapıldı birden.

"Onu askere almadılar; kendisi gidip yazıldı." Doña Asunta hâlâ ağlıyordu. "Kimse ona git deme-di. Hava Kuvvetlerine kendisi istediği için girdi. Bu felâketi kendisi davet etti."

Lituma ayakta dikiliyor, iskemlede oturan ka-dını sessizce izliyordu. Kadın öylesine kısaydı ki çıplak ayakları neredeyse yere değmiyordu.

"Talara otobüsüne bindi, Hava Kuvvetlerine gitti, katılmak istediğini söyledi. Zavallı yavrum! Ölümüne gidiyordu. Kendi isteğiyle yaptı bunu. Za-vallı Palomino'm!"

"Talara'dayken bunu Teğmen Silva'ya neden söylemedin?"

"Sormadı ki. Bana sorduğu her şeyi yanıtladım."

Bu doğruydu. Palomino'nun dűşmanları var mıydı? Onu tehdit eden biri olmuş muydu? Hiç oğlunun biriyle tartıştığını, kavga ettiğini görmüş müydü? Ona birinin bir zarar vermesi için bir neden var mıydı? Annesine hiç kaçmayı düşündüğünden söz etmiş miydi? Asunta her soruyu sakın sakın yanıtlamıştı: Hayır, hiç kimse, hiçbir zaman. Ama işin doğrusu Teğmen, oğlanı askere mi aldılar yoksa kendisi mi yazıldı, bunu sormayı akıl etmemişti.

"Yani askerlikten hoşlanıyor muydu?" Lituma şaşırdı: Bolero şarkıcısı onda tam tersi bir izlenim bırakmıştı.

"Benim de anlamadığım burası," dedi kadın ağlamaklı bir sesle. "Bunu neden yaptın, Palomino? Hava Kuvvetlerinde senin ne işin var? Senin Talara'da ne işin var? Uçaklar düşüyor; beni korkudan öldürmek mi istiyorsun? Önce benimle konuşmadan bunu nasıl yapabildin? Çünkü konuşsaydım, hayır, diyecektin, anne. Ama neden, Palomino? Çünkü Talara'ya gitmem gerekiyordu. Çünkü Talara'ya gitmek zorundaydım. Çünkü bu bir ölüm kalım sorunu, anne."

"Peki, Talara'ya gitmek oğlun için neden ölüm kalım sorunu olsun?"

"Bunu hiç öğrenemedim." Dördüncü ya da beşinci kez haç çıkarıyordu kadın. "Bunu bana söylemedi ve gizini kendisiyle birlikte mezara götürdü. Ah! Bunu bana neden yaptın, Palomino?"

Beyaz benekli kahverengi bir keçi başını odaya uzattı, kocaman, acıyan gözlerle kadına baktı. Bir gölge onu oradan çekip uzaklaştırdı.

"Katılır katılmaz pişman olmuştur herhalde. Askeri hayatın eğlence, oyun, kızlar değil, bir yığın talim, çalışma demek olduğunu anlayınca. Belki de bu yüzden kaçtı. Buraya kadar anlıyorum. Anlamadığım onu neden öldürdükleri. Hem de böylesine acımasızca."

Lituma yüksek sesle düşünüyordu, ama Doña Asunta ilgilenirmiş gibi görünmüyordu. Demek ki Piura'dan uzaklaşmak için orduya yazılmış, bir ölüm kalım sorunu olduğu için. Bu kasabada onu birisi tehdit etti herhalde, o da Talara'da Hava Kuvvetleri Üssünde güvenlikte olacağını düşündü. Ama askeri hayata dayanamadı, kaçtı. Kurtulmaya çalıştığı insan ya da insanlar onu bulup öldürdüler. Ama neden böyle öldürdüler? Daha küçücük bir oğlan olan birine böylesine işkence etmek için insan deli olmalı. Pek çok erkek aşk hayatları iyi gitmediği için orduya yazılıyor. Belki de aşkı yanıtsız kalmıştı. Belki de âşıktı, kız onu üzüyordu, ya da belki onu aldatıyordu. Canı sıkıldı ve çekip gitmeye karar verdi. Nereye? Talara'ya. Nasıl? Orduya yazılarak. Hem inandırıcı gibiydi hem değildi. Sinirli sinirli gene ensesini kaşıdı.

"Neden evime geldin?" Doña Asunta birden ona dönmüştü.

Yalan söylerken yakalanmış gibi oldu. Neden gelmişti? İyi bir nedeni yoktu, pis bir meraktan başka.

"Acaba bana kimi ipuçları verebilir misin diye," dedi kekeleyerek.

Doña Asunta'nın tiksintisi gözlerinden okunuyordu, Lituma kendisinin yalan söylediğini kadı-

nın anladığını düşündü.

"Beni orada üç saat tuttunuz, bütün bildiğimi anlattırdınız," diye fısıldadı kederle. "Başka ne istiyorsunuz? Ne? Oğlumu kimin öldürdüğünü bildiğimi mi sanıyorsunuz?"

"Kızma. Senin rahatını kaçırmak istemiyorum, hemen gideceğim. Benimle konuştuğun için teşekkür ederim. Birşeyler öğrenirsek hemen sana haber veririm."

Lituma ayağa kalktı, iyi geceler diledi, kadının elini uzatmayacağından korktuğu için el sıkışmadan dışarıya çıktı. Dışarıya çıktığında kasketini başına geçirdi, parıldayan yıldızların altında tozlu yolda birkaç adım yürüdükten sonra sakinleşti. Uzakdaki gitar susmuştu. Duyabildiği tek şey birbirleriyle boğuşan ya da oyun oynayan çocukların tiz sesleri, evlerinin önlerinde çene çalan yetişkinlerin partırtıları, köpek havlamalarıydı. Neyin var senin, diye düşündü. Kafandan neler geçti? Zavallı çocuk! Dünyada bu kadar kötü insanların nasıl var olabildiğini anlayana kadar artık bir daha o eskisi gibi içi geniş, La Mangacheria'lı adam olamayacaktı. Özellikle de herkes Palomino'nun bir sineği bile incitemeyeceğini söylediği için.

Lituma Eski Köprüye geldi, ama köprüyü geçip kente gidecek yerde Piura Irmağının üstündeki eski köprünün üzerine kurulmuş olan Rio Bara gitti. Boğazının içi zımpara kâğıdı gibiydi. Rio Bar boştu. Daha oturur oturmaz barın sahibi Moisés yanına geldi. Kulakları öylesine büyüktü ki herkes ona Jumbo diyordu.

"Seni böyle üniformayla görmeye bir türlü alı-

şamadım," diye şaka yaptı, ona bir bardak *lucuma* suyu uzatırken. "Kılık değiştirerek geziyormuşsun gibime geliyor. Senin Tıpasızlar nerede?"

"Bir komedi filmine gittiler," dedi Lituma, içeceğini yudumladı. "Hemen Talara'ya dönmem gerek."

"Şu Palomino Molero işi amma da boktan bir iş. Gerçekten de taşaklarını kesmişler mi?"

"Kesmemişler, çekip uzatmışlar." Lituma iğreniyordu. Herkesin öğrenmek istediği ilk şey buydu. Şimdi artık Moisés oğlanla ilgili şakalar yapmaya başlardı.

"Fark etmez." Jumbo dev bir böceğin kanatlarına benzeyen o koca kulaklarını oynattı. Burnu ve çenesi de hayli hürmetliceydi. Tam bir hilkat gari-besi.

"Onu tanıyor muydun?"

"Evet, sen de tanıyordun, bundan hiç kuşkim yok. Onu anımsamıyor musun? Zengin oğlanlar serenat yaptırmak için onu tutarlardı. Toplantılarda, özel günlerde hatta Kulüp Grau'da ona şarkı söyledirlerdi. Leo Marini gibi söylüyordu, yemin ederim. Ona rastlamış olmalısın, Lituma."

"Herkes öyle söylüyor. Bir gece La Chunga'nın orada şarkı söylemiş, José, Şebek ve Josefino ile birlikte ben de oradaymışım, onlar öyle söylüyor. Ama ben hiç anımsamıyorum."

Gözlerini kapadı, bira şişeleriyle kaplı küçük tahta bir masanın çevresinde oturuşlarıyla, gözlerini yakan sigara dumanıyla, alkol kokusuyla, sarhoşlanmış insan sesleriyle, bulanık karaltılarıyla, vals ve *tonderos* çalan gitarlarıyla birbirine benzeyen

birtakım geceleri gözlerinin önüne getirdi. Bu karmaşanın içinde insana dans etme, bir kadını kollarının arasında tutma, kulağına birtakım boş, tatlı sözler fısıldama isteği veren o genç, tatlı sesi bulması olanağı var mıydı? Hayır, hiçbir şey anımsamıyordu. Kuzenleri ile Josefino yanıliyordu. Hemen bir çizgi çekti: Lituma hayatında Palomino Molero'nun şarkı söylediğini hiç duymamıştı.

"Onu kimin öldürdüğünü buldunuz mu?"

"Henüz bulamadık. Sen onun arkadaşı mıydın?"

"Ara sıra içki içmek için uğrardı. Arkadaş değildik, ama ara sıra çene çalardık."

"Canlı, konuşkan biri miydi? Yoksa ciddi ve soğuk mu?"

"Sessiz, utangaç. Romantik, bir şair gibi. Onu askere almaları çok kötü. Askeri disiplin ona çok zor gelmiştir."

"Askere alınmamış; askerlikten muafmış. Kendisi gidip girmiş. Annesi bunu bir türlü anlamıyor, ben de öyle."

"Gönül yarası aldıysa olacağı budur." Jumbo kulaqlarını oynattı.

"Ben de öyle düşünüyorum, ama onu kimin, neden öldürdüğünü anlatmıyor bu bana."

Rio Bara birtakım adamlar geldi. Moisés onların siparişlerini almaya gitti. Kamyon sürücüsünü bulma zamanı gelmişti, ama Lituma gevşediğini duyumsuyordu. Yerinden kımıldamadı. O incecik oğlanı gitarını çalarken görür gibi oldu; Piura'lı beyazların oturdukları sokakların yarı aydınlığında güzel sesiyle büyülediği, asla âşık olamayacağı kız-

larm balkonlarının süslü demir parmaklıklarının altında görür gibi oluyordu. Sevgililerine serenat yaptığı için zengin oğlanların ona verdikleri bahşişleri cebine koyarken görüyordu onu. Acaba o gitarı aylarca biriktirdiği o bahşişlerle mi almıştı? Piura'dan ayrılmak neden bir ölüm kalım sorunu olmuştu?

"Şimdi anımsadım," dedi Moisés, kulaklarını sertçe çırparak.

"Neyi anımsadın?"

"Deli gibi âşık olduğunu. Bana birşeyler söylemişti. Olanaksız bir aşkmış. Bana böyle demişti."

"Evli bir kadın mı?"

"Nereden bileyim, Lituma? Olanaksız pek çok aşk var. İnsan bir rahibeye âşık olabilir örneğin. Ama onun öyle dediğini duyduğumu anımsıyorum. 'Neden bu kadar üzgün görünüyorsun, çocuk?' 'Çünkü âşığım Moisés ve bu olanaksız bir aşk.' Bu yüzden Hava Kuvvetlerine katıldı."

"Neden olanaksız bir aşk olduğunu söylemedi mi sana? Ya da kızın kim olduğunu?"

Moisés başını ve kulaklarını salladı.

"Tek söylediği bu. Onu gizli gizli görmek zorundaymış. Ona serenat yapıyormuş, ama penceresinin altında değil. Uzaktan."

"Anlıyorum." Kıskanç bir koca ölümle tehdit ettiği için oğlanın Piura'dan kaçtığını düşündü. "Kadının kim olduğunu, bunun neden olanaksız bir aşk olduğunu bilseydik üzerine gidecek bir şeyimiz olurdu." Belki de oğlana bu yüzden işkence edilmişti: Kıskanç bir kocanın öfkesi.

"Sana bir yardımı olacaksa söyleyeyim, sevdiği

kadın hava üssünün yakınlarında oturuyordu."

"Üssün yakınlarında mı?"

"Bir gece burada konuşuyordu, Palomino Mole-ro şimdi senin oturduğun yerde oturuyordu. Bir arkadaşımın Chiclayo'ya gideceğini duyunca hava üssüne kadar arabasına almasını istedi. 'Gecenin bu saatinde orada ne yapacaksın?' dedim. 'Sevgilime serenat yapacağım, Moisés,' dedi. Demek ki kız orada oturuyor."

"Ama oralarda oturan kimse yok. Kum ve keçi-boynuzu ağaçlarından başka bir şey yok orada, Moisés."

"Bunu biraz düşün, Lituma," dedi Jumbo, kulaklarını sallayarak. "Biraz bunun üzerinde dur."

"Olabilir." Lituma ensesini kaşdı. "Hava Kuvvetlerinde çalışan kişilerle aileleri üssün hemen yanında oturuyorlar."

### III

"Evet, evet, Hava Kuvvetlerinde çalışan kişilerle ailelerinin oturduğu yer orası," diye yineledi Teğmen Silva. "Gerçek bir ipucu sayılır bu. Şimdi artık o orospu çocuğu zamanını boşa harcadığımızı söyleyemez bize."

Teğmen, Hava Kuvvetleri üssünün kumandanıyla yapacakları görüşmeden söz ediyor, Lituma'nın söylediklerini dinliyordu, ama Lituma onun lokantayı süpüren Doña Adriana'nın savrulan etekliğini bütün varlığıyla izlediğini biliyordu. Kadın hareket ederken ara sıra etekliği dizinin üstüne sıvanıyor, kalın, eti sıkı bir baldır ortaya çıkıyordu. Yere düşmüş bir çöpü almak için eğilince heybetli, engel tanımaz göğüsleri ince pamuklu giysisinin yakasından görünüyordu. Teğmenin boncuk gözleri kadının en küçük bir hareketini bile kaçırmıyor, şehvetle parlıyordu.

Doña Adriana Teğmen Silva'yı neden böyle heyecanlandırır, ona eziyet ederdi? Lituma bunu anlayamıyordu. Teğmen açık renk derili, genç, yakışıklı bir adamdı; küçük, sarı bir bıyığı, pek seyrek çıkardığı güneş gözlükleri vardı. Talara'da hangi kıızı istese alırdı, ama o yalnızca Doña Adriana'nın peşindeydi. Lituma'ya açılmıştı. "Şu şişko beni deli ediyor, orospu." Bu kimin akhna gelir? Annesi olacak yaştaydı, kafasındaki o saç yumağında birkaç

tel ağarmış saç vardı, üstelik her yanından etler pörtlüyordu, özellikle midesinden. Geceleri çalışan gündüzleri uyuyan bir balıkçıyla, Matías'la evliydi. lokantanın arkasında oturuyorlardı, evden ayrılmış olan üç-beş büyük çocukları vardı. Oğullarından ikisi Uluslararası Petrol Şirketinde çalışıyordu.

"Doña Adriana'ya böyle bakmayı sürdürürseniz gözleriniz kör olacak, Teğmen. Hiç değilse gözlüklerinizi takın."

"Biliyor musun her gün biraz daha güzelleşiyor," diye fısıldadı Teğmen, gözlerini Doña Adriana'nın savrulan süpürgesinden ayırmadan. Mezu niyet yüzüğünü pantolonuna sürttü ve "Bunu nasıl yapıyor bilmiyorum, ama gerçek şu ki her gün biraz daha güzelleşiyor, daha iştah kabartıcı oluyor," diye ekledi.

Koca birer fincan keçi sütü içmiş, yağlı peynirle yapılmış sandviç yemişlerdi. Sekiz otuzda onları Albay Mindreau'nun beklediği hava üssüne götürecek olan Don Jerónimo ile taksisini bekliyorlardı şimdi. Bambu çubuklarla, hasırlarla, oluklu çinko levhalarla yapılmış bir şantiye olan Doña Adriana'nın dükkânında tek müşteri onlardı. Bir köşede bir kamp sobası vardı, Doña Adriana müşterilerine orada yemek pişirirdi. Arka duvarın öteki yanında Matías'ın dalgalı denizlerde geçirdiği gecelerden sonra uyuduğu küçük oda.

"Sen yerleri süpürürken Teğmenin senin için ne olağanüstü şeyler söylediğini bilmiyorsun, Doña Adriana," dedi Lituma tatlı tatlı gülümseyerek. Lokantanın sahibi badi badi yürüyerek yanına ge-

lip ona süpürgeyi salladı. "Dediğine göre yaşın biraz ileriymiş, birkaç kilo fazlalığın da varmış, ama Talara'da senden daha çok istek uyandıran bir kadın yokmuş."

"Böyle söylüyorum, çünkü böyle düşünüyorum." Teğmen Silva'nın yüzünde bir Dön Juan ifadesi vardı. "Ayrıca bu doğru. Doña Adriana da bunu biliyor."

"Koca çocukları olan bir kadınla Teğmen zaman öldüreceğine işini yapsın. Katillerin peşine düşsün."

"Onları bulursam ödülüm ne olacak?" Teğmen dudaklarını edepsizce şaplattı. "Seninle bir gece mi? Böyle bir ödül için onları bulur, kollarını, bacaklarım bağlar, ayaklarının dibine atarım, yemin ediyorum."

"Bunu öyle bir söylüyor ki sanki daha şimdiden onunla yatağa girmiş gibi." Teğmenin şakaları Lituma'yı eğlendiriyordu, ama sonra Lituma ölen oğlanı anımsadı, şakalar o kadar komik gelmemeğe başladı. Şu Allahın belâsı Albay Mindreau yardımcı olsaydı işler daha kolaylaşacaktı. O da birtakım bilgiler, dosyalar, üs çalışanlarını sorguya çekme yetkisi olmalıydı, kendilerine yardım etmek isterse bir sürü ipucu bulur, o orospu çocuklarını yakarlardı. Ama Albay Mindreau öylesine tepeden bakıyordu ki. Onlara yardım etmeye neden yanaşmıyordu? Çünkü Hava Kuvvetlerindeki heriflerin hepsi kendilerinin safkan soylu olduğunu düşünüyordu. Onlara göre Sivil Muhafazanın jandarmaları adam yerine alınmayacak yarım kan insanlardı.

"Bırak! Sen kendini ne sanıyorsun? Bırak yok-

sa Matías'ı uyandırırım," diye bağırdı Doña Adriana, Teğmenin elinden kurtulmaya çalışarak. Teğmen Silva'ya bir paket Inca vermişti, Teğmen de onun elini yakalamıştı. "Git sen hizmetçini elle, serseri, çocuklu bir kadını rahat bırak."

Teğmen sigarasını yakabilmek için onun elini bıraktı, Doña Adriana da sakinleşti. Hep böyle oluyordu: Kadın onun takılmalarına, sinsî parmaklarına çok öfkeleniyordu, ama içten içe bundan hoşlanıyordu. "Hepsinin içinde küçük bir orospu var." Bu düşünce Lituma'yı sarstı.

"Kasabada herkes bunu konuşuyor," dedi Doña Adriana. "Ben burada doğdum, daha önce hiç kimsenin böyle öldürüldüğünü görmedim. Buralarda insanlar birbirlerini erkekçe, dürüstçe öldürürler. Çarmıha germekmiş, işkence etmekmiş, bu yeni bir şey. Sizse hiçbir şey yapmıyorsunuz. Utanın."

"Birşeyler yapıyoruz, güzelim," dedi Teğmen Silva. "Ama Albay Mindreau bize yardım etmiyor. Palomino Molero'nun yakın arkadaşlarım sorguya çekmeme izin vermiyor. Birşeyler biliyor olsalar gerek. Hiçbir yere varamıyoruz, bu onun kabahati. Ama er ya da geç gerçek ortaya çıkacak."

"Zavallı anacığı. Albay Mindreau'nun burnu bir karış havada; kızıyla birlikte kasabaya indiği zaman şöyle bir bakın anlarsınız. Hiç kimseye merhaba demiyor, hiç kimsenin yüzüne bakmıyor. Kızı daha da kötü. Ne züppe insanlar!"

Saat henüz sekiz bile olmamıştı, ama güneş alev alev yanıyordu. Lokantayı içlerinde toz tane-ciklerinin yüzdüğü, sineklerin vızıldadığı ılık demetleri bölüyordu. Sokakta pek az insan vardı. Li-

tuma kırılan dalgaların yumuşak sesini, arka taraftaki kumsalı yalayan suyun mırıltısını duyabiliyordu. Deniz çok yakındı, kokusu ortalığı doldurmuştu. Güzel bir kokuydu, insana hoş geliyordu, ama yanıltıcıydı, çünkü bakımlı plajları, duru suları düşündürüyordu; oysa Talara'daki deniz petrol artıklarıyla, limandaki gemilerin artıklarıyla doluydu.

"Matías oğlanın olağanüstü bir sesinin olduğunu söylüyor, tam bir sanatçıymış," dedi Doña Adriana.

"Don Matías Palomino Molero'yu tanıyor mu?" diye sordu Teğmen.

"Ağlarmı onarırken birkaç kez şarkı söylediğini duymuş."

"Yaşlı Matías Querecotillo ile iki yardımcısı tekneleri *Talara Aslanı*'na ağları ve yemleri yüklerken birden bir gitar sesi duyup bakmışlar. Ayışığı öylesine parlakmış ki kumsaldaki gölgelerin, kayıkların arasına oturmuş sigara içen yarım düzine havacı olduğunu görmek için el feneri gerekmemiş. Oğlan şarkı söylemeye başlayınca Matías ile yardımcıları ağları bırakıp onu dinlemeye gitmişler. Oğlanın yumuşak bir sesi varmış, dinleyenleri ağlatacak, içlerini ürpertecek titreşimli bir ses. Oğlan 'İki Yürek'i söylemiş, bitirdiği zaman alkışlamışlar. Matías Querecotillo şarkıcının elini sıkmak için izin istemiş. 'Bana eski günleri anımsattın,' diyerek onu kutlamış. 'Üzüldüm.' Bunu, şarkıcının adını, en son askere alınanlardan biri, bir Piura'lı olduğunu öğrendiği zaman söylemiş. Matías havacılarından birinin, 'Piura radyosunda şarkı söyleyebilirsin, Palomino,' diye bağırdığını duymuş. O gün-

den sonra Doña Adriana'nın kocası *Talara Aslanı*'nı balığa hazırlarken onu birkaç kez daha aynı kumsalda, kayıkların çevresinde görmüş. Her seferinde de onu dinlemek için işi bırakmışlar.

"Matías böyle bir şey yaptıysa, oğlanda bir melek sesi var demektir, çünkü Matías kolay kolay heyecanlanmaz; biraz soğukçadır."

"Öyleyse seni bir gümüş tepsiyle Teğmene sunuyor demektir," diye düşündü Lituma. Gerçekten de Teğmen aç bir kedi gibi dudaklarını yalıyordu.

"Yani dışına hiç ısı vermez mi demek istiyorsun, Doña Adrianita? Ne zaman istersen ben seni seve seve ısıtırım. Alev alev yanan bir ev gibiyimdir."

"Kimsenin beni ısıtmasına gerek yok." Doña Adriana güldü. "Dışarısı soğuk olunca bir şişe sıcak suyla yatağı ısıtırım."

"İnsan sıcaklığı çok daha hoştur, tatlım." Teğmen kedi gibi hırıldadı, sanki Doña Adriana'yı içmek istiyormuş gibi dudaklarını büzüp ona doğru uzattı.

Tam o sırada Don Jerónimo göründü. Lokantaya kadar arabasını getirememişti, çünkü sokak kumluydu, araba çakılıp kalacaktı. Bu yüzden Fordu anayolda, yüz metre kadar ötede bırakmıştı. Teğmen Silva ile Lituma kahvaltı faturasını imzalayıp Doña Adriana'ya veda ettiler. Dışarıda güneş ışıkları tepelerinden acımasızca iniyordu. Saat henüz sekiz on beşti, ama öğle olmuş gibiydi. Göz kamaştırıcı ışıktaki sanki insanlar ve nesneler her an eriyip yok olacaklarmış gibiydi.

Ayakları kumlara batarak arabaya doğru yürürlerken Don Jerónimo, "Talara dedikodularla çalkalanıyor," dedi. "Teğmen şu katilleri bulun, yoksa sizi linç edecekler."

"Ederlerse etsinler." Teğmen omuz silkti. "Yemin ederim, ben öldürmedim."

"İnsanlar tuhaf tuhaf şeyler söylüyorlar. Kulaklarınız yanıyordur herhalde."

"Kulaklarım hiç yanmıyor. Ne diyorlar?"

"Bu işi gizli tuttuğunuzu, çünkü katillerin hatırlı birileri olduğunu," dedi Jerónimo, motoru çalıştırdı. Sonra Teğmene göz kırparak yineledi: "Bu işin altında birtakım kodamanlar var, öyle değil mi, Teğmen?"

"Bu işin altında kodamanlar mı var yoksa hiç kimse mi yok bilmiyorum, ama ne olursa olsun onları yakalayacağız. Teğmen Silva büyük küçük demez yakalayacağı adamı yakalar, Don Jerónimo. Evet, haydi gidelim, Albayla görüşmemize geç kalmak istemiyorum."

Teğmen dürüst bir adamdı, Lítuma onu bu yüzden sayar, beğenirdi. Kocaman bir ağzı vardı, düzgün konuşurdu, ancak şişman lokantacı kadın söz konusu olduğunda akli başından giderdi. Lítuma, Teğmen Silva'nın yanında çalışmaya başladığı günden bu yana onun adil olmak, hiç kimseyi kayırmamak için elinden geleni yaptığını her zaman görmüştü.

"Bugüne kadar neler buldunuz, Teğmen?" Don Jerónimo boş yere korna çalıyordu; taksinin önünde dolaşan oğlakların, köpeklerin, domuzların, eşeklerin, keçilerin yoldan çekilmeye hiç niyetleri

yoktu.

"Bi bok bulamadık."

"Övünülecek bir şey değil bu," diye takıldı sürücü.

Lituma şefinin bu sabah söylediği şeyi yinelediğini duydu: "Bugün birşeyler bulacağız. İnsan bunun kokusunu alıyor."

Şimdi kasabanın dışına çıkmışlardı, yolun iki yanındaki çıplak kayalık toprakların üzerinde benek benek petrol kuyuları görölüyordu. Ta uzakta Hava Kuvvetleri Üssünün çatıları güneşte parlıyordu. "Tanrı veré de bir şey bulsak - ne olursa olsun," dedi Lituma kendi kendine, Teğmeni yañkılarak. O oğlanı kimin, neden öldürdüğünü acaba hiç öğrenebilecekler miydi? Adalet ya da intikamdan çok onların yüzlerini görmek, Palomino Mole-ro'ya bunları neden yaptıklarını nasıl açıklayacaklarını duymak istiyordu.

Üssün nöbetçi kulübesindeki görevli sanki onları hiç tanıımıyormuş gibi tepeden tırnağa inceledi. İçeri girip gölgede oturmalarını söylemeyi düşünmeksizin onları kızgın güneşin altında bekletti. Beklerlerken Lituma üsse uzun uzun baktı:

"Orospu çocukları. İyi yaşamaktan söz ederler. İyi yaşamak bu ha." Sağda subayların evleri vardı, hepsi birbirinin aynıydı, direkler üzerine inşa edilmiş, hepsi mavi-beyaza boyanmıştı; küçük, bakımlı sardunya bahçeleri, pencerelerinde sinek teli vardı. Çocuklu kadınlar, çiçekleri sulayan kızlar gördü, kahkahalar duydu. Havacılar U.P.Ş.'deki yabancılar kadar iyi yaşıyorlardı, Tanrı hakkı için! Her şeyin bunca temiz, düzenli olduğunu görmek

insanda kıskançlık uyandırıyor. Havuzları bile vardı, evlerin hemen arkasında. Lituma havuzu hiç görmemişti, ama gözlerinin önüne getirebiliyordu, güneşlenen, birbirlerine su sıçratan mayolu kadınlar, çocuklar.

Solda, biraz uzakta hangarlar, bürolar, daha ötede de uçak pisti. Üçgen oluşturacak biçimde park etmiş uçaklar görüyordu. "Beyler gibi yaşıyorlar. Tıpkı U.P.Ş.'deki Amerikalılar gibi, telörgülerinin, kafeslerinin gerisinde şu şanslı orospu çocukları film yıldızı gibi yaşıyorlar. Gringolarla<sup>1</sup> havacılar – Talara'da pis, yağlı okyanusun kıyısına yayılmış şu aşağı kasabadaki sersemelerin başlarının üstünden – göz göze gelebilirler. Lituma bu üstten baktığında Talara'nın ilerisinde kayalık bir burun, gece-gündüz silâhlı nöbetçilerce korunan bir telörgü, mühendislerin, teknisyenlerin, Uluslararası Petrol yöneticilerinin oturdukları evleri görebiliyordu. Onların da trampelenleriyle falan tastamam bir yüzme havuzları vardı. Kasabada yabancı kadınların yarı çıplak yüzdükleri söyleniyordu.

Albay Mindreau onları uzun süre beklettikten sonra odasına gönderilmelerini istedi. Komutanın odasına doğru yürürken Lituma subaylara, havacılara baktı. "Bu itlerin kimileri olup bitenleri biliyor," dedi kendi kendine.

Tegmen Silva ile Lituma kapıda rap diye hazır ola geçtiler sonra odanın ortasına doğru yürüdüler. Masanın üzerinde küçük bir Peru bayrağı, bir

---

1. İspanyol kökenli Amerikalıların İngilizce konuşan beyazlar için kullandığı sözcük. (Çev.)

takvim, bir randevu defteri, birtakım formlar, birkaç kalem, Albay Mindreau'nun kızıyla birlikte ya da kızının tekbaşına fotoğrafları vardı. Odanın derli topluluğu Albayın saplantılı kişiliğini yansıtıyordu. Her şey yerli yerindeydi: Dosya dolabı, duvardaki diplomalar, Talara Hava Kuvvetleri Üssünün komutanının karaltısına arka perdelik eden büyük bir Peru haritası. Albay Mindreau ufak tefek, geniş göğüslü bir adamdı, derin çizgili bir yüzü, cetvelle düzeltilmiş gibi kırçıl bıyıkları vardı. Odasının bir kopyasıydı. En küçük bir sıcaklık taşımayan demir gibi soğuk gri gözleriyle adamları inceledi.

"Sizin için ne yapabilirim?" Sesindeki sıcaklık buz gibi yüzüyle çelişiyordu.

"Buraya gene Palomino Molero cinayeti konusunu görüşmek için geldik, efendim. Yardımaınıza gereksinimimiz var, Albayın," dedi Teğmen.

Albay, "Size zaten yardım etmedim mi?" diyerek sözünü kesti. Sesinin alçak ses tonunda alttan alta bir alay vardı. "Üç gün önce ikiniz şu odada değil miydiniz? Size verdiğim notu kaybettiyseñiz bende bir kopyası var."

Önündeki dosyayı açtı, içinden bir kâğıt çıkardı, düz bir sesle okudu:

"Molero Sanchez, Palomino. Doğum yeri Piura, 13 Şubat 1936. Doña Asunta Sanchez ile şu anda hayatta olmayan Don Téofilo Molero'nun yasal oğlu. Eğitim durumu: ilkokul; Piura San Miguel Ulusal Lisesinde üç yıl. Orduya 1953'te katıldı. 15 Ocak 1954'te Talara Hava Kuvvetleri Üssündeki görevine başladı. Teğmen Adolfo Capriata'nın ko-

mutasındaki üçüncü bölümde. Öteki erlerle birlikte temel eğitim gördü, 23-24 mart gecesi üstün izinsiz ayrıldı. Yirmi dört saatlik süre içinde kendisinden haber çıkmadı. Kaçak sayılarak askeri inzibata bildirildi."

Albay boğazını temizledi, Teğmen Silva'ya baktı. "Bir kopya daha ister misiniz?"

"Bizden neden bu kadar nefret ediyorsunuz?" diye düşündü Lituma kendi kendine. "Bu ne cart curt böyle, orospu dölü?"

"Buna gerek yok Albayım." Teğmen Silva gülmüseddi. "O notu kaybetmedik."

"Peki, başka ne istiyorsunuz? Size nasıl bir yardımda bulunabilirim? O notta Palomino Molero ile ilgili bildiğimiz her şey var. Soruşturmayı ben kendim yaptım, subaylarla, rütbesiz erlerle, havaeri arkadaşlarıyla görüştüm. Onu hiç kimse görmemiş, kimin, neden öldürmüş olabileceğini bilmiyor. Üstlerime bu konuyla ilgili ayrıntılı bir rapor gönderdim, onu yeterli buldular. Anlaşılan siz bulmuyorsunuz. O sizin sorunuz. Bu üstekilerin bu konuyla kesinlikle ilişkileri yok, burada daha fazla öğreneceğiniz bir şey de. Molero hiç kimseye arkadaşlık etmeyen, hiç kimseye açılmayan, sessiz bir oğlandı. Hiç arkadaşı yok gibiydi ya da, orasına bakarsanız, düşmanı da yoktu. Raporlara göre pek başarılı değilmiş. Belki de bu yüzden kaçtı. Araştırmanızı dışarıda yapın, kasabada kimleri tanıdığını öğrenin, buradan kaçtığı gün ile öldürüldüğü gün arasında birlikte olduğu kişileri. Burada boşa zaman harcıyorsunuz, Teğmen, benim boşa harcayacak zamanım yok."

Lituma, Albayın tartışmayı kesip atan, kesin ses tonu ancak şefini korkutup ona geri adım attıracak mı diye merak etti. Ama Teğmen Silva kaya gibi duruyordu.

"Buraya sizin zamanınızı boşa harcatmak için gelmedik, Albay. Gelmemizin bir nedeni vardı." Teğmen hazır olda duruyordu, sakın, ölçülü bir sesle konuştu.

Albay küçük gri gözlerini bir kez kırptı, yüzünde uğursuz, küçük bir gülümseme belirdi. "Söyleyin o zaman."

"Arkadaşımız Lituma Piura'da bir araştırma yaptı, Albay."

Lituma üs komutanının yüzünün kızardığını sandı. Gittikçe artan bir tedirginlik duyuyordu, böylesine düşmanca davranan birine inandırıcı bir rapor vermeyi başaramayacaktı asla. Tıkanacak gibi olarak konuşmaya başladı. Piura'da Palomino Molero'nun askerlikten muaf olmasına karşın orduya yazıldığını, çünkü annesine söylediğine göre, bu kasabadan ayrılmanın onun için bir ölüm kalım sorunu olduğunu öğrenmişti. Lituma durakladı. Albay dinliyor muydu? Albay, kızının kumullar ve keçi boynuzu ağaçlarından başka bir şeyin bulunmadığı bir yerdeki fotoğrafına bakıyordu, yüzünde hem tiksinti hem sevgi vardı.

Sonunda Albay ona döndü: "Şu 'ölüm kalım sorunu' dediğiniz şey neymiş?"

Teğmen söze karıştı: "Belki de orduya yazılmak için buraya geldiğinde size bunu açıklamıştı, diye düşündük. Piura'dan neden bu kadar çabuk ayrılmak zorunda olduğunu."

Teğmen aptal numarası mı yapıyordu? Yoksa Albayın kibar davranışlarından dolayı Lituma gibi onun da asabı mı bozulmuştu?

Üs komutanı Teğmene şöyle yukarıdan aşağıya bir baktı, sanki onun subaylığından kuşku duyuyormuş gibi. Böyle bir bakış üzerine Teğmenin yüzü kızarmalıydı, ama o hiçbir duygu belirtisi göstermedi. Albayın bir şey söylemesini sakince bekledi.

"Böyle bir şey bilseydik sizce onu da bu nota koymaz mıydık?" Albay sanki Teğmen ile Lituma birer çocukmuş, geri zekâlıymış gibi konuşuyordu. "Bu üsteki bizler Palomino Molero'nun kendisini birisinin tehdit ya da rahatsız ettiği kanısında olsaydık bunu hemen polise ya da mahkemeye bildirmez miydik, bunu hiç düşünmediniz mi?"

Konuşmasını kesmek zorunda kaldı, çünkü yakınlardaki bir uçak, motorunu hızlandırdı. Sonunda gürültü öylesine arttı ki Lituma kulak zarının patlayacağını sandı. Ama elleriyle kulaklarını kapamaya cesaret edemedi.

Ses uzaklaşırken Teğmen, "Lituma bir şey daha öğrenmiş, Albay," dedi. Hiç bozulmamıştı, sanki Albayın sorularını duymamış gibi.

Mindreau Lituma'ya döndü. "Bir şey öğrendiniz ha? Neymiş o?"

Lituma yanıtlamak için boğazını temizledi, ama Albayın yüzündeki alaycı anlatımı görünce sustu. Sonra birden patladı: "Palomino Molero fena halde âşıktı ve öyle görünüyor ki..."

"Neden kekeliyorsunuz?" diye sordu Albay. "İyi değil misiniz?"

"Öyle görünüyor ki bu yasak bir aşkmuş. Pi-ura'dan kaçmasının nedeni bu olabilir. Yani..."

Albayın yüzü öylesine sertleşmişti ki Lituma kendini aptal gibi hissetti, boğulur gibi oldu. Bir önceki gece vardığı sonuçlar kumandanın odasına adım atıncaya kadar kendisine öylesine inandırıcı görünmüştü ki, hatta Teğmen de öyle bulduğunu söylemişti. Ama şimdi böyle bir alay ve kuşkuculukla karşı karşıya kalınca vargılarından kuşkulandı, hatta onlardan utandı.

"Bir başka deyişle, Albay, belki de kıskanç bir koca Palomino Molero'yu karısıyla gönül eylerken yakaladı ve onu ölümle tehdit etti," diyerek Teğmen imdadına yetişti. "Orduya yazılmasının nedeni bu olabilir."

Albay düşünceli düşünceli sessizce onlara baktı. Bu kez nasıl hakaret edecekti?

"Bu kıskanç koca kim?"

"Bizim de öğrenmek istediğimiz bu," diye yanıtladı Teğmen Silva. "Bunu bilseydik daha başka bir yığın şey öğrenebilirdik."

"Bu üsteki yüzlerce havacının, rütbesiz erin her şeyini izlememi düşünebiliyor musunuz?" Albay Mindreau o alaycı öğretmen tutumunu takındı gene.

"Kuşkusuz hayır, Albay," diyerek Teğmen özür diledi. "Ama bu üste birisi bir şey biliyordur, diye düşündük. Bir yemekhane arkadaşı, Molero'nun bir öğretmeni, birileri."

Albay gene sözünü kesti: "Palomino Molero'nun özel hayatıyla ilgili hiç kimse hiçbir şey bilmiyor. Bu konuyu ben kendim araştırdım. Hiç kimse-

ye sorunlarını açmayan, içe kapanık bir oğlanmış. Notta da böyle yazmıyor muydu?"

Lituma'ya öyle geldi ki Palomino Molero Albayın hiç umurunda değildi. Cinayete karşı en küçük bir duygu göstermemişti, ne şimdi ne de daha önceki görüşmelerinde. O erden söz ederken bir insandan söz etmiyor gibiydi, sanki öyle biri için zaman kaybetmeye değmezmiş gibi. Öldürülmeden iki-üç gün önce Molero kaçtığı için mi böyle yapıyordu? Üs komutanı tatsız bir herif olmanın yanı sıra aşırı disiplinci, kural delisi biri olarak tanınıyordu. Belki oğlan disiplinden, hapis yatmaktan bıkmış kaçmıştı, bu yüzden Albay onun suçlu olduğunu düşünüyordu. Askerden kaçanların öldürülmesi gerekir.

"Asıl sorun, Albay, Palomino Molero'nun bu üsteki biriyle bir serüveni olduğundan kuşkulanamamız."

Lituma Albayın iyi tıraş edilmiş soluk yanaklarının yavaş yavaş kızardığını gördü. Birden yüzü sertleşti, asıldı. Ama tek sözcük bile söyleyemedi, çünkü birden kapı açıldı, Lituma Albayın fotoğraflarındaki kızını kapı aralığının çerçevesi içinde, arkasındaki koridordan vuran floresan ışığında gördü. Çok ince bir kızdı, fotoğraflardakinden de incedi; kısa, dalgalı saçları, kalkık, kibirli, küçük bir burnu vardı. Beyaz bir bluz, mavi bir etek ve tenis ayakkabıları giymişti, babası kadar aksi görünüyordu.

"Ben gidiyorum," dedi içeriye girmeden, Teğmen ile Lituma'nın oradaki varlıklarıyla hiç ilgilenmeden. "Araba beni gelip alacak mı yoksa bisikle-

timle mi gideyim?"

Konuşma tarzında bastırılmış bir tiksinti seziliyordu, Albay Mindreau'nun konuşmalarına ege-men olan şeyin aynısı. "Babasına bak kızını al," diye düşündü Lituma.

"Nereye gidiyorsun, canım?" Kumandan birden yumuşamıştı.

"Konuşmamızı kestiği, bir selâm bile vermediği hatta terbiyeli konuşmadığı için ona harladığı falan yok. Kuzu gibi uysallaşıverdi."

"*Bu sabah sana söyledim ya!* Gringoların havuzuna gidiyorum. Buradaki pazartesiye kadar kalabalık olacak. Unuttun mu? Şoför gelip beni alacak mı yoksa bisikletimle mi gideyim?"

"Şoför gelip seni alacak, Alicia, yavrucuğum. Ama seni bırakıp hemen dönsün; bana gerekli. Seni kaçta almaya gelmesini istiyorsan söyle ona."

Kız kapıyı çarptı, veda falan etmeden gitti. "Bizim intikamımızı kızın alıyor," diye düşündü Lituma.

Tegmen, "Yani..." diye söze başladı, ama Albay Mindreau sözünü kesti: "Biraz önce söylediğiniz şey tam anlamıyla saçma."

"Ne dediniz, Albay?"

"Ne gibi bir kanıtınız, tanığınız var?" Üs komutanı, Lituma'ya döndü, mikroskop altında bir böceği incelermiş gibi onu tepeden tırnağa inceledi. "Palomino Molero'nun Piura Hava Kuvvetleri Üsündeki bir kadınla ilişkisi olduğunu nereden çıkardınız?"

"Hiçbir kanıtım yok, Albay," diye kekeledi Lituma, akli başından gitmişti. "Buralarda serenat yap-

tıgını öğrenmiştım de."

"Piura Hava Kuvvetleri Üssünde mi?" Albay sanki Teğmen ile Lituma geri zekâlıymış gibi konuşuyordu gene. "Burada kimler yaşıyor farkında mısınız siz? Subay aileleri. Erlerin ya da teknisyenlerin aileleri değil. Yalnızca subayların anneleri, eşleri, kızkardeşleri ve kızları. Yani siz bu teknisyenin bir subayın karısıyla yasak bir ilişkisinin olduğunu mu söylemek istiyorsunuz?"

Pis bir ırkçı. Evet ona böyle denir: Pis bir ırkçı.

"Hizmetçilerden biriyle olabilir, Albayım," diye bir düşünce attı ortaya Teğmen. Lituma bütün yüreğiyle Teğmene teşekkür ediyordu, Albayın soğuk öfkесinin karşısında apışıp kalmıştı. "Üsteki bir aşçı ya da çocuk bakıcısıyla. Biz hiçbir şey demiyoruz, yalnızca bu cinayeti aydınlığa çıkarmaya çalışıyoruz, Albayım. Bizim işimiz bu. Bu oğlanın ölümü Talara'yı çok sarstı. Jandarma görevini yapmıyor, çünkü işin içinde kodamanlar var, diyorlar. Karanlıkta çalışıyoruz, o bakımdan ipucu gibi birşeyler bulunca ona tutunmak zorundayız. Lütfen bunları üzerinize alınmayın, Albayım."

Üs komutanı ona hak verdi. Lituma Albayın öfkelenmemek için harcadığı çabayı görebiliyordu.

"Siz belki de bilmiyorsunuz, ama üç ay öncesine kadar Piura Hava Kuvvetleri Üssünün başkomutanıydım. İki yıl bu işi yaptım. O üsle ilgili bilecek ne varsa bilirim, çünkü orada yaşıyordum. Hiç kimse subaylarımdan birinin karısıyla sıradan bir teknisyenin yasak bir ilişkisinin olduğunu söyleyemez, bunu kanıtlamadıkça."

"Bir subayın karısı, demedim hiçbir zaman," de-

mek yürekliliğinde bulundu birden Lituma. "Bir hizmetçi olabilir, Teğmenin de dediği gibi. Üste hizmetçiler var, değil mi? Molero serenat yapmak için gizlice girmiş olabilir, bunu yaptığını biliyoruz, çünkü Albayım."

"Peki. O hizmetçiyi bulun, sorguya çekin, Molero'ya yapıldığı varsayılan tehditler konusunda kocasını sorguya çekin, itiraf ederse onu bana getirin." Albayın alnı, kızı odasına çıkıp geldiği anda fişkırmaya başlayan terlerden dolayı parlıyordu. "Benden istediğiniz somut bir şey olmadıkça bu konu için bir daha buraya gelmeyin."

Birden ayağa kalktı, görüşmenin bittiğini belirten bir işaret yaptı. Ama Lituma Teğmen Silva'nın selâm vermediğine ya da ayrılmak için izin istemediğine dikkat etti.

"Sizden somut bir şey istemiyoruz, Albayım. Palomino Molero'nun yemekhane arkadaşlarını sorguya çekmek istiyoruz."

Üs komutanının kıpkırmızı yüzü yeniden soldu. Boncuk gözlerinin çevresinde mor gölgeler vardı. "Orospu çocuğu olması bir yana, hafif kontak da," diye düşündü Lituma. "Neden böyle oldu şimdi? Bu nöbetler nereden kaynaklanıyor?"

"Size bir kez daha anlatayım, Teğmen, çünkü söylediklerimden hiçbir şey anlamamış görünüyorsunuz. Silâhlı Kuvvetlerin birtakım yetkileri vardır, kendi mahkemeleri vardır, Silâhlı Kuvvetlerin mensupları orada yargılanır, o mahkeme tarafından cezaya çarptırılırlar. Jandarma Akademisinde size bunları öğretilmediler mi? Öğretilmediler ha? Öyleyse size şimdi ben öğreteyim. Silâhlı Kuvvetle-

re mensup birisi bir suç işlerse kovuşturmayı kendileri yaparlar. Palomino Molero bir asker kaçağı olarak, üssün dışında bir cinayete kurban gitmiştir. Üstlerime ben zaten bu konuda ayrıntılı bir rapor yazdım. Onlar gerekli görselerdi kendi organlarımıza yeni bir soruşturma açtırdım. Ya da üstlerim bunu Askeri Yargı Dairesine gönderme kararı alabilirler. Ama ya Hava Kuvvetleri Bakanlığından ya da Silâhlı Kuvvetler Başkomutanlığından doğrudan doğruya böyle bir buyruk gelinceye kadar benim komutam altındaki bir üste hiçbir jandarma askeri hukuk kurallarını bozamaz. Burası anlaşıldı mı, Teğmen Silva? Yanıt verin bana. Anlaşıldı mı?"

"Anlaşıldı, Albayım."

Albay eliyle kesin bir biçimde kapıyı gösterdi. "Öyleyse gidebilirsiniz."

Bu kez Lituma Teğmenin topuk vurup gitmek için izin istediğini gördü. O da aynı şeyi yaptı ve çıktılar. Dışarıda kasketlerini başlarına geçirdiler. Güneşin buraya vardıkları saattekinden çok daha yakıcı olmasına, içeridekine göre çok daha ağır bir havayla karşılaşmalarına karşın Lituma dışarıdaki açık havada kendini canlanmış, rahatlamış hissetti. Derin derin soluk aldı. Bir hapisaneden çıkmak gibiydi, Allah kahretsinsin! Hiç konuşmadan çeşitli alanlardan geçip nöbetçi kulübesine gittiler. Acaba üs komutanının kendilerine karşı davranışından dolayı Teğmen Silva'da da hakarete uğramışlık duygusu var mıydı?

Üsten ayrıldıklarında onları bir başka terslik daha bekliyordu: Don Jerónimo çekip gitmişti. Kasabaya dönmenin tek yolu yürümekti, bu da - en

azından – bir saat sürerdi, hem de boncuk boncuk terleyip toz yutarak.

Karayolunun ortasında yürümeye başladılar, hâlâ susuyorlardı. "Yemekten sonra üç saat uyuyacağım." Lituma'da sınırsız bir uyku yeteneği vardı, ne zaman olursa olsun, hangi koşullarda olursa olsun uyuyabilirdi, onun can sıkıntısının güzel bir uykudan daha iyi bir ilacı yoktu. Karayolu, yeşillikten yoksun, her biçim ve büyüklükte kayalarla, taşlarla dolu kırmızı toprakların arasından yılan gibi kıvrılarak yavaş yavaş Talara'ya doğru iniyordu. Aşağıda görünen kasaba kurşun yeşili bir denizin kıyısına yayılmış kurşuni, metalsi bir lekeydi. Göz kamaştırıcı parıltının içinde evlerin ve telefon direklerinin dış çizgilerini zor seçebiliyorlardı.

"Bize gerçekten zor dakikalar geçirtti, değil mi, Teğmenim?" Lituma bir mendille alnını kuruladı. "Bundan daha aksi bir adam görmedim. Sizce ırkçı olduğu için mi jandarmadan nefret ediyor yoksa belli bir nedeni mi var? Yoksa herkese mi böyle davranıyor? Bakın yemin ediyorum bugüne kadar kimse bana böyle Allahımı şaşırtmadı, şu dazlak herif kadar."

"Sen aklını kaçırmışsın, Lituma. Bana sorarsan Mindreau'yla yaptığımız görüşme tam anlamıyla başarılıydı."

"Doğru mu söylüyorsunuz, Teğmenim? Hâlâ şaka yapabildiğinizi gördüğüm için seviniyorum. Bana sorarsanız yaptığımız şu kısa görüşme bundan daha moral bozucu olamazdı."

"Bu işte öğreneceğin daha bir sürü şey var, Lituma," dedi Teğmen gülerek. "Bak sana söyleye-

yim, orostopol bir görüşmeydi. İnanılmaz derecede yararlı."

"Bu demektir ki ben hiçbir şey anlamamışım, Teğmenim. Albay bizi adam yerine koymadı gibi geldi bana, belki hizmetçilerine bile böyle davranmıyordur. Hatta istediğimiz şeyi verdi mi bize?"

"Görünüşler aldatıcıdır, Lituma." Teğmen Silva gene kahkahalarla gülmeye başladı. "Bana sorarsan Albay sarhoş bir papağan gibi öttü."

Teğmen ağızım sonuna kadar açarak gene güldü. Sonra parmaklarını çıtlattı. "Başlangıçta hiçbir şey bilmediğini düşündüm, askeri adalet düzeninin değerli haklarını korumak için bizi başından savmaya çalışıyor, dedim. Şimdi hiç kuşkusuz yok ki pek çok şey biliyor, belki bütün olup biteni."

Lituma gene ona baktı. O güneş gözlüklerinin ardında Teğmenin gözlerinin, yüzü ve sesi gibi mutluluk ifadesi taşıdığını kestirebiliyordu.

"Palomino Molero'yu kimin öldürdüğünü biliyor mu sizce? Albayın bildiği kanısında mısınız gerçekten?"

"Kesin olarak ne bildiğini bilmiyorum, ama çok şey biliyor. Koruduğu birisi var. Yoksa neden o kadar tedirgin olsun? Fark etmedin mi? İyi bir gözlemci değilsin, Lituma. Bu işi sana göre değil gerçekten. O öfkeler, o saçmalıklar, bütün bunlar neydi sence? Tedirginliğini gizleme çabaları. İşin doğrusu bu, Lituma. Bektan bir durumda kalan biz değildik, oydu; biz ona güç anlar yaşattık."

Şen şakrak güldü, biraz sonra bir motor sesi duyduklarında hâlâ gülüyordu. Hava Kuvvetlerinin mavisine boyanmış bir pikaptı. İşaret etmeme-

lerine karşın araba sürücüsü durdu.

Genç bir astsubay onlara "Talara'ya mı gidiyorsunuz?" diye sordu. "Atlayın, sizi götürelim. Siz buraya benim yanına oturun, Teğmenim; adamınız arkaya otursun."

Pikabın arkasında iki havacı vardı, teknisyen olsalar gerekti, çünkü yağ içindeydiler. Araba boya kutularıyla ve fırçalarla doluydu.

Havacılardan biri, "Evet? Bu olayı çözecek misiniz yoksa kodamanları korumak için örtbas mı edeceksiniz?" diye sordu.

Sesinde öfke vardı.

Lituma, "Albay Mindreau bize yardım ederse çözeceğiz," dedi. "Ama herifçi bize köpek muamelesi ediyor. Üsteki herkese de böyle mi davranır?"

"O kadar kötü değildir. Sopa gibi doğru biridir, üssün saat gibi çalışmasını sağlar. Ters olmasının nedeni kızıdır."

"Adamı parmağında oynatıyor, değil mi?"

"İyilik bilmez bir kız," dedi öteki havacı. "Albay ona hem babalık hem analık ediyor. Kız bebekken karısı ölmüş. Tekbaşına büyütmüş onu."

Pikap istasyonun önünde durdu. Teğmen ile Lituma atlayarak indiler.

Astsubay, "Teğmenim, katillerin kim olduklarını bulmazsanız herkes sizin kodamanlardan rüşvet aldığınızı düşünecek," deyip gaza bastı.

"Merak etme, aslanım, iz üzerindeyiz." Pikap bira rengi bir bulut dumanının içinde görünmez oldu.

## IV

Talara genelevinde Hava Kuvvetlerinden bir teğmenin sürekli rezalet çıkardığı haberini orospulardan biri jandarmaya duyurmuştu. Kurt Marina karakola gelmiş, pezevenginin kendisini her zamankinden çok dövdüğü şikâyetinde bulunmuştu. "Her yanıma öylesine çürütüyor ki iş çıkaramıyorum. Bu yüzden ona para getiremiyorum, bunun üzerine gene dövüyor. Bunu ona anlatın, Teğmen Silva. Ben denedim, ama duvara söz anlatmak gibi bir şey, hiç yararı olmadı."

Marina evvelsi gece teğmenin geneleve tekbaşına geldiğini söyledi. Portakal suyu içer gibi *pisco* içerek kafayı bulmuş. İyi vakit geçirmek için değil elinden geldikince çabuk sarhoş olmak için içiyormuş. Sarhoş olunca da fermuarını açıp yetişebildiği bütün orospuların, pezevenklerin, müşterilerin üzerine işlemiş. Daha sonra barın üzerine çıkmış, striptiz yapmaya başlamış, Hava Kuvvetleri inzibatları gelip onu alarak götürmüşler. Evin sahibi Çinli Liao herkesi yatıştırmış: "Ona vurmaya kalkan olursa hepimizin anasını bellerler. Burayı kapatırlar, hepiniz sokakta kalırsınız. Onlar her zaman kazanırlar, bunu unutmayın."

Teğmen Silva, Kurt Marina'nın öyküsüyle pek ilgilenirniş gibi görünmedi. Ertesi günü Doña Adriana'nın orada yemek yerlerken evvelsi geceki

olayı pilotun nasıl yinelediğini anlattı. Ancak bu kez bir ek yapmış, şişe de kırmıştı, çünkü dediğine göre küçük cam parçalarını havada uçarken görmek hoşuna gidiyormuş. Gene askeri inzibat gelip onu almış.

Üçüncü olarak Liao'nun kendisi karakola geldi, salya sümük: "Dün gece kendisine ait rekoru kırdı. Pantolonunu indirip dans pistine kakasını yapmaya çalıştı. Teğmenim, bu adam deli. Yalnızca olay çıkarmak için geliyor, sanki kendini öldürtmek istermiş gibi. Bir şey yapın, siz yapmazsanız biri onun hesabını görecektir. Hava Kuvvetleriyle başımın böyle bir belâya girmesini istemiyorum."

"Git bunu Albay Mindreau'ya söyle. Bu onun sorunu, benim değil."

"Albay Mindreau'nun yanına dünyada gitmem. O herifi görünce akım bokuma karışıyor. Çok kuralcıymış."

"Öyleyse boku yedin, çünkü Hava Kuvvetleri söz konusu olduğunda benim hiçbir yetkim yoktur. Adam sivil olsaydı seve seve birşeyler yapardım."

Liao aptallaşmış bir durumda Lituma ile Teğmene baktı. "Yani hiçbir şey yapamayacağınızı mı söylemek istiyorsunuz?"

"Senin için Tanrıya dua ederiz," dedi Teğmen, onu kapıdan uğurladı. "Güle güle, Liao. Benden kızlara selâm söyle."

Ama Liao gittikten sonra Teğmen Silva karakolun eski Remington'unda günlük bir raporu iki parmakla daktilo etmeye çalışan Lituma'ya dönerek, Lituma'nın sırtını ürpertecek bir ses tonuyla,

"Şu çılgın pilot hikâyesi akıl alır gibi değil, sen ne dersin, Lituma?" diye fısıldadı.

"Evet, Teğmenim." Lituma bir an durakladı, sonra sordu: "Akıl alır gibi olmayan nedir, efendim?"

"Hiç kimse Talara'nın en tehlikeli adamlarının dolaştığı bir genelevde sırf eğlence olsun diye böyle kabadayılık etmez. Hem de üç gün üst üste. Bu işte bir iş var. Sana da öyle gelmiyor mu?"

Lituma makine gibi, "Evet," diyerek yanıtladı oysa Teğmen Silva'nın sözü nereye getirmek istediğini bilmiyordu. "Ne yapmamız gerekiyor sizce?"

"Liau'nun oraya bira içmeye gitmemiz gerekiyor, Lituma. Şefinin kesesinden, elbette."

Liau'nun genelevi papazın çabaları sonucu Talara'nın bir ucundan ötekine sürülüp duruyordu. Peder Domingo onun yeniden ortaya çıktığını duymasın hemen kapattırmak için belediye başkanma koşuyordu. Birkaç gün sonra iki üç sokak ötede yeniden mantar gibi bittiği görölüyordu. Sonunda Liau kazandı. Şimdi artık genelev kasabanın çıkışında, gelişigüzel çakılmış tahtalardan yapılma bir barakaya yerleşmiş durumda. İlkel, yıkılacak gibi bir yapıydı, toz kalkmasın diye Liau'nun ıslattığı toprak bir tabanı, hiç kimse üç-beş çivi çakmak zahmetine girmediği için rüzgârda takırdayan tenke bir çatısı vardı. Kızların çalıştığı arka taraftaki odaların duvarlarında öyle çok delik bulunuyordu ki çocuklar ve sarhoşlar yataktaki çiftleri dikizlerlerdi.

Teğmen Silva ile Lituma Bay Frías'ın açık hava sinemasında bir kovboy filmi – sinema kilisenin

kuzey duvarını ekran olarak kullandığı için Frías'ın göstereceği filmlere Peder Domingos karar veriyordu – izledikten sonra geneleve doğru yavaş yavaş yürüdüler.

"Kafanızdan neler geçiyorsa bana da söyleyin, Teğmenim. Bu deli pilotun Palomino Molero'nun başına gelenlerle ilgisinin olduğunu nereden çıkarıyorsunuz?"

"Hiçbir şey düşündüğüm yok. Bak, bu olayla ilgili henüz hiçbir ipucu bulamadık, onun için her taşı kaldırıp altında ne var diye bakmalıyız. Her şeyden yararlanacağım. Elimizde bahanemiz var, genelevin durumunu gözden geçiriyoruz, gacoları soruşturuyoruz diyebiliriz her zaman. Elbette benim düşlerimin kadını orada olmayacak."

"Bana gene o şişman karıdan söz edecek. Ne delilik," diye düşündü Lituma.

"Dün gece ona şeyimi gösterdim," dedi Teğmen Silva dalgın dalgın. "Dışarıya, işemeye gittiğimde. O da besi domuzuna su vermeye çıkmış. Bana baktı, ben de ona şeyimi gösterdim. İki elimle, şöyle tutarak. 'Bunun hepsi senin, bebeğim. Ona istediği şeyi ne zaman vereceksin?' dedim."

Doña Adriana'dan her söz edişinde yaptığı gibi sinirli sinirli güldü.

"Peki o ne yaptı, Teğmenim?" Lituma onun Doña Adriana'dan söz etmekten daha çok hoşuna giden bir şeyin olmadığını biliyordu.

"Hemen sıvıştı, kuşkusuz. Kızmış gibi yaptı. Ama bir güzel gördü. Onu düşündüğünü biliyorum. Belki de bütün gece onu düşündü. Don Matías'ımmkiyle karşılaştırmadıysa ben de ne olayım

– onunki artık morto olmuştur, bir deri bir kemiktir. Er ya da geç onu ele geçireceğim, Lituma. Teslim olacak, göreceksin. Bu iş olduğunda seninle kafayı çekeceğiz, hem de en iyi içkileri içeceğiz. Sana söz veriyorum."

"Teğmenim, çok insafsızsınız. Doña Adriana hiçbir şey için değilse bile onu tavlamakta bu kadar direttiğiniz için razı olmalı."

Genelevde pek az kişi vardı. Liau kollarını açarak onları karşıladı. "Geldiğiniz için çok teşekkür ederim, Teğmenim. Beni ortada bırakmayacağınızı biliyordum. Girin, girin. Burada neden bu kadar az insan var dersiniz? O deli yüzünden, başka neden olsun? İnsanlar buraya iyi vakit geçirmeye gelirler, kendilerine hakaret edilsin, üstlerine işensin diye değil. Kulaktan kulağa yayılıyor ve hiç kimse bir pilotla başının belâya girmesini istemiyor. Haksızlık bu, öyle değil mi?"

"Daha gelmedi mi?"

"Genellikle on bir dolaylarında geliyor," dedi Liau. "Gelir, siz bekleyin."

Onları karanlık bir köşedeki bir masaya oturup iki bira gönderdi. Çene çalmak için birkaç orospu geldi yanlarına, ama Teğmen onları başından savdı. Onlarla ilgilenemezdi: Erkekçe bir iş için gelmişti. Kurt Marina, pezevengiyle konuştuğu ona Kurt'u dövmekten vazgeçmesini, yoksa onu hapse attıracağını söylediği için Lituma'ya teşekkür etti, kulağından öptü. "Beni istediğin zaman bir ıslık çal yeter," diye fısıldadı. "Üç gündür beni pataklatmıyor," diye ekledi.

Pilot geceyarısı dolaylarında boy gösterdi. Litu-

ma ile şefi o saate kadar dörder bira yuvarlamıştı. Liao daha onlara işaret etmeden, içeriye girenlerin hiçbirini kaçırmayan Lituma onu tanımıştı. Çok genç, ince ve esmerdi, saçları kısa tıraşlıydı. Üzerinde haki üniforma gömleği ile pantolonu vardı, ama hiçbir resmi nişan yoktu. Tekbaşına içeriye girdi, hiç kimseye selâm vermedi, içeri girişiyle yol açtığı davranışlara – dirseklemelere, baş sallamalara, göz kırpmalara, orospular ile müşteriler arasındaki fısıldaşmalara – hiç aldırmadan dosdoğru bara gidip bir içki ısmarladı. Lituma yüreğinin güm güm attığını fark etti. Gözlerini *pisco*'yu devirip bir tane daha ısmarlayan pilottan hiç ayırmıyordu.

Yan masada bir gemiciyle birlikte oturan Kurt Marina, "Her gece böyle," diye fısıldadı. "Üçüncü, dördüncüden sonra pandomima başlıyor."

O gece pandomima beşinci ya da altıncıdan sonra başladı. Lituma bir transistörlü radyonun müziğiyle dans eden çiftlerin arasından gözetleyerek kadehleri sayınıştı. Pilot başını ellerine dayamış, sanki korurmuş gibi iki dirseğinin arasına aldığı içkisine bakıp duruyor, hiç kımıldamıyordu. Kendisini orospulardan, pezevenklerden, bütün dünyadan yalıtın birtakım şeyleri düşünüyor gibiydi. Sonra birden makine gibi kadehi dudaklarına götürdü. Sonra gene taş gibi durmaya başladı.

Beşinci kadeh ile altıncısının arasında Lituma başını öteki yana çevirmişti. Yeniden ona döndürdüğünde pilot barda değildi. Lituma onu aradı, dans pistinde buldu. Kararlı adımlarla çiftlerden birine doğru ilerliyordu: Kızıl saçlı bir kadınla, ceket-

li, kravatlı bodur bir adam. Ufak tefek, şişman adam çok dikkatli dans ediyordu, bir can simidine yapışır gibi yapışmıştı fahişeye. Hava teğmeni onu yakasından tuttu, oradaki herkesin duyabileceği bir sesle, "Özür dilerim, ama bu bayanla dans etme sırası bende," diyerek adamı bir kıyıya itti.

O bücür gövde fırladı, sanki birinin neler olduğunu, şimdi kendisinin ne yapmasının gerektiğini açıklamasını istiyormuş gibi çevresine baktı. Lituma Liau'nun adama sakın olması için işaret ettiğini gördü. Adam da öyle yaptı, omuzlarını silkti. Hâlâ şaşkın görünüyordu, ama sermaye kızların yanına gitti, çilli bir kızla dans etmeye başladı. Bu arada pilot abartılı bir biçimde sallanarak oradan oraya sürükleniyor, ellerini sallıyor, yüzünü gözünü oynatıyordu. Bu soytarılıklardan eğlendiğine dair en küçük bir belirti yoktu. İnsanlar yalnızca kendisine baksınlar mı istiyordu? Hayır, kıl atmamak da istiyordu. Bütün o sıçramalar, sallanmalar karşısına çıkan insanları dirsekleme, itip kakmak, onlara çarpmak için bir özürdü. "Ne orospu çocuğu," diye düşündü Lituma. "Ne zaman işe el koymalıydılar?" Ama Teğmen Silva sakın sakın sigarasını içiyor, üfürdüğü dumanların arasından pilotu izleyerek eğleniyor, sanki bu antikalıkları için onu kutluyordu. Orada bulunanların sabırlarının sınırı yoktu. Pilotun çarptığı müşteriler yalnızca onun yolundan çekiliyor, gülümsüyor, sanki "Böyle bir manyağa ne yaparsın?" der gibi omuz silkiyorlardı. Müzik bittiği zaman pilot bara geri dönüp bir *pisco* daha ısmarladı.

"O kim biliyor musun, Lituma?"

"Hayır, siz tanıyor musunuz?"

"Albay Mindraeu'nun kızının sevgilisi. Evet, doğru duydun. Havacılık Günündeki eğlente onları el ele tutuşmuş olarak gördüm. Pazar günleri kilise ayininde de."

"Albayın bütün bu manyaklıklara katlanması-  
nın nedeni bu yani. Başka biri olsaydı kurumun  
saygınlığına leke sürdüğü için ona katıksız hapis  
cezası verirdi."

"Manyaklık dedin de, şuna bak, Lituma."

Teğmen elinde *pisco* şişesiyle barın üzerine sıç-  
ramıştı, sanki bir söylev verecekmiş gibi orada diki-  
liyordu. Kollarını ardına kadar açtı ve bağırdı: "Ba-  
na bakın, şunu nasıl bir dikişte içiyorum, götlek-  
ler!" Şişeyi dudaklarına götürdü, ağzına öyle bü-  
yük bir lokma aldı ki Lituma onu bir kerede yut-  
manın nasıl bir şey olacağını düşünmeye çalışır-  
ken midesi yanmaya başladı. Teğmenin midesi de  
yanıyor olmalıydı, çünkü yüzünü buruşturdu, san-  
ki midesine yumruk yemiş gibi iki büklüm oldu.  
Liau gülümseyerek yanına gitti, onu selâmladı, tez-  
gâhın üzerinden inmesini, ortalığı ayağa kaldırma-  
yı bırakmasını söyledi. Ama pilot ona sinkafı çekti,  
Liau kışını öpmezse oradaki bütün şişeleri kıraca-  
ğını söyledi.

Liau boynunu eğerek geri çekildi. Lituma ile  
Teğmen Silva'nın yanına koştu. "Bir şey yapmaya-  
cak mısınız?"

"Bekle, biraz daha sarhoşlasın."

Şimdi Pilot, hiç kimsenin kendisine bakmama-  
ya, herkesin sanki o yokmuş gibi dans etmeyi, ko-  
nuşmayı ya da sigara içmeyi sürdürmeye çalışması-

na karşın pezevenkleri ve müşterileri soyunmaya çağırıyordu. "N'oluyor? Taşaklarınızı görecekler diye korkuyor musunuz? Belki de taklavatınız yok? Belki de çok küçük, onun için utanıyorsunuz?" Kendi taklavatıyla haklı olarak övünüyordu.

"İyi bakın, doğru dürüst taklavat nasıl olurmuş görün," diye bağırdı. Kemerini çözdü, Lituma haki pantolonun düşüşünü, bir çift sıska, kıllı bacağın ortaya çıkışını izledi. Pantolonunu tekmeleyerek ayğından çıkarmaya çalışıyordu, ama tekmeledikçe pantolonu daha çok ayğına dolanıyordu. Sonra yanlış bir adım attı ve bardan tepetaklak dans pistine düştü. Elindeki şişe kırıldı, gövdesi patates çuvalı gibi hopladı, herkes gülmeye başladı.

Teğmen Silva ayağına kalktı. "Gel dans edelim, Lituma."

Lituma onu izledi, dans pistinin karşı tarafına yürüdüler. Pilot kapalı gözleri, çıplak bacakları, bileklerine dolanmış pantolonu, üzerindeki cam kırıklarıyla sırtüstü yatıyordu. Soluk soluğaydı. "Ne fena uçtu," diye düşündü Lituma. Kollarından tutup ayağına kaldırdılar. Sallanmaya, küfürler mırıldanmaya başladı, ağzından salyalar akıyordu. Pantolonunu çektiler, kemerini bağladılar, onu genelevin dışına sürüklediler. Onun gittiğini görüp seven orospular, pezevenkler ve müşteriler el çırpıtlar.

"şimdi onu ne yapacağız Teğmenim?"

"Gel, kumsala götürelim."

"Bırakın beni, itoğluitler," diye bağırdı Pilot, ama ellerinden kurtulmak için hiçbir harekette bulunmadı.

Teğmen sevecen bir biçimde, "Hemen şimdi, kardeşim," dedi. "Sen sakın ol, merak etme."

Onu, kum ve kurumuş ot öbekleriyle dolu bir patikada elli metre kadar sürüklediler, sonra kumlu ve çakıllı bir plaja geldiler. Yere oturtular, kendileri de yanına oturdu. Çevredeki kulübeler karanlıktı. Rüzgâr genelevdeki müzik sesini, gürültüyü denize taşıyordu. Deniz tuz ve balık kokuyordu, dalgaların uğultusu uyku şurubu etkisi yapıyordu. Lituma'nın canı oracıktaki kumların üzerine uzanıp kasketiyle yüzünü örterek her şeyi unutmak istedi. Ama buraya çalışmaya gelmişti, Allah kahretsin. Tedirgin ve kaygılıydı, yanıbaşındaki bu yarı bilinçli herifin açıklayacağı korkunç bir şeyinin olabileceğini düşünüyordu.

"Daha iyi misin, arkadaş?" Teğmen Silva Pilotu dik oturtmuş, gövdesini kendininkine dayamış, sanki dünyanın en iyi iki arkadaşıymışlar gibi kolunu onun omzuna dolamıştı. "Hâlâ sarhoş musun, yoksa açılıyor musun?"

"Sen kimsin, lan, bok herif?" Başı Teğmenin omzundaydı, sesindeki küstahlık, bir iskemleye yaslanır gibi Teğmen Silva'ya dayanmış olan gövdesinin yumuşaklığı, usluluğuyla çelişiyordu.

"Ben senin dostunum, arkadaşım. Seni o genelevden çıkardığım için bana teşekkür etmelisin. Taklavatım öyle gösterip dursaydın biri onları kesebilirdi. Sonunda iğdiş edilmek mi istiyorsun?"

Sustu, çünkü Pilot öğürmeye başladı. Kusmadı, ama Teğmen önlem olarak Pilotun başını öteki yana çevirdi, eğdi.

Pilot, öğürtüsü durunca hâlâ öfke içinde, "Sen

tekerleksin galiba," dedi soluğu kesilerek. "Beni buraya seni becereyim diye mi getirdin?"

"Hayır, arkadaş," dedi Teğmen Silva gülerek. "Seni buraya bana başka bir iyilik yapasın diye getirdim."

Lituma hayranlıkla, "İnsanların ağzından laf almayı nasıl biliyor?" diye düşündü.

"Nasıl bir iyilik istiyorsun, orospu çocuğu?" Hıçkırır, ağzından salyaları aktı, ısınmak için annesine sokulan bir kedi enciği gibi Teğmenin omzuna iyice kendini bıraktı.

"Palomino Molero'ya ne olduğunu bana söylemeni istiyorum." Lituma neredeyse havaya fırlıyordu.

Pilot hiç tepki göstermedi. Ne kımıldadı ne bir şey söyledi, Lituma onun sanki soluk almayı bıraktığını sandı. Pilot bir süre öylece donmuş gibi durdu. Lituma şefine baktı. Soruyu yineleyecek miydi? Pilot ne sorulduğunu anlamış mıydı, anlamamış gibi mi yapıyordu?

"Palomino Molero'ya ne olduğunu sana anan orospu anlatsın," diye fısıldadı sonunda. Bunu öyle yavaş bir sesle söylemişti ki duymak için Lituma başını uzatmak zorunda kaldı. Hâlâ Teğmen Silva'ya sokulmuş durumda duruyordu, titrermiş gibiydi.

"Palomino Molero'nun kim olduğunu benim annem bilmez bile, ama sen biliyorsun. Haydi, yapma, ne olduğunu söyle bana."

Pilot ayağa fırlayarak, "Palomino Molero'ya ne olduğunu bilmiyorum," diye bağırdı.

Sesi çatlaklaşmıştı, tepeden tırnağa kadar titri-

yordu.

"Bilmez olur musun, canım, biliyorsun. Zaten o yüzden her gece geneleve içmeye geliyorsun. İşte o yüzden yarı çılgın gibisin. İşte o yüzden pezevenklerle kavga ediyorsun. Sanki yaşamaktan bıkmışsın gibi."

"Ben hiçbir şey bilmiyorum. Hiçbir konuda hiçbir şey!"

Teğmen sanki hasta bir köpeği okşarmış gibi sözünü sürdürdü: "O oğlanı anlat bana, kendini daha iyi hissedeceksin. Yemin ederim çok daha iyi olacaksın. Biliyorum, çünkü ben biraz psikologum. Günah çıkarma papazın olayım ben senin. Sahi söylüyorum. Kendini iyi hissedeceksin."

Lituma terliyordu. Gömleğinin sırtına yapıştığını duyumsuyordu, oysa hava oldukça serindi. Meltem birkaç metre ötedeki kıyıda sinir bozucu bir hışırtıyla kırılan küçük dalgacıklar çıkarmıştı. "Lituma neden korkuyorsun?" dedi kendi kendine. "Sakin ol." Ölen şarkıcıyı orada, kayaların üzerinde görür gibi oluyordu. "Onu kimin öldürdüğünü şimdi öğreneceğim."

"Bir erkek gibi davran, bana anlat. Hiçbir şeyin kalmayacak. Ağlamayı bırak."

Pilot bir bebek gibi hıçkırmaya başlamıştı, yüzü Teğmen Silva'nın omzuna gömülüydü.

"Senin düşündüğün şey yüzünden ağlamıyorum. Sarhoş olmamın nedeni o orospu çocuğunun beni arkamdan bıçaklaması. Sevdiğimi görmeme izin vermiyor! Onu görmememi emretti bana. Hatta kızı bile beni görmek istemiyor, o orospu. Bir insanın böyle bir şey yapacağına inanır mısın?"

"Hayır, arkadaş, inanmam. Sana kızını görmeni emreden o orospu analı Mindreau, değil mi?"

Bu kez Pilot başını Teğmenin omzundan kaldırdı. Lituma Pilotun salya sümükle kaplı yüzünü ayışığında görebiliyordu. Gözbebekleri büyümüştü, parlıyordu. Pilot ağzını kımıldattı, ama ağzından tek söz çıkmadı.

"Peki Albay sana neden kızından uzak durmanı söyledi? Sen o kıza ne yaptın? Gebe mi bıraktın?"

"Şşt, şşt! Aman Tanrı aşkına, sus, ad söyleme. Beni yakmak mı istiyorsun sen?"

"Hiç ister miyim, canım. Sana yardım etmek istiyorum. Seni böyle görmek beni üzüyor, böyle bombok, sarhoş, dertli. Meslek hayatını söndüreceklerin böyle gidersen, bunun farkında mısın? Peki, ad falan anmayacağım. Söz."

"Gelecek yıl ben terfi eder etmez evlenecektik. O orospu analı her şeyin yolunda olduğuna inandırmıştı beni, tatilde nişanlanacağımıza. Kazık attı bana, anlıyor musun? Sen hiç hayatında böyle puşlavatlık duydun mu, Allah kahretsin?"

Yerinden kımıldamıştı, şimdi Lituma'ya bakıyordu.

"Hiç duymadım," diye, şaşkın şaşkın kekeledi Lituma.

"Bu hırdavat da kim? N'apıyor burada? Nereden geldi bu ibne?"

"Onu merak etme. O bizden, benim yardımcım, ona güvenebilirsiniz." Teğmen Silva onu yeniden yatıştırdı. "Hem zaten Bay Mindreau için de kaygılanma."

"Şşt, şşt. Adım söyleme, yahu."

"Tamam, tamam, unuttum. Kızları evlenince babalar hep bozulur. Onları kaybetmek istemezler. Biraz zaman geçsin yumuşar, siz de evlenirsiniz. Benden bir öğüt istiyor musun? Onu hamile bırak. O zaman o moruğun başka çaresi kalmayacaktır. Hadi şimdi bana Palomino Molero'yu anlat."

"Şu Teğmen Silva bir dâhi," diye düşündü Lituma.

"Babası onu bırakmaz, çünkü o herif insan değil. Onun ruhu yok, bunu anlamıyor musunuz?" Sarhoş hıçkırığıyla karışık bir tıkanma nöbeti daha geldi. Lituma patronunun gömleğinin sümük içinde kalmış olması gerektiğini düşündü. "Bana Zenci bir köle gibi davranan bir canavar o, çakıyor musun? Anlıyor musun şimdi neden bıktığımı? Yapabileceğim tek şeyin neden her gece yıkılincaya kadar içmek olduğunu?"

"Elbette anlıyorum, aslanım. Âşıksın ve bozuk çalıyorsun, çünkü sevdiğini görmene izin verilmiyor. Ama Mindreau'nun, pardon, yani o azgın boğanın kızına akli başında kim âşık olur? Haydi, aslanım, şu Palomino Molero'yu anlat bir kez bana."

"Kendini zeki sanıyorsun, değil mi?" Artık sarhoş değilmiş gibiydi. Lituma onu tutmaya hazırlanıyordu; Teğmen Silva'ya bir şey yapacakmış gibi görünüyordu. Ama yapmadı; çok sarhoştı. Dik oturamıyordu, Teğmen Silva'nın üzerine yığıldı gene.

"Haydi, babam, sana iyi gelecek, kafadaki sorundan biraz uzaklaştıracak seni. Bir an için sevdiğin kızı unut. Bir subayın karısıyla birşeyler yapmaya kalkıştığı için mi öldürdüler onu? Öyle mi ol-

du?"

"Palomino Molero'yla ilgili sana bir bok söylemem! Öldürsen söylemem."

"Seni genelevden öldürülmeden çıkarmama karşılık aldığım teşekkür bu demek. Taşaklarını keseceklerdi. Seni buraya getirdim ki biraz ayılıp adam adam üssüne gidesin, rapor edilmeyesin. Sana mendillik ediyorum, yastıklık ediyorum, gözyaşlarına havluluk ediyorum. Bak gömleğime ne yaptın, her yanım salya sümük içinde. Sense bana hâlâ Palomino Molero'yu neden öldürdüler söylemiyorsun. Korkak mısın, nesin?"

"Ağzından laf alamayacak," diye düşündü Lituma, bozularak. Boşa zaman harcıyorlardı, daha da kötüsü, onları umutlandırmıştı. Bu sarhoş herif hiçbir şey açıklamayacaktı.

"O kız da bir sokak orospusu, o moruktan daha kötü hem de," diye yakındı Pilot, sıkılmış dişlerinin arasından. Boğazı tılandı, öğürdü, daha sonra sözünü sürdürdü: "Ama öyle de olsa onu seviyorum. Allah kahretsin, ama doğru. Bütün varlığımla seviyorum. Ne eşeklik."

"Ama neden kızın da beş para etmediğini söyledin, aslanım? Babası ne derse onu yapmak zorunda, tıpkı senin gibi, yoksa artık seni sevmiyor mu? Seni sepetledi mi?"

"O ne istediğini bilmiyor. Sahibinin sesi o, RCA reklamlarındaki köpek gibi. O canavar ona ne derse onu yapar, onu yineler. Beni sepetleyen, kızının aracılığıyla oydu."

Lituma, babasının odasında kısa bir an için gördüğü kızın nasıl bir şey olduğunu anımsamaya ça-

lıştı. Babasıyla aralarında geçen konuşmayı anımsayabilirdi, ama kızın güzel mi çirkin mi olduğunu anımsayamıyordu. Karaltısını kafasında canlandırılabiliyordu – inceydi; konuşma biçiminden pay biçilirse güçlü bir kişiliği olmalıydı. Kuşkusuz kendini beğenmiş biriydi, yüzü bir kraliçeye yakışabilirdi. Bu zavallı pilotu paspas gibi çiğnemiş, onu tam anlamıyla sersefil etmişti.

"Bana Palomino Molero'yu anlat, gözünü seveyim. Ne istersen anlat. Hiç değilse onu Piura'daki bir subayın karısıyla arasmda birşeyler olduğu için mi öldürdüler onu söyle. Haydi, hiç değilse bunu."

"Sarhoş olabilirim, ama sandığın kadar hıyar değilim, sen de bana köpek muamelesi yapamazsın." Duraksadı, sonra sertçe ekledi: "Ama bir şey öğrenmek istiyorsan söyleyeyim: O bunu kendisi arandı, aradığını da buldu."

"Palomino Molero mu yani?"

"Neden ona Palomino Molero puştı demiyorsun?"

"Peki, sen öyle istiyorsan, Palomino Molero puştı derim," dedi Teğmen Silva, yumuşak, sevimli bir sesle ve adamın sırtını okşadı. "Nasıl arandı yani?"

"Çünkü çok yükseğe uzandı. Çünkü bir başkasının yasak toprağına girdi. Böyle hataların bedeli ödenir. Ödedi, hem de nasıl!"

Lituma'nın tüyleri diken diken oldu. Bu herif her şeyi biliyordu. O oğlanı kimin öldürdüğünü, neden öldürdüğünü biliyordu.

"Sana katılıyorum, arkadaş. Gözünü çok yükseğe diken, başkasının yasak topraklarına giren kişi

genellikle bunu öder. Ama o kimin yasak alanına girdi?"

"Kimin olacak, senin orospu analı." Pilot ayağa kalkmaya çalıştı. Lituma onun emekleyişini, yarı ayağa kalkışını, yüzüstü düşüşünü izledi.

"Hayır, benim alanıma girmedi, bunu sen de biliyorsun. Bunlar Piura'da, Hava Kuvvetleri Üssünde oldu. Üsteki evlerden birinde, öyle mi?"

Hâlâ dört ayak üzerinde duran Pilot başını kaldırdı, Lituma bir an havlayacağını sandı. Pilot cam gibi kederli gözlerle onlara baktı, alkolle fena halde savaşıyor görünüyordu. Durmadan gözlerini kırptıyordu.

"Sana bunu kim söyledi, orospu analı?"

"Meksikalı komik Cantinflas'ın bütün filmlerinde söylediği bir sözü anımsarım hep: 'Bu küçük sorun var bir de.' Her şeyi bilen tek kişi sen değilsin. Ben de birşeyler biliyorum. Ben sana bildiklerimi söyleyeyim, sen bana bildiklerini söyle, bu düğümü birlikte çözelim."

"İlkin sen bana söyle bakalım, Piura üssüyle ilgili ne biliyorsun?" Hâlâ elleriyle dizlerinin üzerinde duruyordu, Lituma onun artık sarhoş olmadığı kanısındaydı. Açık seçik bir biçimde konuşuyor, artık korkarmış gibi görünmüyordu.

"Tamam. Hay hay! Ama şuraya otur, bir sigara iç. İyisin galiba, ha? Güzel."

İki sigara yakıp paketi Lituma'ya uzattı, Lituma da bir tane alıp yaktı.

"Bak dinle, Palomino Molero'nun sizin üste bir sevgilisinin olduğunu biliyorum. Kıza gitarıyla serenat yapıyor, güzel olduğu söylenen sesiyle şarkı-

lar söylüyordu. Ancak geceleri, gizli gizli. Bolerolarını söylüyordu, özel olarak seçtiklerini. Hepsi bu. Bütün bildiğim bu işte. Şimdi sıra sende. Kime serenat yapıyordu?"

"Ben bir şey bilmiyorum!" Gene korkmuştu. Dişleri birbirine çarpıyordu.

"Bal gibi biliyorsun. Serenat yaptığı kadının kocasının bunu öğrendiğini ya da belki onu serenat yaparken yakaladığını biliyorsun. Molero'nun palaspandiras Piura'yı terk etmek zorunda kaldığını biliyorsun. İşte bu yüzden buraya gelip Talara'da orduya yazıldı. Ama kıskanç koca onun izini buldu, onu aramaya geldi ve temizledi. Sırf senin dediğin şeyi yaptığı için. Gözünü çok yükseğe diktiği için, başka birinin yasak bahçesine girdiği için. Haydi, saklama. Kim yaptı bunu?"

Pilot gene öğürmeye başladı. Bu kez eğilerek kustu, korkunç sesler çıkardı. Bitirince eliyle ağzını sildi, yüzünü ekşitti. Bebek gibi ağlamaya başladı. Lituma tiksinti duydu, onun için üzülüyordu. Zavallı adamcık, gerçekten acı çekiyordu.

"Kimin öldürdüğünü neden sorup durduğumu merak ediyorsundur." Teğmen ağzından duman halkaları çıkarıyordu. "Merak, hepsi bu. Onu öldüren kişi Piura Üssünden biriye ne yapabilirim? Hiç. Sizin kendi yasalarınız, kendi haklarınız, kendi mahkemeniz var. Oraya burnumu bile uzatmam. Salt meraktan soruyorum, anlıyor musun? Ayrıca sana bir şey söylemek istiyorum. Tanıdığın şişko bir kadın var, ben de onunla evli olsaydım, biri çıkıp da ona serenat yapsa, romantik bolerolar söyleseydi ben de onu mihlardım. Palomino Mole-

ro'yu kim temizledi?"

Böyle bir zamanda bile Doña Adriana'yı düşünüyordu. Bu adam hastaydı. Pilot kendi kusmuğunun yanından çekilip kumun üzerine, Lituma ile şefinin önüne oturdu. Dirseklerini dizlerine dayadı, yüzünü ellerinin arasına aldı. Alkolün son etkisini duyuyor olmalıydı. Lituma o boşluk ve üşüme duygusunu, gövdedeki o anlatılmaz genel kırıklığı Tıpasızlar'la geçirdiği günlerden çok iyi anımsıyordu.

"Peki, Piura Üssünde onun serenat yaptığını nereden öğrendiniz?" Kimi zaman korkar gibi görünüyordu, kimi zaman deli, şimdiyse hem öyle hem öyle. "Hangi puşt söyledi size?"

Tam o sırada Lituma kendilerine doğru gelen gölgeler gördü. Bir-iki saniye sonra karşılarında, yarım daire biçiminde duruyorlardı. Altı kişiydiler. Tüfekleri ve copları vardı, ayışığında Lituma pazubantlarını seçebiliyordu. Hava Kuvvetlerinin askeri inzibatı. Barları, eğlence yerlerini, genelevi dolaşarak sorun çıkaran Hava Kuvvetleri çalışanlarını toplamışlar.

"Ben Jandarma Kuvvetlerinden Teğmen Silva. Bir şey mi var?"

"Teğmen Dufó'yu almaya geldik."

"Benim adım ağzına almadan önce sen dişlerini fırçala." Ayaklarının üzerine kalkmayı becerdi, ama sanki her an dengesini yitirecekmiş gibi öne arkaya sallanıyordu. "Hiç kimse beni bir yere götüremez."

"Albayın emri, Teğmenim. Özür dileriz, ama sizi götürmek zorundayız."

Pilot birşeyler homurdandı ve yavaş yavaş yere çöktü. Astsubayın verdiği emir üzerine öteki gölgeler yaklaştılar. Teğmen Dufó'yu kollarından, bacaklarından yakalayıp götürdüler. Onlara direnmedi, anlaşılmas homurtular çıkardı.

Lituma ile Teğmen Silva onların karanlıkta gözden kayboluşlarını izlediler. Birkaç dakika sonra uzakta bir cipin motorunun çalıştığını duydular. Sessizce, düşüncelere dalmış durumda sigaralarını bitirdiler. Geriye dönmek için ilkin Teğmen ayağa kalktı. Genelevin yanından geçerlerken müzik sesi, gürültüler, kahkahalar duydular. İçerisi doluydu.

"İnsanların ağzından baklayı almakta gerçekten de ustasınız, Teğmenim. Gerçekten de müthiş bir şey yaptınız, onu sonunda birşeyler söyleyecek noktaya getirerek."

"Bütün bildiklerini söyletemedim. Biraz daha zamanımız olsaydı her şeyi anlatabilirdi." Yere tükürdü, derin bir soluk aldı, sanki ciğerlerini deniz havasıyla doldurmak istermiş gibi. "Sana bir şey söyleyeceğim, Lituma. Biliyor musun ne düşünüyorum?"

"Ne, Teğmenim?"

"O üsteki herkesin olan biteni bildiğini. Aşçılarından Mindreau'suna kadar."

"Buna şaşman. Hiç değilse Teğmen Dufó'dan bu izlenimi aldım. Molero'yu kimin öldürdüğünü çok iyi bildiği izlenimini."

Uykuya dalmış olan Talara'da epeyce yürüdüler. Tahta kulübelerin çoğu karanlıktı, ara sıra bir mum ışığı dışında. Yukarıda, yasak bölgenin tel ör-

gülerinin arkası da zifiri karanlıktı.

Birden Teğmen değişik bir ses tonuyla konuştu. "Lituma, bana büyük bir iyilikte bulunmak ister misin? İn aşağı, balıkçı iskelesine bak bakalım *Talara Aslanı* denize açılmış mı? Orada yoksa, git yat. Ben Doña Adriana'nın yanına gideceğim. Ama hâlâ oradaysa gel bana haber ver."

"Ne dediniz, Teğmenim? Yani..."

"Yanisi, şansımı deneyeceğim. Bu gece uygun bir gece mi bilmiyorum. Belki öyle, belki değil. Ama ne diye denemeyeyim? Düşündüğümünden de daha çok uzadı bu iş, ama bir gün nasıl olsa olacak. Neden biliyor musun? Çünkü ant içtim: O şişko karıyı düzmeden, Palomino Molero'nun katilini bulmadan ölmeyeceğim, diye. Hayattaki iki amacım bu, Lituma. Terfi etmekten bile önemli bunlar - ama ben senin yerinde olsaydım bunu çok ciddiye almazdım. Haydi, çabuk git."

"Şimdi böyle bir şey yapmayı canı nasıl isteyebilir?" Kıvrılmış yatağında yatan, düşler gören, kendisine yapılacak ziyaretten habersiz Doña Adriana'yı düşündü. "Allah kahretsin? Şu Teğmen Silva ne siktirik herifti! Bu gece karıyı becerecek miydi? Olanaksız." Lituma Doña Adriana'nın teslim olmayacağını kesinlikle biliyordu. Teknelerin çoğu denize açılmıştı bile, sahilde yarım düzine kadar tekne vardı. *Talara Aslanı* aralarında yoktu. İyice güven getirmek için tek tek baktı. Tam ayrılacağı sırada sahile çekilmiş bir tekneye dayanmış duran bir karaltı ilişti gözüne.

"İyi akşamlar."

"İyi akşamlar," dedi kadın, sanki rahatsız edildi-

ğine canı sıkılmıştı.

"Aman Tanrı aşkına, gecenin bu saatinde, burada ne yapıyorsun, Doña Adriana." Giysisinin üzerine kara bir gömlek giymişti, ayakları her zamanki gibi çıplaktı.

"Matías'a yemeğini getirmiştım. O gittikten sonra da biraz serinlemek için kaldım. Uykum yok. Peki, sen, Lituma? Seni buraya hangi rüzgâr attı. Bir kızla mı buluşuyorsun?"

Lituma güldü. Doña Adriana'nın önüne çömeldi, kör ışıktan yararlanarak kadının cüsseli karaltısını, Teğmen Silva'nın ağzının suyunu akıtan cömert kıvrımlarını inceledi.

"Neden gülüyorsun? Delirdin mi, yoksa sarhoş musun? Biliyorum, Liau'nun oradaydın."

"Hiç de öyle bir şey değil, Doña Adriana. Sana söylersem sen de gülmekten öleceksin."

"Söyle öyleyse. Kendi kendine gülme öyle, deli gibi."

Doña Adriana genellikle neşeli bir kadındı, canlı, ama bu gece Lituma onun biraz hüzünlü olduğunu görüyordu. Kollarını göğsünde kavuşturmuş, ayağıyla kumları kazıyordu.

"Seni kaygılandıran bir şey mi var, Doña Adriana?" Şimdi de Lituma ciddileşmişti.

"Kaygılandıran bir şey mi? Hayır. Ama bir şey için üzülüyorum, Lituma. Matías hastaneye gitmiyor. Çok inatçı, onu razı edemiyorum."

Duraksadı, içini çekti. En az bir aydır kocasının sesinin kısık olduğunu, sertçe öksürdüğü zaman ağzından kan geldiğini söyledi. Eczaneden ona ilaç alıp neredeyse zorla içirmiş, ama yararı ol-

mamış. Eczaneden alınan ilaçla iyileştirilemeyecek ciddi bir hastalık olabilirdi, ışın ya da ameliyat gerekebilirdi. Hastanenin adını bile andırmıyormuş; kendi kendine geçer diyormuş hep; bir öksürük için nanemollalar doktora gidermiş ona göre. Ama Doña Adriana'yı kandıramazdı: Söylemiyordu, ama gittikçe kötüleştiği belliydi, çünkü balığa çıkmak her gece daha bir güç geliyordu. Kan tükürdüğünü oğullarına söylememesini tembih etmiş. Ama oğulları pazar günü ziyaretlerine geldiğinde onlara nasıl olsa söyleyecekti. Belki zorla da olsa onu bir doktora götürmeyi başarırlardı.

"Don Matías'ı gerçekten seviyorsun, değil mi, Doña Adriana?"

"Hemen hemen yirmi beş yıldır birlikteyiz. Yıllar nasıl da geçiyor, inanılır gibi değil. Matías bana on beş yaşında, daha çocuk denecek bir yaşta göz koydu. Ondan çok korkardım, çünkü benden öyle yaşlıydı ki. Ama peşimi bir türlü bırakmadı, sonunda beni razı etti. Ailem onunla evlenmemi istemedi. Herkes onun benden çok yaşlı olduğunu, bu evliliğin yürümeyeceğini söyledi. Ama yanıldılar, anlıyor musun? Sürdü, ayrıca onca yıl boyunca oldukça iyi geçindik. Onu sevip sevmediğimi neden sordun?"

"Çünkü buraya ne aramaya geldiğimi söylemeye şimdi biraz utanıyorum."

Lituma'nın çömelip oturduğu yerin beş on santim ötesinde kumları kazan ayak birden durdu.

"Gizli kapaklı konuşmayı bırak, Lituma. Yoksa bulmaca mı oynuyoruz?"

"Teğmen Silva Don Matías'ın balığa çıkıp çık-

madığına bakmaya yolladı beni buraya," diye fısıldadı hınzırca bir sesle. Biraz durdu, kadın bir şey demeyince ekledi: "Çünkü seni ziyarete gitti, Doña Adriana, kocanın onu yakalamasını istemedi. Şimdi, şu anda kapını çalıyor olmalı."

Bir sessizlik oldu. Lituma kıyıyı yalayan dalgaların sesini duyuyordu. Bir süre sonra kadının yavaşça, alaylı alaylı güldüğünü duydu, sanki duyulmasını istemezmiş gibi kahkahalarını tutuyordu. Lituma da gülmeye başladı. İkisi de yüksek sesle güldüler.

"Teğmenin tutkusuna bizim böyle gülmemiz hiç doğru değil, Doña Adriana."

"Hâlâ oradadır, kapımı çalıyor, penceremi tırmalıyor, içeriye alayım diye yalvarıp duruyordur. İçeriye alırsam bana ay'ı, yıldızları vereceğini söylüyordur. Ha-ha-ha! Bütün hepsi havaya! Ha-ha-ha!"

Bir süre daha güldüler, sustukları zaman Lituma Doña Adriana'nın ayacağının yeniden, düzenli, ısrarlı bir biçimde kumları kazmaya başladığını gördü. Uzakta rafinerinin düdüğü öttü, yeni vardiyayı haber veriyordu. Karayolundaki kamyonların seslerini de duyabiliyordu.

"Doğrusu şu ki Teğmen sana deli oluyor. Onun dediklerini bir duysaydın. Bundan başka hiçbir şey konuşmuyor. Başka kadınlara bakmıyor bile. Onun için sen Talara kraliçesisin."

Doña Adriana'nın küçük, neşeli bir kahkaha koyverdiğini duydu. "Onun bir düzine eli var, o herifin, bana sarkıntılık ettiği için bir gün şamarı yiyecek. Benim için deli mi oluyor? Bu yalnızca bir

oyun, Lituma. Beni ele geçirmeyi kafasına koymuş, ben pes demedikçe o da vazgeçmeyecek. Onun gibi bir çocuğun, benim gibi annesi yaşmda bir kadına âşık olabileceğine inanacağımı mı sanıyorsun? Aptal değilim, Lituma. Biraz eğleniyor, hepsi bu. Bu işi onunla bir kez yapayım bak bir daha aşktan tek söz ediyor mu?"

"Bu işi yapacak mısın – bir kerecik – Doña Adriana?"

"Dünyada olmaz." Sesi öfkeliydi, ama Lituma bunun yalandan bir öfke olduğunu görebiliyordu. "Ben öyle kadınlardan değilim. Benim bir ailem var, Lituma. Kocamdan başka hiçbir erkek bana dokunamaz."

"O zaman bizim Teğmen ölecek demektir, Doña Adriana. Çünkü yemin ederim sana âşık olduğum kadar birine âşık olmuş bir adam görmedim. Uyku-sunda bile seninle konuşuyor, düşünebiliyor musun?"

"Peki uykusunda bana ne diyor?"

"Bunları söyleyemem; ayıp şeyler!"

"Kıkırdamayı bırakınca, yerinden kalktı, kolları halâ göğsünde kavuşturulmuş olarak yürüdü. Arkasında Lituma'yla birlikte lokantaya doğru yürüdü."

"İyi ki birbirimize rastladık. Beni güldürdün, kaygılarımı unutturdun."

"Benim için de iyi oldu, Doña Adriana. Seninle konuşmak bana o genç oğlanın ölümünü unutturdu. Onu öyle asılmış gördüm görelî aklımdan çıkmıyordu. Kimi zaman karabasanlar bile görüyorum. Bu gece görmeyeceğimi umarım."

Lituma lokantanın kapısında Doña Adriana'ya veda edip karakolun yolunu tuttu. Teğmen ile ikisi orada uyurlardı, Silva büronun yanındaki geniş odada, Lituma hücrelerin yanındaki kulübe gibi bir yerde. Issız caddelerde yürürken lokantanın penceresini tirmalayan, boş havaya aşk sözleri fısıldayan Teğmeni düşünüyordu.

Karakolda, kolayca görülebilsin diye kapının koluna geçirilmiş bir kâğıt parçası buldu. Kâğıdı dikkatlice oradan çıkardı, içeriye girdi, ışığı yaktı. Not, mavi mürekkeple, eğitilmiş bir kişinin eliyle, güzel bir yazıyla yazılmıştı:

*Palomino Molero'nun katilleri onu Amotape'deki Doña Lupe'nin evinden kaçırdılar. O kadın neler olduğunu biliyor. Ona sorun.*

Karakola sürekli imzasız mektuplar gelirdi, genellikle ihanet eden karılar, kocalar, kaçakçılarla ilgili olarak; Palomino Molero'nun ölümüyle ilgili ilk kez geliyordu.

## V

"Amotape, ne biçim ad bu?" diye sordu Teğmen Silva acı bir alaycılıkla. "Bu adın papaz ile hizmetçisinin öyküsünden geldiği doğru olabilir mi? Sen ne dersin, Doña Lupe?"

Amotape, Talara'nın elli kilometre güneyindeydi, güneşten kavrulan kayalarla, susuzluktan çatlamış kumluklarla çevriliydi. Kurumuş çalılar, keçiboynuzu ağaçlıkları, orada burada bir okalip-tüs ağacı – çorak toprakların griliğinin tekdüzeliğini azaltan soluk, yeşil lekeler. Ağaçlar havada ne kadar nem varsa onu emebilmek için eğilir, bükülür, bir yöne doğru uzanırlar; dans eden büyücülerini andırırlar uzaktan. Onların cömert gölgelerinde pislik içindeki keçi sürüleri dallarından düşen kuru, çıtırtılı kabukları kemirirlerdi; birkaç uykulu katır ile bir çoban da olurdu, genellikle yüzü güneşten yanmış, parlak gözlü küçük bir oğlan ya da kız.

"Sence Amotape için anlatılan o papazla hizmetçisinin öyküsü doğru olabilir mi, Doña Lupe?"

Köy, kerpiç evlerden, tahta kazıklarla yapılmış çitlerle çevrili küçük ahırlardan oluşuyordu. Tahta taraçalı eski bir alanın çevresinde soylulara ait birkaç ev vardı. Badem ağaçları, bugenviller, Simón Bolívar'm bu ıssız yerde ölen öğretmeni Simón Rodrígez için yapılmış taş bir anıt. Amotape'nin

yoksul, tozlu halkı geçimlerini keçilerinden, pamuk tarlalarından, yerel mısır birası *chicha* içmek ya da birşeyler atıştırmak için Talara ile Sullana arasındaki yoldan sapan otobüs ve kamyon sürücülerinden sağlıyordu.

O yöredeki söylenceye göre kasabanın adı sömürge zamanlarından geliyor. O günlerde Amotape zengin bir kasabaymış, bu kasabanın çok aç gözlü, ziyaretçilerin karnını doyurmaktan hiç hoşlanmayan bir papazı varmış. Bu konuda hizmetçisi de ona yardım eder, yaklaşan bir ziyaretçi görürse papazı uyarırmış. Uyarısı da şöyleşmiş. "Amo, tape, tape la olla, que viene gente". (Efendim, tencereyi saklayın, insanlar geliyor.) Bu doğru olabilir mi?

"Kim bilir?" diye mırıldandı kadın sonunda. "Belki doğru, belki yanlış. Ancak Tanrı bilir."

Çok ince bir kadındı, zeytin rengi, kırış kırış bir derisi vardı, elmacık kemiklerinin, kollarının üstünden sarkıyordu. Onların geldiğini gördüğü an yüzünde bir güvensizlik belirdi. "Genellikle bizi gördükleri zaman insanların yüzünde beliren güvensizlikten daha fazla," diye düşündü Lituma. Kadın çukur, korkuü gözleriyle onları uzun uzun inceledi, ara sıra sanki üşüyormuş gibi kollarını ovalıyordu. Onlarla göz göze geldiği zaman gülümsemeye çalıştı, ama öylesine yalancı bir gülümsemeydi ki bu ona ucuz bir fahişe görünümünü veriyordu. "Korkudan akın bokuna karıştı, bayan," diye düşündü Lituma. "Sen birşeyler biliyorsun." Onlara kızarmış, tuzlanmış muz cipsi ile oğlak yahnisi ve pilav verirken gene öyle bakıyordu. Teğmen boşalan bardaklarına *chicha* doldurmasını istedikçe hep aynı

biçimde bakmayı sürdürüyordu.

Teğmen Silva ne zaman sorularını sormaya başlayacaktı? Lituma mısır birasının etkisiyle başının dönmeye başladığını duyumsuyordu. Tam öğle saatiydi, cehennem gibi sıcak. Teğmenle ikisinden başka hiçbir müşteri yoktu. Kapıdan dışarı bakınca zamana kahramanca direnen küçük Aziz Nicholas Kilisesini görebiliyorlardı. Kum tepeciklerinin birkaç yüz metre ötesinde karayolu, karayolunda da Sullana ya da Talara'ya giden kamyonlar vardı. Lituma ile Teğmen tavuk yüklü bir kamyona otostop yaparak buraya gelmişti. Kamyon onları yol üstünde indirmişti, yürüyerek kasabanın içinden geçerlerken Amotape'deki her barakadan meraklı yüzlerin uzatıldığını görmüşlerdi. Teğmen Doña Lupe'nin yerini sordu, çevrelerindeki çocukların hepsi birden şimdi Lituma ile ikisinin *chicha* içtikleri yeri gösterdi.

Lituma rahat bir soluk aldı. En azından böyle bir kadın vardı, böylece boşuna gelmiş olmayacaklardı. Kamyonun arkasında yolculuk etmek zorunda kalmışlar, gürültüden kulakları sağır olmuş, tavuk boku kokusu koklarken ağızlarına, kulaklarına tüyler dolmuştu. Amansız güneş başlarını ağrıtmıştı. Talara'ya geri dönerken ta karayoluna kadar yürüyecek, orada dikilip bir kamyon sürücüsünün tenezzül edip kendilerini almasını bekleyeceklerdi.

"İyi günler, Doña Lupe," demişti Teğmen Silva içeri girerlerken. "Bakalım senin *chicha*'n, muz cipsin ve oğlak yahnin dedikleri kadar güzel mi? Senin burası için çok güzel şeyler duyduk; bizi hayal

kırıklığına uğratmazsın, umarım."

Doña Lupe'nin onlara bakışından pay biçilirse Teğmenin öyküsünü yutmadığı belliydi. Özellikle, diye düşündü Lituma, *chicha*'nın ne kadar ekşi, yahninin ne kadar tatsız olduğu düşünülürse. İlk çevrelerine çocuklar toplanmıştı, ama yavaş yavaş sıkılıp gittiler. Şimdi kulübede yalnızca sobanın çevresine oturmuş, sukabağı kaplarla oynayan yarı çıplak üç kız kalmıştı. Doña Lupe'nin kızları olmalıydılar, onun yaşında bir kadının böyle küçük çocuklarının olmasını anlamak güçtü, ama belki kadın görüldüğü kadar yaşlı değildi. Onunla sohbet etmek için yaptıkları bütün girişimler sonuçsuz kaldı. Havadan konuştular, kuraklıktan, bu yılın pamuk ürününden, Amotape'nin adının nereden geldiğinden –kadın bütün soruları aynı biçimde yanıtlıyordu: Evet, hayır, bilmiyorum ya da yalnızca susarak.

"Seni şaşırtacak bir şey söyleyeceğim sana, Lituma. Doña Adriana'nın şişman olduğunu düşünüyorsun, tamam mı? Yanılıyorsun. Ona tombul denir, şişmanlıkla aynı şey değildir bu."

Teğmen ne zaman başlayacak? Bunu nasıl yapacaktı? Lituma'nın içi içine sığmıyordu, şefinin numaraları sürekli onu şaşırtıyor, hayranlığını çekiyordu. Teğmen Silva'nın da Palomino Molero'nun ölümünü saran giz perdesini kaldırmayı çok istediği belliydi, imzasız mektubu okurken Lituma Teğmenin ne kadar heyecanlandığını görmüştü. İyi koku alan bir tazi gibi mektubu okuyunca şöyle demişti: "Bu palavra değil. Umut verici bir ipucu. Arnotape'ye gitmeliyiz."

"Şişman bir kadınla tombul bir kadın arasındaki farkı biliyor musun, Lituma? Şişman bir kadın yumuşaktır, boğum boğumdur, sünger gibidir. Dokunduğun zaman pamuk helvasına dokunmuşsun gibi elin etine gömülür. Dolandırıldığını düşünürsün. Tombul kadın serttir, dolu doludur, olması gerekenden fazlası bile vardır. Her şeyi yerli yerindedir. Gayet dengeli, iyi bir dağıtım yapılmıştır. Ona dokunursan eti direnir, göçmez. Onda her zaman olması gereken şey gerektiği kadar vardır, hatta fazlası bile, istediğini almına yettiği gibi artar da."

Amotape yolu boyunca çöl güneşi kasket falan dinlemeyip yakarken Teğmen hep imzasız mektuptan söz etmiş, Teğmen Dufó, Albay Mindreau ile kızı için tahminler yürütmüştü. Ama Doña Lupe'nin barakasına girdikleri an onun için sanki Palomino Molero diye bir şey kalmamıştı. Yemek yerlerken Amotape'nin adının nereden geldiğini anlatmıştı yalnızca ya da – kuşkusuz – Doña Adriana'yı. Hem de herkesin duyacağı gibi yüksek sesle, kendisinin şehvetli konuşmalarını Doña Lupe'nin duyabileceğini hiç dikkate almadan.

"Bu fark yağ ile kas arasındaki farktır, Lituma. Şişman bir kadın sırf yağdır. Tombul bir kadınsa kas. Sırf kastan oluşan memeler – dünyanın en güzel şeyidir bu! Doña Lupe'nin şu yahnisindeki oğlaktan iyidir. Gülme, Lituma, dinim hakkı için doğru söylüyorum. Sen bu şeylerden anlamıyorsun, ama ben anlıyorum. Kocaman kaslı bir kıç, kaslı baldırlar, omuzlar, kalçalar: aman, yeme de yanında yat! Ulu Tanrım! Benim Talara'daki fıstık işte bu türden, Lituma. Yağ yok, yalnızca tombul. Ka-

dın sırf kas, Allah kahretsin. Tam benim istediğim gibi."

Lituma gülüyordu, çünkü görevi gülmekti, ama Teğmenin bu söylevi süresince Doña Lupe ciddiliğini korumuş, ikisini süzüp durmuştu. "Kadın bekliyor," diye düşündü Lituma, "belki de benim kadar tedirgin." Teğmen ne zaman işe girecekti? Sanki dünya kadar zamanı varmış gibi davranıyordu. Hayatının şişman sevgilisinden söz etmeyi de hiç bırakmıyordu.

"Belki de merak ediyorsun, Doña Adriana'nın şişman değil de tombul olduğunu nerede biliyorum, diye. Ona dokunmuş olduğum anlamına mı gelir bu? Evet, yalnızca orasına, burasına. Kaçamak dokunuşlar. Biliyorum, hıyarlık. Düşündüğün şeyi düşünmekte haklısın. Ama işin gerçeği şu ki onu gördüm. İşte şimdi sana en büyük sırrımı söyledim. Şu arkada küçük plaj var ya, erkekler kendilerini görmesin diye Talara'daki bütün kadınların gittikleri, işte orada onu donuyla yüzerken gördüm. Her öğleden sonra saat beş sıralarında dürbünümle nereye kayboluyorum sanıyorsun? Hotel Royalde kahve içmeye gidiyorum, diyorum sana. Küçük plajın oradaki buruna neden tırmanıyorum sanıyorsun? Başka neden, Lituma? Pembe donuyla yüzen sevgilini görmeye gidiyorum. O pembe don ıslandığı zaman sanki üzerinde hiçbir şey yokmuş gibi oluyor, Lituma. Hey, yüce Tanrım! Yangın söndürücüyü getir, Doña Lupe, yanıyorum! Söndürün şu alevleri. Tombul gövde ne demekmiş görüyorsun o zaman, Lituma. O sert kış, o sert memeler, sırf kas. Bir gün seni de götürüp sana da

göstereceğim. Dürbünümü sana ödünç veririm. Bak o zaman nasıl gözlerin şaşı oluyor. Ne kadar haklı olduğumu göreceksin. O Amazonu görünce kendini cennette sanacaksın."

Sanki Amotape'ye neden geldiklerini unutmuş gibiydi, Allah kahretsin. Ama tam Lituma'nın sabrı tükenmek üzereyken Teğmen Silva birden sustu. Güneş gözlüklerini gözünden çıkardı - Lituma gözlerinin parlak ve keskin olduğunu gördü - mendiliyle temizleyip yeniden gözüne taktı.

Sakin sakın bir sigara yaktı, iyice tatlılaştırdığı bir sesle konuşmaya başladı: "Özür dilerim, Doña Lupe, biraz yanımıza gelip bizimle otursan olmaz mı? Birazcık seninle konuşmamız gerekiyor, tamam mı?"

"Hangi konuda?" Kadının dişleri birbirine çarpıyordu, kadmcağız malaryaya yakalanmış gibi titriyordu. Lituma kendisinin de titremekte olduğunu fark etti.

"Palomino Molero konusunda, Doña Lupe, başka hangi konuda olsun? Seninle Talara'daki sevgili mi, dobiçkomu konuşacak değilim ya. Gel otur şuraya."

"Kimden söz ettiğinizi bilmiyorum." Teğmenin gösterdiği peykeye bir robot gibi oturdu. Şimdi daha bir küçülmüş, incelmış gibi görünüyordu. "Yemin ederim onun kim olduğunu bilmiyorum."

"Palomino Molero'nun kim olduğunu bal gibi biliyorsun, Doña Lupe." Teğmen artık gülümsemi-yordu, Lituma'yı bile hazırlıksız yakalayan soğuk, sert bir sesle konuşuyordu. "Evet, neler olduğunu şimdi öğreneceğiz." Teğmen Silva sözünü şöyle sür-

dürdü: "Onu anımsıyorsun, Doña Lupe. Talara'da öldürülen o havacı oğlanı. Sigaralarla yakıp sonra da astılar. Arkadan oğlana bir sopa saktular. Palomino Molero, ipince bir oğlandı, bolerolar söylerdi. O buradaydı, şimdi bizim olduğumuz bu yerde. Şimdi anımsadın mı?"

Lituma kadının gözlerini ve ağzını açtığını gördü, ama kadın hiçbir şey söylemedi. Orada öylece oturuyordu, gözleri sanki kafasından fırlayacak gibiydi. Küçük kızlardan biri ağlamaya başladı.

"Sana doğruyu söyleyeceğim." Teğmen bir ağız dolusu dumanı dışarıya üfledi, dalgınmış gibi görünerek dumanın dağılışını izliyordu. Birden sert bir sesle konuştu: "Bizimle işbirliği yapmazsan, sorularıma yanıt vermezsen burayı öylesine bir dağıtırım ki benzerini görmemişsindir. Sana en başında böyle dobra dobra söylüyorum ki bu işin ne kadar ciddi olduğunu anlayasın. Seni içeri tıkmak zorunda kalmak istemiyorum, seni ta Talara'lara kadar getirip hapse atmak. Kanıtları sakladığın, suçlularla işbirliği yaptığın için hayatının geri kalanını hapiste geçirmeni istemiyorum. İnan ki bunların hiçbirinin olmasını istemiyorum, Doña Lupe."

Çocuk mızıldanıp duruyordu, Lituma ona sessiz durmasını söylemek için parmağını dudaklarına götürdü. Kız dilini çıkardı, gülümsedi.

"Beni öldürürler." Kadın sızlanıyor, ama ağlamıyordu. Kuru gözlerinde hayvansı bir korku vardı. Lituma soluk almayı göze alamıyordu, çünkü kırmılganlar ya da ses çıkarırsa kötü bir şey olacakmış gibisine geliyordu.

Teğmen Silva'nın büyük bir özenle fişekliğini

çözdüğünü, görev tabancasını çıkardığını, masanın üzerine koyduğunu, oğlak yahnisinden artanı bir kıyıya ittiğini gördü. Konuşurken elini hafif hafif tabancaya vuruyordu: "Hiç kimse sana el süremez, Doña Lupe. Sen doğruyu söylediğin sürece. İş oraya kalırsa seni ben kendim korurum."

Bir eşegin çılgın anırtısı barakanın dışındaki dünyanın sessizliğini bozdu. "Çuvallıyor," diye düşündü Lituma.

"Beni tehdit ettiler. 'Konuşursan kendini ölmüş bil,' dediler," diye uludu kadın, kollarını başının üstüne kaldırdı. Yüzünü ellerinin arasına alıp sıktı, bütün gövdesini eğip büktü. Dişleri gürültüyle birbirine çarpıyordu. "Benim bir suçum yok, ben ne yaptım, bayım? Ölemem, bu dünyada çocuklarımı yalnız bırakamam. Kocamı bir traktör çiğnedi, beyim."

Tozların içinde oynayan çocuklar onun çığlığını duyunca dönüp baktılar, ama birkaç saniye içinde ilgilerini kaybedip oyunlarına döndüler. Demin ağlamaya başlamış olanı sürünerek kulübenin kapı aralığına gitti.

"Onlar da tabancalarını çıkardılar, yani ben ki-me inanayım, onlara mı, size mi?" Ağlamaya çalıştı, yüzünü buruşturdu, kollarını ovuşturdu, ama gözleri hâlâ kuruydu. Göğsünü yumrukladı ve haç çıkardı.

Lituma dışarıya bir göz attı. Hayır, çığlıklar yüzünden dışarı fırlayan komşu falan yoktu. Kapı aralığından, hatta duvardaki kimi yarıklardan ıssız alan kadar Aziz Nicholas Kilisesinin kapalı kapısı görülebiliyordu. Biraz öncesine kadar tahta kulü-

benin çevresinde paçavra bir topu tekmeleyen çocuklar ortalıkta yoktu. "Onları çağırıp içeri sakladılar. Ana-babaları burada olacakları görmemeleri ya da duymamaları için boyunlarından tutup kulübe-lerin içine aldılar." Hepsi Palomino Molero'yu biliyorlardı. Hepsi tanık olmuştu. Artık işin gizi ortaya çıkacaktı.

"Sakin ol, sırayla, her şeyi tek tek konuşalım. Acelemiz yok." Ama Teğmenin sesinin tonu sözle-riyle çelişiyordu. Onu yatıştırmak değil daha da korkutmak istiyordu. Sesi soğuk ve kôrkutucuydu: "Hiç kimse saçının teline bile dokunamaz. Şerefim üzerine yemin ediyorum. Doğruyu söylemen koşu-luyla. Bildiğin her şeyi söylemen koşuluyla."

"Hiçbir şey bilmiyorum, hiçbir şey. Korkuyo-rum, ah, Tanrım!" Ama onun her şeyi bildiğini, bu-nu yadsıyacak gücünün kalmadığını kim olsa yü-zünden, güçsüzlüğünden anlayabilirdi. "Sen bana yardım et, Aziz Nicholas."

İki kez haç çıkardıktan sonra çaprazladığı par-maklarını öptü.

"Baştan başla. Palomino Molero buraya ne za-man ve neden geldi? Onu ne zamandır tanıyor-dun?"

"Onu tanı mıyordum. Daha önce onu hayatım-da hiç görmemiştim." Sesi bir çıkıp bir indi, sanki boğazını denetleyememiş gibi. Gözleri yuvarların-da fırıl fırıl dönüyordu. "O kız olmasaydı o oğlanın burada kalmasına izin vermezdim. Papazı, Peder Ezequiel'i arıyorlardı. Ama peder burada yoktu, he-men hemen hiç olmaz, her zaman ki gibi dolaşıyor-du."

"Kız mı?" diye atıldı Lituma. Teğmenden gelen bakış üzerine dilini ısırđı.

"Kız. Evet, o kız. Bana öyle yalvardılar ki onlara acıdım. Onlardan para bile almadım, efendim, Tanrı biliyor ya, paraya da çok gereksinimim var. Kocam bir traktörün altında kaldı, size söylemiştim, değil mi? Yüce Tanrımız adına, azizlerin azizi Nicholas adına yemin ederim. İkisinin tek kuruşu yoktu. Yalnızca yemeğin parasını ödeyebildiler, hepsi bu. Onlara yatacakları odayı bedava verdim. Çünkü evleneceklerdi. Onlara acıdım, öylesine gençtiler ki, daha çocuktular, öylesine de âşık görünüyorlardı ki, efendim. Neler olacağını ben nereden bileyim? Ah, ulu Tanrım, ben ne yaptım ki benim başımı böyle derde sokuyorsun?"

Ağzından duman halkaları üfleyen ve güneş gözlüklerinin arkasından kadını süzen Teğmen kadının haç çıkarmasını, kollarını sıkmasını, sanki yüzünü söküp atmak istermiş gibi ovuşturmasını sonuna kadar bekledi.

"Doğru söylediğini biliyorum. Kapıdan içeri adım attığım zaman bunu anladım. Hiçbir konuda endişe etme, sen anlat. Muhabbet kuşları kaç gün burada kaldılar?"

O edepsiz anırtı gene bıçak gibi havayı yardı. Bu kez daha yakındı. Lituma dörtmala bir koşu sesi de duydu. "Kancık altına yattı," sonucuna vardı.

"Yalnızca iki gün. Papazı bekliyorlardı, Papaz Ezequiel'i ama o buralarda yoktu. Hiçbir zaman olmaz. Dağlardaki çiftliklerde yaşayan insanları evlendirmeye, çocukları vaftiz etmeye gittiğini söylüyor, Ayabaca'ya gidiyormuş, çünkü oradaki Köle

İsa heykelini çok seviyormuş, ama kim bilir? Onun öyle dolaşıp durmasıyla ilgili bir sürü şey anlatıyor insanlar. Onlara beklememelerini söyledim, çünkü Rahip Ezequiel bir hafta on gün dönmeyebilirdi, ne zaman döneceğini kim nereden bilsin? Ertesi gün San Jacinto'ya gitmek üzere buradan ayrılacaklardı. Günlerden pazardı, oraya gitmelerini ben kendim öğütlemiştim. Pazar günleri ayin için Sullana'dan Jacinto'ya bir rahip gelirdi. Köy kilisesinde onları evlendirebilirdi. Dünyadaki tek istekleri buydu, kendilerini evlendirecek bir rahip bulmak. Burada bekleyerek zamanlarını boşa harcıyorlardı. San Jacinto'ya gidin, dedim, onlara bunu söyledim."

"Ama muhabbet kuşları o pazar San Jacinto'ya gidemediler."

"Hayır." Doña Lupe taş kesilmişti, bir Lituma'ya bir Teğmene bakıp duruyordu. Titredi, dişleri birbirine çarptı.

Teğmen, "O pazar San Jacinto'ya gidemediler, çünkü..." diyerek ona yardım etmeye çalıştı.

"Çünkü cumartesi öğleden sonra birisi onları aramaya geldi," diye fısıldadı, büyük bir korkuya kapılmış olan kadın, gözleri yuvarlarından dışarıya fırlayacak gibiydi.

Hava hâlâ kararmamışmış. Okaliptus ve keçi-boynuzu ağaçlarının arasında güneş ateşten bir top gibiymiş; kimi evlerin teneke çatıları alev alev günbatımını yansıtıyormuş. Kadın sobanın üzerine eğilmiş yemek pişiriyormuş, arabayı görünce yemeği bırakmış. Araba karayolundan ayrılıp Amotape'ye sapmış, zıplaya zıplaya gidiyor, bir toz bulu-

tu kaldırıyormuş, dosdoğru alana yönelmiş. Doña Lupe arabanın yaklaşışını milim sektirmeden izlemiş. Çocuklar da araba sesini duymuş, arabayı görmüşler, ama kilisenin önünde duruncaya kadar onunla hiç ilgilenmemişler. Orada oturmuş, öpüşüyorlarmış. Durmadan öpüşüyorlarmış. Bırakın şu öpüşmeyi, çocuklara kötü örnek oluyorsunuz. Konuşsanız, şarkı söyleseniz olmaz mı?

Kadının anlatmayı sürdürmesi için Teğmen, "Çünkü oğlan çok güzel şarkı söylüyordu, değil mi?" diye fısıldadı. "Daha çok bolero, öyle değil mi?"

"Valsler, *tondero*'lar da." Kadın öylesine gürültülü biçimde iç çekti ki Lituma yerinden sıçradı. "Hatta *cumanana*'lar da söylüyordu, hani iki şarkıcı atışırken söylerler ya. Oğlan bunu gerçekten çok iyi yapıyordu, çok da komikti."

Teğmen kadına anımsattı: "Araba Amotape'ye girdi, sen de onu gördün. Çocuklar kaçtılar mı? Saklandılar mı?"

"Kız oğlanın kaçıp saklanmasını istedi. Onu korkuttu. 'Kaç, sevgilim, kaç, çabuk koş, burada kalma,' dedi, 'seni öldür...' 'Hayır, güzel sevgilim, unutma artık sen benimsin. İki gece seninle aynı yatakta yattık, benim karımsın. Artık aramıza kimse giremez. Aşkımızı kabul etmek zorunda kalacaklar. Ben hiçbir yere gitmiyorum. Onu bekleyeceğim, onunla konuşacağım.'"

"Kız korkudan deliye dönmüştü, 'kaç, kaç, seni yakalarlarsa ... n'aparlar bilmiyorum, çabuk git buradan, ben onları burada oyalarım, seni öldürmelerini istemiyorum, sevgilim,' diyordu." Kız öylesine

korkmuş durumdaymış ki Doña Lupe de korkuya kapılmış. Parmağıyla tozlu arabayı, arabadan çıkıp alev alev yanan bir ufukla çerçevenlenmiş olarak ayakta dikilen, kim oldukları görünmeyen karaltıları göstererek genç çifte sormuş: "Bunlar kim? Kim geliyor? Tanrı'm! Neler oluyor?"

"Kim geliyordu, Doña Lupe?" diye sordu Teğmen, ağzından duman halkaları çıkararak.

"Kim olabilirdi sizce? Sizin gibilerden başka kim?" özelkitapgrubu

Teğmen Silva'nın tek kası bile oynamıyordu. "Yani jandarma mı? Yoksa Talara Hava Üssünden askeri inzibat mı? Onlar mı?"

"Sizin gibi birileri. Üniformalı adamlar. Hepsi aynı değil mi?"

"Aslında değil. Ama önemi yok."

Doña Lupe'nin anlattıklarının tek bir sözcüğünü bile kaçırmamasına karşılık Lituma o anda onları görür gibi oldu. Tam şurada, gölgede, o felâket başlarına gelmeden bir dakika önce el ele oturuyorlar. Oğlan kısa kıvrıkcık saçlarla kaplı başını kızın omzunun üzerine eğmiş, dudaklarıyla kızın kulağını okşuyor, ona şarkı söylüyor: "Bu dünyada Tanrı'nın birleştirdiği iki yürek, birbirini seven iki yürek, biz buyduk işte, seninle ben." Oğlanın sesinin tatlılığından, güzelliğinden etkilenen kızın gözlerinde yaş var, şarkıyı daha iyi duymak için ya da sırf cilveden, omuzlarını silkiyor, sevdalı yüzünü buruşturuyor. Aşkın yumuşattığı bu yeniyetme yüz çizgilerinde ne en küçük bir sevimsizlik ne de küstahlık vardı.

Lituma müthiş bir acıyla üniformalı adamların

arabasını düşündü: İlk bir motor gürültüsü, ardından sarı toz bulutları. Öğle saatlerinde Amotape'de ilerleyen araba korkunç birkaç dakika sonra şu anda kendilerinin bulunduğu kapısız barakanın önünde durdu. "Hiç değilse burada geçirdiği o iki gün çok mutlu olmuştur."

"Yalnızca iki adam mı?" Lituma Teğmenin bu kadar şaşmasına hayret etti. Onunla göz göze gelmekten kaçındı, ne olduğu belirsiz bir kör inanç yüzünden.

Kadın siriirli ve kararsız bir durumda, "Yalnızca iki," diye yineledi. Gözlerini kısarak tavana baktı, sanki nerede bir hata yaptığını bulmaya çalışıyormuş gibiydi. "Başkası yoktu. Jipten indiler, jipin içerisi boştu. Evet, bir jipti. Hiç kuşku yok, iki kişiydiler: Neden sordunuz, beyim?"

"Hiçbir nedeni yok," dedi Teğmen, sigara izmaritini yerde ayakkabısıyla eziyordu. "Yanlarına hiç değilse bir devriye almışlardır diye düşündüm. Ama iki kişi gördüysen demek ki iki kişiydiler. Anlat sen."

Yeni bir eşek anırtısı Doña Lupe'nin sözünü kesti. Tam öğle saatinin yakıcı sıcak havasında yükselen, inişli çıkışlı, derinden gelen, komik ve şehvetli anırtı uzayıp gitti. Yerde oynayan çocuklar bunu duyar duymaz yerlerinden fırlayıp hain kahkahalar ata ata koşarak ya da emekleyerek dışarıya çıktılar. Lituma, "Kısrağa bakmaya gidiyorlar," diye düşündü, "bakalım eşek onun nasıl üzerine çıkmış, onu nasıl bağırtıyor, diye."

"İyi misin?" diyordu, daha yaşlı olan adamın gölgesi, elinde tabancası olmayan adamın gölgesi.

"Seni incitti mi? İyi misin?"

Birden hava kararmıştı. İki adam jip ile kulübe arasındaki iki dakikalık yolu yürüdüklerinde öğle sonrası birden geceye devrilmişti.

"Ona bir şey yaparsan kendimi öldürürüm," dedi kız, bağırmiyordu, ama meydan okuyordu, topukları yere çakılmış gibiydi, yumrukları sıkılmıştı, çenesi titriyordu. "Ona dokunursan kendimi öldürürüm. Ama bunu yapmadan önce her şeyi anlatırım. Herkes senden utanç duyar, iğrenir."

Doña Lupe yaprak gibi titriyordu. "Neler oluyor, beyim? Siz kimsiniz? Benden ne istiyorsunuz? Burası kendi halinde bir yer, benim kimseye zararım yoktur. Yoksul bir kadını ben."

Oğlana baktıkça gözleri alev saçan, eli tabanca-  
lı gölge – yaşı daha geçkin olanı yalnızca kıza bakı-  
yordu – Doña Lupe'nin yanına gidip tabancasını ka-  
dının pörsümüş memelerinin arasına dayadı. "Biz  
burada değiliz, hatta biz diye birileri yok," tembi-  
hinde bulundu, öfke ve nefretten sarhoşlamış gi-  
biydi. "Ağzını açarsan köpek gibi geberirsin. Beyni-  
ni dağıtırım. Anladın mı?"

Kadın diz çöküp yalvarmaya başlamış. Hiçbir  
şey bilmediğini, hiçbir şey anlamadığını söylüyor-  
muş. "Ben ne yaptım, beyim? Hiç, hiç. Oda arayan  
iki çocuğu içeriye almaktan başka? Tanrı aşkına,  
annenizi düşünün, beyim, beni öldürmeyin, bura-  
larda bir sorun, bir rezalet çıksın istemeyiz."

"Genç olanı yaşlısına *albay* diye mi sesleniyor-  
du?"

Kadın, "Bilmiyorum, beyim," dedi, sorunun ya-  
nıtım kafasında ararken adamın kendisine ne söy-

letmek istediğini kestirmeye çalışıyordu. "Albay mı? Genci yaşlısına seslenirken mi? Belki öyle di-yordu, belki demiyordu. Anımsamıyorum. Yoksul ve cahil bir kadının ben, beyim. Bunlarla benim bir ilgim yok, bütün bunlar bir rastlantı. Eli taban-calısı ağzımı açar, şimdi size söylediğim şu şeyleri söylersem gelip beynime, karnıma, sonra da bacak-larımın arasına bir kurşun sıkacağını söyledi. Ne yapabilirdim, ne yapacaktım? Kocamı kaybetmiş-tim, kocamı traktör ezmişti. Altı çocuğum var ve onları güç belâ doyurabiliyorum. On üç tane vardı, yedisi öldü. Ben ölürsem ötekisi altısı da ölür. Bu da hak mıdır?"

"Eli tabancalı olan, subay mıydı o? Omzunda çizgiler mi vardı yoksa kepinde demir çubuk mu?"

Lituma telepati diye bir şeye inanmaya başla-dı. Patronu kendi aklından geçen soruların aynısı-nı soruyordu. Soluk soluğa kalmıştı, başı dönüyor-du.

"Neden söz ettiğinizi bilmiyorum. Bana eziyet etmeyi bırakamaz mısınız? Anlamadığım sorular sormayın bana. Çizgi de neymiş? Neden söz ediyor-sunuz?"

Lituma onun söylediklerini duyuyor, ama Amo-tape'yi kaplayan mavi gölgelere karşın o genç çifti açık seçik görür gibi oluyordu gene. Doña Lupe o çılgına dönmüş, elini kolunu sallayan genç adamın önünde diz çökmüş, tam şurada, kapı eşiğinde ağla-yıp sızlıyordu; yaşlı adam ıstırap içinde, küçümse-yerek, acı acı bakan gözlerini kıza dikmişti, kızsakendi gövdesiyle oğlanın ipince gövdesini meydan okurcasına koruyor, üniformalı adamlara doğru

atılmasını önlüyordu. Lituma bu yabancıların gelişle çocukların, yaşlıların hatta Amotape'deki köpeklerle keçilerin bile sokaklardan nasıl evlere kaçtıklarını görür gibiydi. Bu tür belâlara karışmaktan herkes korkuyordu.

Kız, "Sus sen, kapa çeneni, sen kim oluyorsun, sana bu hakkı kim verdi, senin burada ne işin var?" diyerek oğlanı koruyor, onu geri itiyor, tutuyor, konuşmasına engel oluyordu. Beri yandan ikisinin daha yaşlısı olan adamın gölgesineyse tehditler yağdırmayı sürdürüyordu: "Kendimi öldürürüm, herkese her şeyi anlatırım."

"Onu bütün yüreğimle seviyorum, ben dürüst bir insanım, bütün hayatımı onu sevmeye, onu mutlu etmeye adayacağım." Oğlan ne kadar çabalarsa çabalasın ona kalkan olan kızın gövdesini aşip öne çıkamıyordu. Yaşlı adamın gölgesi asla ona doğru dönmedi, sanki Amotape'de, ayrıca dünyada o kızıdan başka kimse yokmuş gibi hep kıza dönük durdu. Ama genç adam oğlanın konuştuğunu duyduğu an yarı ona dönerek öne atıldı, küfürler homurdanıyor, oğlanın kafasında paralamak istermiş gibi tabancasını sallıyordu. Kız onu yakaladı, ikisi düğüm oldular. O sırada yaşlı adamın gölgesi kuru ve kesin bir emir verdi. "*Rahat!*" Beriki bu emre hemen uydu.

"Yalnızca *Rahat* mı dedi? Yoksa *Rahat, Dufó* mu dedi? Belki de *Rahat Teğmen Dufó*, demiştir ha?"

Artık bu kadarı telepatiyi de aşıyordu. Teğmen, Lituma'nın aklına gelen aynı sözcüklerle soruyordu soruyu. "Bilmiyorum," deyip yemin ediyor-

du Doña Lupe. "Hiç ad duymadım. Piura Gazetesinde oğlanın resmini görünce öğrendim adının Palomino Molero olduğunu. Onu hemen tanıdım. Yüreğim paralandı, beyim. Kızla birlikte kaçan, onu Amotape'ye getiren oğlanın ta kendisi. Ama kızın adını ya da onu aramaya gelen adamların adlarını hiç öğrenemedim. Bilmek de istemiyorum. Biliyorsanız bile bana söylemeyin. Ben onlarla işbirliği yapıyorum, öyle mi? Onların adlarını söylemeyin!"

"Telâşlanmana gerek yok, bağırp durma, böyle şeyler söyleme," dedi yaşlı adamın gölgesi. "Beni tehdit etmeyi nasıl düşünürsün, çocuğum? Kendini öldüreceksin sen ha?"

"Ona bir şey yapmaya kalkarsan, saçının teline bile dokunacak olursan." Mavimsi bir pusun gerisinde, gökyüzünde gölgeler kararıyordu. Yıldızlar çıkmıştı. Amotape'nin bambu çitleri, süslü demir kapıları, kerpiç duvarları arasında kimi mumlar titreşmeye başlamıştı.

"Ona bir şey yapmak mı? Onun elini sıkıp en içten duygularla 'Seni bağışlıyorum,' diyeceğim," diye mırıldandı yaşlı adamın gölgesi. Gerçekten de henüz oğlana dönüp bakmamış olmasına karşın elini ona uzatmıştı. Doña Lupe rahatlamaya başladı. El sıkıştıklarını gördü. Oğlan o kadar heyecanlanmıştı ki konuşamıyordu.

"Size yemin ediyorum onun için her şeyi yaparım, o benim hayatının ışığı, en kutsal varlığı, o benim..."

"Şimdi siz ikiniz de el sıkışmalısınız," diye emretti yaşlı gölge. "Kin duymak yok. Burada ast-üst de yok, iş anlaşması yapan iki erkek, üç erkek var,

tıpkı gerçek erkeklerin yaptığı gibi. Şimdi mutlusunuz, canım? Sakinledin mi? Tamam, her şey bitti. Haydi buradan gidelim."

Çabucak arka cebinden cüzdanını çıkardı. Doña Lupe terden ıslanmış banknotların eline dokunuşunu duyumsadı, bütün zahmetleri için kendisine teşekkür eden, bütün olanları unutmasını öğütleyen kibar bir erkek sesi duydu. Bunun ardından yaşlı erkek gölgesinin kulübeden çıktığını, jipe doğru yürüdüğünü gördü. Ama genç gölge çıkıp gitmeden önce tabancasını gene kadının göğsüne dayayıp, "Ağzını açarsan başına neler geleceğini biliyorsun. Bunu unutma," dedi.

"Genç oğlancıkla kız kuzu kuzu gidip jipe bindiler, öyle mi? Sonra da uzaklaştılar?" Teğmen, yüzündeki ifadeye bakılırsa buna inanamıyordu. Lituma da inanamıyordu.

"Kız gitmek istemedi, onlara güvenmiyordu, oğlanı da engellemek istedi: 'Burada kalalım. Onlara inanma, inanma,' dedi."

"Haydi, canım, haydi yürü, gidelim," diyerek kızı yüreklendiriyormuş jipten gelen ses. "O bir asker kaçağı, bunu unutma. Geri dönmesi gerek. Bunun hemen bir çaresine bakılması gerek. Bu karekenin sicilinden silinmesi gerek. Geleceğini düşünmek zorunda. Haydi gel."

"Evet, canım, baban haklı, bizi bağışladı, gel dediğini yapıp jipe binelim. Ben onun dediklerine inanıyorum. Neden yalan söylesin?"

"Neden yalan söylesin?" Lituma bir gözyaşı damlasının yanağından dudaklarına doğru aktığını duyumsadı. Deniz suyu damlası gibi tuzlu bir dam-

la. Doña Lupe'nin okyanus gibi derin, ara ara Teğmenin sorularıyla kesilen sesini duyuyordu. Araştırmaya geldikleri konuyla ilgili olarak kadının daha önce söylediklerinden farklı bir şey söylemediğini belli belirsiz anlamıştı. Kötü yazgısına lânet okuyor, başına gelecekleri merak ediyor, böyle korkunç bir olaya karışmak için ne gibi bir günah işlediğini Ulu Tanrıdan soruyordu. Ara sıra hıçkırıyor da. Ama söylediği hiçbir şey Lituma'yı ilgilendirmiyordu.

Gözü açık düş görür gibiydi, Amotape'nin gösterişsiz sokaklarında evlilik öncesi balaylarının tadını çıkaran mutlu çift geliyordu gözlerinin önüne durmadan: Castilla'lı melez bir oğlan ile beyaz, iyi aile kızı. Eski bir valste söylendiği gibi, aşk engel tanımaz. Bu kez şarkı doğru söylüyordu: Aşk iki sevgiliyi ayıran ekonomik uçurumu yıktığı gibi toplumsal ve ırksal önyargıları da yıkmıştı. Birbirlerine karşı duydukları aşk yoğun, gem vurulması olanaksız, onları bu yaptıkları şeyi yapmaya sürükleyen bir aşk olsa gerekti. "Ben hiç böyle bir aşk duymadım, Josefino'nun kızkardeşi Meche'ye âşık olduğum zaman bile." Hayır, iki kez âşık olmuştu, ama bunlar kadın teslim olduğu ya da canını sıkacak kadar direttiği zaman geçiveren heveslerdi. Ama uğrunda hayatını tehlikeye atacağı kadar güçlü, o genç oğlanın duyduğu, o genç kızın bütün dünyaya meydan okumasına yol açan türden bir aşk hiç duymamıştı. "Belki ben gerçek aşk duyamayacak türden biriyim," diye düşündü. "Belki de bütün hayatım boyunca Tıpasızlar'la birlikte orospuların peşinde koştuğum için yüreğim de orospulaş-

tı, bir kadına o genç çocuk gibi âşık olamıyorum."

Doña Lupe'nin, "Şimdi ben ne yapacağım, be-yim?" dediğini duydu. "Bana bir şey öğütleyin hiç değilse."

Şimdiden ayağa kalkmış olan Teğmen *chicha* ve oğlak yahnisi için borçlarının kaç para olduğunu sordu. Kadın para istemez, deyince üsteledi. Elleriindeki gücü kötüye kullanan o asalak polislerden biri olmadığını, ister görev sırasında ister görev dışında olsun her şeyin parasını ödediğini söyledi.

"Ama ne yapmam gerektiğini söyleyin bana hiç değilse." Kadın dua edermiş gibi iki avucunu birleştirmişti. "O çocuğu öldürdükleri gibi beni de öldürecekler. Anlamıyor musunuz bunu? Nereye gitsen, bilmem ki. Gidecek bir yerim yok. İstedığınız gibi sizinle işbirliği yapmadım mı? Söyleyin, ben şimdi ne yapayım?"

"Hiç sesini çıkarma, Doña Lupe." Teğmen *emek* parasını *chicha* kabının yanına bıraktı. "Seni kimse öldürmeyecek. Seni kimse rahatsız bile etmeyecek. Sen normal hayatını yaşamana bak, gördüğün, duyduğun, bize anlattığın şeyleri unut. Sakin ol artık." Kasketinin siperliğine hafif bir fiske vurdu, onun her zamanki veda biçimiydi bu. Litu-ma hemen yerinden kalkıp onun ardı sıra dışarıya çıktı. Doña Lupe'ye hoşça kal demeyi unutmuştu.

Açık havaya çıkmak, örülmüş hasırların, bambu çubukların koruması olmadan tepeden dimdik inen güneşin altına çıkmak cehenneme girmek gibiydi. Birkaç saniye içinde haki gömleğinin sıırılsıklam olduğunu duyumsadı, başı nabız gibi zonklu-

yordu. Teğmen Silva çevik adımlarla yürüyor, oysa Lituma'nın çizmeleri kumlara saplanıyor, her adımını güçleştiriyordu. Amotape'nin kıvrılarak ilerleyen anacaddesinden açıklık topraklara, karayoluna doğru yürüdüler.

Yürürlerken Lituma'nın gözüne kulübelerin bambu duvarlarının gerisine birikmiş insan gözleri ilişti, Doña Lupe'nin meraklı komşularının. Teğmen ile kendisi geldiğinde hepsi evlerine gizlenmişlerdi, çünkü polisten korkarlardı. Kendileri gözden kaybolur kaybolmaz Lituma onların Doña Lupe'nin kulübesine koşup neler olduğunu, aynasızların neler yapıp neler söylediklerini soracaklarını iyi biliyordu. Lituma ile Teğmen, her biri kendi düşüncelerine dalmış olarak sessizce yürüyorlardı.

Son evlerin yanından geçerlerken bir sokak köpeği fırlayıp onlara hırladı. Kumluk yere vardıklarında kayaların arasından fırlayan kertenkeleler bir görünüp bir kayboluyordu. Lituma kertenkeleler kadar kurtların da bulunabileceğini düşündü. Belki de o iki genç Amotape'de gizlendikleri iki gün sırasında kurtların uluyuşunu duymuşlardır. Belki de kurtlar geceleri iniyor, keçilerle tavukların barınaklarının çevresinde sinsi sinsi dolaşıyorlardı. Acaba kız kurt ulumalarını duyduysa kokmuş muydu? Acaba korkudan titreyerek oğlana sokulmuş, kendisini koruması için ona sarılmış mıydı? Oğlan kulağına tatlı sözler fısıldayarak kızı sakinleştirmeye çalışmış mıydı? Yoksa birbirlerine onca âşık bu gençler her şeyi unutmuş, birbirlerinden başka hiçbir şeyle ilgilenmedikleri için kurtla-

rı bile de duymamışlar mıydı? Acaba ilk kez Amotape'de mi seviştiler? Yoksa Piura Hava Üssünün çevresindeki kumulların arasında yapmışlar mıydı bu işi?

Karayolunun kıyısına vardıklarında Lituma sanki üzerindeki giysilerle bir dereye atlamış gibi tepeden tırnağa ıslaktı. Teğnen Silva'nın yeşil pantolonu ile krem gömleğinde kocaman koyu lekeler olduğunu, alnının boncuk boncuk terlerle kaplandığını gördü. Ortalıkta hiçbir taşıt aracı görünmüyordu. Teğnen çaresizlik gösteren bir hareketle omuzlarını silkti. "Sabırlı davranmak zorundayız." Cebinden bir paket *Incas* çıkarıp Lituma'ya ikram etti, kendisi de bir tane yaktı. Bir süre sessizce güneşte kavrularak, düşünerek, sınırsızca uzanan kumların üzerinde, ta ileride görülen göl, pınar ve deniz seraplarına bakarak sigaralarını içtiler. Talara yönüne giden, rastladıkları ilk kamyon, ikisinin de şapkalarını deli gibi sallamalarına karşın durmadı.

"Askeri okuldan mezun olduktan sonra ilk tayin edildiğim Abancay'da bir şefim vardı, bu tür hiyarlıklara hiç dayanamazdı. Öyle bir yüzbaşı ki biri ona böyle davrandığı zaman biliyor musun ne yapardı, Lituma? Tabancasını çeker, herifin tekerlerine ateş ederdi." Teğmen uzakta gözden kaybolmakta olan kamyona acı acı baktı. "Ona Etekdelisi derdik, çünkü hep kadınların peşinde koşardı. Şu pezevenğin lastiklerini patlatmak istemez miydin?"

"Evet, Teğnenim."

Polis görevlisi merakla ona baktı.

"Duyduğun şeyleri kafandan çıkaramıyorsun, öyle değil mi?"

Lituma 'evet' anlamında başını salladı.

"İyi de Doña Lupe'nin bize söylediklerinin hepsine inanamıyorum. Ya da bütün bunların bu sefilinde olup bittiğine."

Teğmen sigarasının izmaritini yolun öteki yanına fırlattı, zaten sırlıklam olmuş mendiliyle alnını ve ensesini sildi.

"Doğru. Bize pek çok şey anlattı."

"Hikâyenin buraya varacağını hiç düşünmemiştim, Teğmenim. Aklıma her şey gelmişti de bu gelmemiştir."

"Yani oğlanın başına gelen her şeyi biliyorsun anlamına mı geliyor bu?"

"Eh, aşağı yukarı, Teğmenim. Siz bilmiyor musunuz?"

"Henüz bilmiyorum. Öğrenmen gereken bir başka şey de şu. Hiçbir şey kolay değil, Lituma. Çok doğru gibi görünen doğrulara dört ayrı açıdan bakarsan, yakından bakarsan yarı-doğru ya da yanlış görünmeye başlarlar."

"Tamam, bu doğru olabilir, ama bu olayda her şey oldukça açık ve seçik değil mi?"

"Hatta bu olayda da, belki şaka ettiğimi düşüneceksin, ama oğlanı Albay Mindreau ile Teğmen Dufó'nun öldürdüğü inancında değilim pek." Sesinde bunun tersini gösteren bir şey yoktu. "Kesin olarak bildiğim tek şey buraya iki adamın geldiği, onları alıp gittiği."

"Size bir şey söylemek istiyorum. Bu işte beni en çok etkileyen şey o değil. Biliyor musunuz ne?"

O çocuğun neden Talara Üssüne gidip askere yazıldığını biliyorum artık. Sevdiği kıza yakın olabilmek için. Bir insanın böyle bir şey yapması inanılmaz gelmiyor mu size de? Askerlikten muaf bir oğlanın aşk uğruna, sevdiği kıza yakın olabilmek uğruna gidip askere yazılması?"

"Peki bu seni neden bu kadar şaşırtıyor?" dedi Teğmen Silva gülerek.

"Herkesin yapabileceği bir şey değil bu kuşkusuz, böyle şeyler her gün olmuyor."

Teğmen Silva uzaktan yaklaşmakta olan bir araca el sallamaya başladı.

"Öyleyse sen aşk nedir bilmiyorsun. Hava Kuvvetlerine de katılırdım, basit bir er de olurum, hatta gerekirse bok bile yerdim yeter ki sevgili tombuluma yakın olayım, Lituma."

## VI

"İşte bak orada. Sana demedim mi? İşte geliyor," diye haykırdı Teğmen Silva, dürbününü gözlerine dayamıştı. Yüksek bir dala uzanan bir zürafa gibi boynunu uzatmıştı. "Sanki İngiltere Kraliçesiyle çay içmek için buluşuyormuş gibi dakik. Hoş geldin, güzelim! Haydi soyun ki seni son kez görelim. Çök Lituma, bu tarafa birazcık dönse bile bizi haydi haydi göreceği kesin."

Lituma yarım saat önce gelip vaziyet aldıkları kayanın arkasına görünmeyecek biçimde çömeldi. Yaklaşan o toz bulutu gerçekten de Doña Adriana mıydı? Yoksa Teğmen Silva onun için yanıp tutuştuğundan böyle hayaller mi görüyordu? İki adam, kayalıklı bir kumsala ve sessiz bir koya bakan, doğal bir gözetleme kulesine benzeyen Yengeç Burunda bir yere gizlenmişlerdi. Güneş kırmızılaştığı, sıcak biraz hafiflediği zaman Doña Adriana'nın öğle sonrası banyosunu yapmak üzere buraya geldiğini Teğmen nasıl öğrenmişti? Çünkü gerçekten de o ilerleyen kırmızı toz bulutu Doña Adriana'ydı. Lituma onun o dolgun gövdesini, salınımlı yürüyüşünü şimdi tanımıştı.

"Hayatımda hiç kimseye bundan daha büyük bir armağan vermedim, Lituma. Benim fıstığın poposunu göreceksin, daha azını değil. İkizlerini de. Şansın varsa kıvrıcık tüylü küçük incirini de. Ha-

zır ol, Lituma, çünkü gördüğün zaman öleceksin. Bu senin doğum günü armağanın, terfin. Benim gibi bir adamın yanında çalıştığın için ne şanslısın!"

Buraya geldiler geleli Teğmen Silva papağan gibi konuşup duruyordu, ama Lituma onu ancak duyabiliyordu. Dikkatini amirinin şakalarından hatta Doña Adriana'nın gelişinden çok yengeçlere yöneltmişti. Bu burun haklı olarak yengeciyle ünlüydü, topraktaki her bir delik bir yengeç demekti. Lituma deliklerinden çıkan, ilk bakışta hareket eden lekeler benzeyen yengeçlere büyülenmiş gibi bakıyordu. Bir kez deliklerinden çıktılar mı açılıp genişliyor, ileriye doğru mu geriye doğru mu gittiklerini kestirmenize olanak vermeyecek o şasırtıcı yürüyüşleriyle seğirtiyorlardı. "Şu Palomino Molero olayında bizim yaptığımız gibi."

"Eğil, eğil, seni görmesin. Harika! Soyunuyor."

Birden Lituma'nın aklına bütün burnun yengeç tünelleriyle delik deşik olduğu geldi. Ya çökerseydi? İkisi de kıskaçlarla silâhlanmış o canlı deniz kabuklarıyla kaynaşan karanlık, boğucu kumlara gömülürlerdi. Ölmeden önce cehennem azabı çekerlerdi. Yere birkaç kez vurdu: Taş gibi sağlamdı. Güzel.

"E bari bana şu dürbünü ver," diyerek yakındı Lituma. "Onu göreyim diye beni alıp buraya getiriyorsun, ama yalnızca kendin bakıyorsun."

"Şefin olduğum başka nasıl belli olacak, göt-  
lek?" Ama dürbünü ona verdi. "Bak çabuk. Kötü alışkanlıklar edinmeni istemiyorum."

Lituma dürbünü ayarlayıp baktı. Aşağıda dalga-kırana dayanmış, sakın sakın giysilerini çıkaran

Doña Adriana'yı gördü. Gözetlendiğini biliyor muydu acaba? Teğmeni iyice kızıştırmak, üzme için mi böyle ağır ağır hareket ediyordu. Hayır, hareketleri gevşek ve gelişigüzel, çünkü yalnız olduğundan kuşkusu yoktu. Giysisini katladı, onu su serpintilerinin ulaşamayacağı bir yere, kayanın üzerine koymak üzere uzandı. Tıpkı Teğmenin dediği gibi kısa, pembe bir don giymişti, Lituma onun genç defne ağaçları gibi kalın kalçalarını, meme uçlarına kadar açık göğüslerini görüyordu.

"Doña Adriana'nın bu yaşta bu kadar çekici olacağı kimin aklına gelirdi?"

"O kadar çok bakma. Kadını yiyeceksin," diye azarladı onu Teğnen, dürbünü geri alırken. "Aslında en esaslı sahne şimdi suya girince başlıyor, çünkü külotu etine yapışıyor ve saydamlaşıyor. Bu, basit erlere göre bir gösteri değil, Lituma. Yalnızca teğmenler ile onların daha üstündekiler için."

Lituma güldü, sırf nezaket olsun diye, onun şakalarını komik bulduğundan değil. Bir tedirginlik, bir sabırsızlanma duyuyordu. Palomino Molero yüzünden miydi acaba? Olabilirdi. O oğlanı o kayalık tarlada parçalanmış, çarmıha gerilmiş, yakılmış gövdesini gördüğü andan bu yana onu bir an bile kafasından çıkaramıyordu. Başlangıçta onu kimin, neden öldürdüğünü bir öğrenirlerse Palomino Molero'dan kurtulacağını sanmıştı. Ama şimdi, işin gizemini aşağı yukarı aydınlığa çıkardıkları bir zamanda oğlanın hayali gece gündüz kafasındaydı. 'Hayatımı cehenneme çeviriyorsun, piç kurusu!' Bu hafta sonu Piura'ya gitmek için Teğmenden izin istemeye karar verdi. Aylık alma günüydü o

gün. Tıpasızlar'ı bulup La Chunga'nın orada içki içmeye davet edecekti. Sonra geceyi Yeşil Evde, orospularla bitirirlerdi. Böylece kafası bu şeylerden uzaklaşır, rahatlardı.

"Benim küçük fıstığım üstün soylu kadınlardan: Külot giymeyenler soyundan. Külotsuz dolaşan bir kadını olmanın kolaylıklarını düşünebiliyor musun?"

Teğmen Silva ona dürbünü verdi, ama Lituma gözlerini ne kadar kısarsa kıssın pek bir şey göremedi. Doña Adriana tam suyun kıyısında banyo yapıyordu: Kadının sıçrattığı sulardan, dalgacıklardan külotu ıslanıp yarı saydam duruma geldi, Lituma da böylece gövdesini gerçekten görebildi: Beş para etmezdi.

"Gözlerim pek iyi görmüyor galiba, ya da belki sendeki hayalgücü bende yok, Teğmen. Köpükten başka bir şey görmüyorum."

"Hadi canım sen de. Bense onu çok iyi görüyorum. Tepeden tırnağa, arkadan öne. Merak ediyorsan sana orasındaki kılların bir Zenci kadınıninki gibi kıvrıcık olduğunu söyleyebilirim. Öğrenmek istersen kaç tane kılı olduğunu da söylerim. Öyle iyi görüyorum ki tek tek sayabilirim."

"Peki başka ne görüyorsun?" dedi arkalarında duran kız.

Lituma sırtüstü yere düştü. Aynı zamanda başını öyle sert döndürmüştü ki boynunu burktu. Konuşanın bir kadın olduğunu gözüyle görmüş olmasına karşın, bir kadın değil bir yengeç olduğunu düşünmeye devam ediyordu.

"Ağzından çıkan edepsiz sözlere ekleyecek baş-

ka bir şeyin kaldı mı?" Bir boğaya meydan okuyan bir matador gibi kız yumruklarını kalçasına koymuştu. "O pis kafanda başka hangi iğrenç laflar var? Sözlükte kalan bir şey var mı daha, yoksa hepsini duydum mu? Ona nasıl pis pis baktığını da gördüm. Midemi bulandırıyor sun."

Tegmen Silva kızın sesini duyduğu zaman yere düşürdüğü dürbününü almak için eğildi. Hâlâ yerde oturan, düştüğü zaman boş bir yengeç kabuğunu ezdiğinin belli belirsiz bilincinde olan Lituma şefinin düştüğü şaşkınlığı henüz atlatamadığını gördü. Biraz zaman kazanmak için şefi pantolonunun kumlarını silkeledi. Kızı selâmladı, Lituma onun, "Görev başındayken polisleri şaşırtmak tehlikelidir, küçük hanım. Ya arkama dönüp ateş etseydim?" dediğini duydu.

*"Görev başındayken mi? Kadınları yıkanırken gözlemeye görev mi diyorsunuz?"*

İşte o zaman Lituma onun Albay Mindreau'nun kızı olduğunu anladı. Tamam, Alicia Mindreau. Yüreği göğsünde güm güm atıyordu. Şimdi de aşağıdan Doña Adriana'nın öfkeli sesi gürledi. Bu gürültüler yüzünden kadın kendilerini keşfetmişti. Lituma onun apar topar sudan çıktığını, yarı çömelip elleriyle kendini örtmeye çalışarak koştuğunu sanki bir düşte görürmüş gibi gördü.

"Rezil herifler, rezil olmakla kalmıyor, görevinizi de kötüye kullanıyorsunuz. Kendinize polis mi diyorsunuz siz? Aynasızlar için söylenenler az bile."

"Bu burun doğal bir gözetleme kulesi. Biz burayı Ecuador'dan kaçak mal getiren tekneleri izle-

mek için kullanıyoruz," diyen Teğmen bunu öylesine inanarak söylemişti ki bunları dinlerken Lituma'nın ağzı şaşkınlıktan bir karış açık kaldı. "Ayrıca, küçük hanım, bilmiyorsanız söyleyeyim, sizin gibi bir hanımın hakaretleri bir beyefendi için gül yerine geçer. Bu yüzden buyurun, sizi rahatlatacaksa devam edin."

Gözünün ucuyla Lituma Doña Adriana'nın yarı giyinik olarak kumsaldan Kum Burnuna doğru koştuğunu gördü. Kalçalarını sallıyor, sert sert yürüyordu, arkası onlara dönük olmasına karşın öfke- li hareketler yapıyordu. Belki de onlara ana avrat düz gidiyordu. Kız birden susmuş, sanki öfke ve nefreti birden geçivermiş gibi onlara bakıyordu. Tepeden tırnağa kadar toz içindeydi. Kolsuz bluzunun ya da kot pantolonunun gerçek rengini bilmek olanaksızdı, çünkü her ikisi de çevredeki kum düzlüklerinin toprak sarısı rengindeydi.

Babasının odasına hızla daldığı günkünden daha zayıf göründü Lituma'ya. Dümdüz göğsü, dar kalçalarıyla Teğmen Silva'nın alay ederek tahta gibi dediği kadınlardandı. İnsanları kokularına göre derecelendirirmiş gibi görünen o bir karış havada olan burnu daha öncekine göre daha da havadaymış gibiydi. Onları sanki koku sınavından geçememişler gibi kokluyordu. On altı yaşında mıydı? On sekiz mi?

"Sizin gibi genç, güzel bir bayan bu yengeçlerin arasında ne arıyor?" Teğmen Silva röntgencilik olayını kurnazca kapatmıştı. Dürbününü kılıfına koydu, mendiliyle güneş gözlüklerini silmeye başladı. "Yürüyüş için burası biraz üsse uzak değil mi?"

Ya bu hayvanlardan biri sizi ısırırsa? Ne oldu? Terleğiniz mi patladı?"

Lituma yirmi metre kadar aşağıda, Yengeç Burnunun eteğinde Alicia Mindreau'nun bisikletini gördü. Sahibinin üstü başı gibi o da toz içindeydi. Kızı süzdü, yanbaşında Palomino Molero'yu görür gibi oldu. Böyle olsaydı şimdi el ele tutuşuyor olurlardı, birbirlerine tatlı sözler söyler, hülyalı hülyalı birbirlerinin gözlerine bakarlardı. Kız kirpiklerini kelebek kanadı gibi kapayıp açarak, "Bana şarkı söyle, bana güzel bir şarkı söyle," diye kulağına fısıldardı. Hayır. Olmuyordu. Onları böyle düşünemiyordu.

"Babam Ricardo'nun ağzından laf almaya çalıştığınızı biliyor," dedi birden sert bir sesle. Yüzünü havaya dikmiş, sözlerinin onların üzerindeki etkisini ölçmeye çalışıyordu. "Geçen gece onun sarhoşluktan yararlanmışsınız."

Teğmen hiç istifini bozmadı. Güneş gözlüklerini dikkatlice gözüne taktı, kızakla kayarmış gibi sırtüstü kayarak burundan patikaya doğru inmeye başladı. Aşağıya inince elbiselerinin tozunu silkeledi.

"Teğmen Dufó'nun ilk adı sahiden Ricardo mu? Arkadaşları Amerikalıları öyle seviyorlar ki belki de ona Richard diyorlardır."

"Doña Lupe ile konuşmak için Amotape'ye gittiğinizi de biliyor babam." Gerçekten de biraz kısaca, ufak tefek bir kızdı, daha yeni yeni biçim alır gibiydi. Güzel falan değildi. Acaba Palomino Molero ona kimliği için mi âşık oldu? "Yaptığınız her şeyden haberi var."

Neden böyle konuşuyordu? Alicia Mindreau onlara gözdağı verirmiş gibi değildi; onlarla alay eder, gizli gizli eğlenirmiş gibi görünüyordu daha çok. Şimdi de Lituma burundan aşağı sürünerek, tam kızın arkasına indi. Bacaklarının arasından yengeçler zikzaklar çizerek geçiyorlardı. Görünürde kimse yoktu. Petrol depolarına bakan görevli bir süre önce gitmiş olmalıydı, çünkü kapılar kilitliydi, öteki yanda hiç ses yoktu.

Burundan Uluslararası Petrol Şirketini Talara'dan ayıran çite giden ince yola varmışlardı. Teğmen bisikleti almış tek eliyle yürütüyordu. Tek sıra halinde ağır ağır yürüyorlardı, ayaklarının altında yengeç kabukları çatırdıyordu.

"Karargâhtan buraya kadar arkanızdan geldim, ikiniz de farkına varmadınız," dedi kız, insanın önceden kestiremeyeceği, gene hem öfke hem alay belirtileri taşıyan aynı sesle. "Kapıda beni durdurmaya çalıştılar, ama onları babama söylemekle tehdit ettim, bunun üzerine bıraktılar. Beni duymadınız bile. Siz öyle pis pis konuşurken ben hep sizi dinliyordum, siz benim orada olduğumdan bile habersizsiniz. Konuşmasaydım hâlâ sizi orada gözetliyor olacaktım."

Teğmen boynunu bükmüş sessizce gülüyordu. Yalancıkdan utanarak başını o yandan o yana çevirdi.

"Erkekler kendi aralarında açık saçık konuşurlar. Buralarda neler olup bitiyor diye bakmaya gelmiştik, ortalıkta kaçakçı falan var mı diye. Bu arada Talara'lı kimi kadınlar denize girmeye gelmişlerse kabahat bizde mi? Bir rastlantı, öyle değil

mi, Lituma?"

"Evet, Teğmenim."

"Neyse, Bayan Mindreau, emirlerinizi bekliyoruz. Sizin için ne yapabiliriz? Yoksa karakolda mı konuşalım istersiniz? Gölgede, gazoz içerek daha rahat ederiz. Kuşkusuz bizim küçük büromuz babanızinki kadar rahat değil."

Kız hiçbir şey demedi. Lituma'koyu, kara kanının damarlarında ağır ağır dolaştığını, nabzının bileklerinde, şakaklarında küt küt attığını duyumsadı. Kapıdan içeriye girdiler, nöbetçi Jandarma Huancabamba'lı Lucio Tinoca Teğmene askerce bir selâm çaktı. Uluslararasıının kendi güvenlik güçlerinden de üç nöbetçi vardı. Ağızları bir karış açık kıza bakıyorlardı, onu Teğmen Silva ve Lituma ile birlikte görünce şaşırmışlardı. Kasaba halkı arasında Amotape'ye yaptıkları ziyaret konuşulmaya başlanmış mıydı bile? Kabahat Lituma'da değildi. Doña Lupe konusunda hiçbir şey söylememek konusunda şefinin emrine harfî harfine uymuştu.

Parlak yeşil renkli şirket hastanesinin yanından, daha sonra omuzlarında tüfeklerle iki tayfanın nöbet beklediği liman komutanlığının yanından geçtiler. İki tayfadan biri Lituma'ya göz kırptı, başıyla Teğmeni işaret etti; sanki tencere yuvarlanmış kapağını bulmuş, der gibi.

"Bizi görmeye geldiğinizi Albay Mindreau biliyor mu?"

"Aptalca konuşmayın. Elbette bilmiyor."

"Teğmen Dufó ve Doña Lupe ile konuştuğumuzu Albayın bildiğini söylemek için mi geldiniz yalnızca?" Bunları ileriye bakarak, Alicia Mindreau'ya

dönmeden söylemişti; biraz geride kalmış olan ve Alicia'nın da ileriye baktığını, Teğmene hiç bakmadığını görebilen Lituma'ya da baktığı yoktu.

"Evet, öyle."

"Yalan," diye düşündü Lituma. Kendilerine ne söylemeye gelmişti? Onu Albay mı göndermişti? Her neyse, kız konuşmakta zorluk çeker gibiydi. Belki de cesaretini kaybetti. Alnı kırışmıştı, ağzı yarı açıktı, küstah, küçük burnu kaygıyla seğiriyordu. Derisi çok soluk, kirpikleri son derece uzundu. O oğlancığı çıldırtan kızdaki bu kırılğanlık, çıtkırıldımlık, şımartılmış çocuk havası mıydı? O ne idiyse onu kendilerine söylemeye gelmişti, ama şimdi pişman olmuştu, hiçbir şey söylemeyecekti.

"Buraya uğrayıp bizimle konuştuğunuz için teşekkür ederiz. Gerçekten, çok teşekkürler."

Martı seslerini, dalgaların gürültüsünü dinleyerek elli metre kadar sessizce yürüdüler. Tahta kulübelerden birinde birtakım kadınlar büyük bir ustalıkla balık temizliyorlardı. Çevrelerinde hırıldayan, sıçrayan bir sürü köpek vardı, yemek için artıkları bekliyorlardı. Pis koku çok güçlüydü.

"Palomino Molero nasıl biriydi, küçük hanım?" Lituma'nın sırtından aşağıya bir ürperdi indi, ağzından çıkanlara kendisi de şaşınıyordu. Önceden düşünmeden söylenmiş, ağzına geliveren sözlerdi bunlar. Ne Teğmen ne de kız dönüp bakmıştı kendisine. Şu anda Lituma tam arkalarında yürüyor, ara sıra tökezliyordu.

"Dünyanın en iyi oğlanı. Cennetten inmiş bir melek."

Konuşurken sesi ne acıyla ne de özlemle titre-

mişti. Sevecenlik ifadesi taşımıyordu. Hep o beklenmedik, ara sıra öfke kıvılcımları saçan, saflıkla acı alay arasında gidip gelen ses tonu.

"Onu tanıyan herkes aynen böyle söylüyor," diye mırıldandı Lituma, sessizlik fazlaca uzamış gibi görünmeye başladığı zaman. "Onun gerçekten iyi bir insan olduğunu."

"Palomino Molero'nun başına gelen acı olaydan dolayı çok üzölmüş olmalısınız, küçük hanım," dedi jandarına subayı biraz sonra. "Öyle değil mi?"

Alicia Mindreau hiç yanıt vermedi. İnşa edilmekte olan bir öbek evin yanından geçiyordu, kimileri çatısızdı, kimilerinin duvarları henüz tamamlanmamıştı. Ön verandalarında oturan, tişörtlü yaşlı adamlar, deniz kabuğu toplayan çocuklar ile öbek öbek toplanmış kadınlar vardı. Ortalık kahkahalarla çınhyordu, her yanı balık kokusu sar-mıştı.

Lituma onunla da kalmayıp içten gelme bir şey daha söyledi: "Arkadaşlarım benim onu Pi-ura'da şarkı söylerken dinlediğimi söylüyorlar, ama çok düşünmeme karşın bir türlü anımsayamıyorum. En iyi söylediği şey de boleroymuş."

"Bir de halk şarkıları," diye ekledi kız, başını sert sert sallayıp onaylayarak. "Gitarı da çok güzel çalıyordu."

"Tamam ya, gitar. Castilla'daki annesi, Doña Asunta oğlunun gitarı için çıldırıyor. Onu geri almak istiyor. Kim çalmış olabilir?"

"Bende duruyor," dedi Alicia Mindreau. Sesi birden kırıldı, sanki söylediği şeyleri istemeden söylemiş gibi.

Üçü gene susuyorlardı. Talara'nın merkezine doğru ilerlemekteydiler, birbirine sokulmuş evlerin arasına daha daha fazla girdikçe sokaklar kalabalıklaşıyordu. Parmaklıklarm gerisinde, deniz fenerinin bulunduğu burunda ve gringolarla Uluslararası çalışanlarının evlerinin bulunduğu Kum Burnunda güneşin hâlâ parlamasına karşın sokak ışıkları yanmıştı. Kayalıkların yukarısındaki hava üssü için de doğruydı bu. Koyun bir ucundaki petrol rafinerisinde kırmızımsı, sarı, sorguç gibi bir alev çıkıyordu; yapı, ayaklarını suya sallandırmış dev bir yengeci andırıyordu.

"Zavallı, yaşlı kadıncık, 'Gitarı buldukları zaman katilleri de bulacaklar,' diyor. Bir şey bildiğinden değil. Salt bir kadın ya da anne sezgisiyle."

Teğmenin dönüp kendine baktığını duyumsadı.

"Nasıl bir kadın?" dedi kız. Şimdi arkasına dönmüştü ve Liturna bir an için onun yüzünü gördü: Yüzü kirli, soluk ve öfkeliydi, merak yansıtıyordu.

"Yani Doña Asunta'yı, Palomino Molero'nun annesini mi soruyorsunuz?"

"Bir *chola*, bir melez mi?" diyerek kız sorusuna açıklık getirdi, sabırsız bir biçimde.

Lituma'ya şefi sanki püskürmüş gibi geldi.

"Sıradan bir kadın işte. Buralardaki herkes gibi, benim gibi biri," sözlerinin kendi ağzından döküldüğünü duydu Lituma, o kızıdan bunca tedirgin olmasına şaşıyordu. "Kuşkusuz sizin ya da Albay Mindreau'nun sınıfından biri değil. Bunu mu öğrenmek istiyordunuz?"

Alicia Mindreau sanki kendi kendine konuşur-

muş gibi, "Hiç meleze benzemiyordu," dedi. "Saçları çok açık renkti, hatta sarımsı. Şimdiye kadar tanıdığım erkeklerin en naziği, en terbiyelisiydi. Hatta Ricardo bile, babam bile o kadar iyi terbiyeli insanlar değildir. Onun devlet okulunda okuduğuna ya da Castilla'lı olduğuna kimse inanmazdı. Melezliğini gösteren tek şey adının Palomino olmasıydı. Soyadı daha da korkunçtu, Temistocles."

Şefi gene gülmüş gibi geldi Lituma'ya. Ama kızın söylediklerine gülmek kendi içinden hiç gelmiyordu. Kafası karışmış, şaşırmıştı. Oğlanın ölümüne üzülüyor muydu şu kız yoksa öfkeleniyor muydu? Bunu bilmenin yolu yoktu. Albayın kızı, sanki Palomino Molero hepsinin bildiği gibi o korkunç cinayete kurban gitmemiş de yaşıyormuş gibi söz ediyordu oğlandan. Biraz çatlak mıydı acaba?

"Palomino Molero'yla nerede tanıştınız?" diye sordu Teğmen Silva.

Kilisenin arkasına varmışlardı. Teotonio Calle Frías'ın o seyyar sinemasının ekran olarak kullandığı beyaz duvar bu duvardı. Film izlemek için oturmak isteyenler kendi iskemlelerini de getirmek zorundaydılar, ama çoğu kişi çömeliyor ya da yere uzanıyordu. İyi görebilmek için beş riyal ödemek gerekiyordu, böylece gerilmiş bir ipin öteki yanında istediğiniz gibi oturur, çömelir ya da yere uzanırdınız. Teğmen ile Lituma hep bedava girerlerdi. Para ödemek istemeyenler iple ayrılmış bölgenin dışından izleyebilirlerdi her zaman. Kuşkusuz iyi göremezlerdi, boyunları tutulurdu.

Şimdiden yerlerini almış pek çok kişi vardı, havanın kararmasını bekliyorlardı. Don Teotonio Cal-

le Frías projektör makinesini kuruyordu. Bir tek makinesi vardı, köşedeki enerji hattına adamın kendisinin bağladığı bir tel sayesinde çalışıyordu. Her bir makara bittikten sonra ara veriliyor, ikinci makara sarılıyordu. Filmler kesik kesik ve çok uzundu. Böyle de olsa sinema her zaman doluydu, özellikle yazın. "Bu oğlan öldürüldü öldürelî bir kez bile sinemaya gitmedim," diye düşündü Lituma. Bu gece ne oynuyordu acaba? Bir Meksika filmi kuşkusuz. Evet, *Gizli Irmak*, Dolores del Río ile Columba Domínguez oynuyorlar.

"Onunla Piura'da, Lala Mercado'nun doğum gününde tanıştım." Kız öylesine geç yanıt veriyordu ki Lituma onun hangi soruyu yanıtladığını unutmuştu. "Doğum gününde şarkı söylemesi için tutmuşlar onu. Bütün kızlar onun çok güzel söylediğini, sesinin çok güzel olduğunu, onu çok yakışıklı bulduklarını, meleze benzemediğini söylüyordu. Gerçekten de benzemiyordu."

"Ah, şu beyazlar!" Lituma içerlemişti.

"Size bir şarkı adadı mı, küçük hanım?"

Teğmen ona karşı çok saygılı davranıyordu. Lituma şefinin her an yeni bir sorgulama taktiği kullandığını fark etti: Sınırsız bir saygı ile olağanüstü bir kibarlık gösterme taktiğine başvuruyordu şimdi de.

"Üç tane. 'Birlikte Geçirdiğimiz Son Gece,' 'Aydın Işığı,' 'Güzel Bebek.'"

"Normal değil bu kız; biraz kafadan çatlak," kararına vardı Lituma. Teğmenin sol eliyle yürüttüğü, Alicia Mindreau'nun bisikleti kesik kesik gıcırtilar çıkarmaya başladı. Durmadan yinelenen kes-

kin ses Lituma'nın sinirini bozdu.

"İkimiz dans da ettik. Bir kez. Palomino bütün kızlarla birer kez dans etti. Ama Lala Mercado ile iki kez, onun doğum günü olduğu için, onu daha çok beğendiği için değil. Onun bizimle dans etmesinde kimse bir sakınca görmemişti. Aslında hepimiz onunla dans etmek istiyorduk. Bizlerden biriymiş gibi davranıyordu. Harika dans ediyordu üstelik."

Üzerinde karıncaların üşüştüğü kurumuş bir denizyıldızına basmamaya dikkat eden Lituma, *tıpkı bizlerden biri*, diye düşündü. "Acaba Alicia Mindreau Teğmen için de, *bizden biri*, diye mi düşünecekti? Benim için değil kuşkusuz. Ben safkan bir melezim," diye düşündü. "Mangacheria'lıyım, bununla da övünürüm." Gözlerini yarı yarıya kapamıştı, Talara öğle sonrasının yerini nasıl hızla geceye bıraktığını görmüyordu. Yalnızca Buenos Aires Caddesinde, La Chunga'nın yerinin yanında, kum düzlüklerinin orada, kasabanın beyazlar bölgesindeki o doğum gününü, bahçeyi, güzel giyimli genç çiftleri görüyordu. Lala Mercado'nun evi. Bir köşede dans eden, birbirlerinin gözlerinin içine bakan, yalnızca gözleriyle konuşan bir çift görüyordu: Alicia Mindreau ile Palomino. Hayır, olanaksızdı bu. Oysa öyküyü anlatan kızın kendisiydi:

"Dans etmeye başladığımız zaman beni görür görmez âşık olduğunu söyledi." Şimdi bile sesinde hiçbir üzüntü belirtisi yoktu. Hızlı hızlı, hiç duygulanmadan konuşuyordu, sanki bir haber yazdırırmış gibi. "İlk görüşte aşka inandığını, bunun da gerçek olduğunu bildiğini söyledi bana. Çünkü bana

görür görmez hemen âşık olmuş. İstersen bana gül, ama bu doğru, dedi bana. Daha önce hiçbir kadını sevmemiş. Onu kovsam, ona tükürsem, ona köpek gibi davransam bile ölünceye kadar beni sevmeye devam edecekmiş."

"Sözünü de tuttu," diye düşündü Lituma. Kız ağlıyor muydu yoksa? Ne gezer. Lituma onun yüzünü göremiyordu – Teğmen ile kızın hâlâ bir adım gerisindeydi – ama sesi kuru, kararlı, aşırı sertti. Sanki kendinden değil de başka birinden söz edermiş gibiydi aynı zamanda, sanki söylediği şeylerin kendisiyle hiç ilgisi yokmuş, anlattığı öyküde kan diye, cinayet diye bir şey söz konusu değilmiş gibi.

"Gelip bana serenat yapacağını söyledi. Her gece gelip şarkı söylerse beni kendisine âşık edebileceğini," diyerek sözünü sürdürdü, kısa bir duraksamadan sonra. Bisikletin ritimli gıcirtısı Lituma'da anlatılması olanaksız bir yürek darlığı yaratıyordu, hep o gıcirtının çıkacağı anı bekliyor, gıcirtı çıktığı zaman da gövdesine bir ürperti yayılıyordu. Alicia Mindreau'nun omzuna konmuş bir kuş gibi Teğmenin cıvı cıvı ötüşünü dinledi:

"Gerçekten öyle mi oldu? Dediği gibi mi yaptı? Sözünü tuttu mu? Gerçekten Piura'daki Hava Üsüne gelip size evinizde serenat yaptı mı? Sonunda siz de ona âşık oldunuz mu?"

"Bilmiyorum."

"*Bilmiyor muymuş? Nasıl bilmezmiş?*" Lituma belleğini yokladı, en derin aşkını ne zaman yaşadığını anımsamaya çalıştı. Aşkını itiraf etmeyi asla göze alamadığı, Josefino'nun o heykel gibi güzel,

sarışın kızı Meche'yle mi yaşamıştı? Elbette, o zaman âşıktı. İnsan âşıkça bunu nasıl bilmez? Bu kadar da budalalaşır mı insan? Demek ki bu kız sersemin teki. Yoksa onları kandırmak için mi budala numarası yapıyor? Albay ona nasıl davranacağını öğretmiş olabilir mi? Bir türlü bilemiyordu.

"Ama Palomino Molero Piura'daki Hava Üssünde size serenat yaptı, değil mi? Sık sık mı yapardı bunu?"

"Her gün. Lala Mercado'nun doğum günü ertesinden başlayarak. Tek gün bile aksatmadı, ta ki babam buraya atanıncaya kadar."

"Peki, bu serenatlar için baban ne dedi?" diye şakıdı Teğmen. "Serenat yaparken yakaladı mı onu hiç?"

"Babam onun bana serenat yaptığını biliyordu, siz babamı ne sanıyorsunuz, sağır falan mı?" Lituma'ya öyle geldi ki Alicia Mindreau kararsızlık içindeydi, sanki bir şey söylemek istiyor, sonra da böyle düşündüğü için üzülüyordu.

"Bu konuda ne dedi?"

Kız o felâket ciddi sesiyle, "Palomino için özel biri, İngiltere Kraliçesinden farksız biri olduğumu," dedi. "Bunu Palito'ya söylediğim zaman, babamın yanıldığını, onun için İngiltere Kraliçesinden çok daha öte, Meryem Ana gibi biri olduğumu söyledi."

Lituma üçüncü kez olarak Teğmen Silva'nın alaylı kahkahasını duyduğundan emindi. "*Palito* mu? Kız ona Palito adını mı takmıştı? Demek Palito adı uygun bulunmuştu, ama Palomino ya da Temistocles melez adlarıydı. Allah cezalarını versin,

şu beyazlar ne karmaşık insanlar."

Jandarma Karakoluna varmışlardı. Chiclayo'lu olan nöbetçi Ramiro Matelo nöbet yerinden ayrılmış, ayrılırken karakolun kapısını da kapatmıştı. Teğmen Silva bisikleti dayayarak kapıyı açık tutuyordu.

"İçeri gelip biraz dinlenin," diyen Lituma hafifçe eğilmişti. "Size bir gazoz ya da kahve ikram edebiliriz. Lütfen girin."

Gece olmuştu. Lituma ile Teğmen Silva gaz lambalarının yakarken birbirlerine ve odadaki eşyalara çarpmışlardı. Kız sakın sakın kapıda bekliyordu. Hayır, gözlerinde hiç yaş yoktu. Lituma onun ince gölgesinin, raporları, günlük emirleri içneledikleri ilan tahtasının önünde belirdiğini gördü ve Palomino Molero'yu düşündü. Korkuyordu, allak bullak olmuştu. "Bütün bu olanların olduğuna inanamıyorum." Orada kımıldamadan duran şu küçük şey bize Palomino Molero ile ilgili bütün bu şeyleri gerçekten anlattı mı? Kızı görüyordu, ama aynı zamanda sanki kız orada değilmiş, hiçbir şey anlatmamış, sanki bütün bunlar Lituma'nın hayalinin ürünüymüş gibiydi.

"Küçük yürüyüşümüz sizi yormamıştır umarım." Teğmen, üzerinden bir çaydanlığın eksik olmadığı sobayı yakıyordu. "Genç hanıma bir iskemle ver, Lituma."

Alicia Mindreau, arkası kapıya ve en yakın lambaya dönük olarak iskemlenin ucuna ilişti. Yüzü yarı gölge içindeydi, karaltısı sarı bir pusla sarılıydı. Bu haliyle daha da çocuk gibi görünüyordu. Lise öğrencisi olabilir miydi? Komşu evlerden birin-

de bir şey kızartıyorlardı. Uzakta, sarhoş bir ses Pa-  
ita kentiyle ilgili bir şarkı söylüyordu.

"Ne bekliyorsun, Lituma. Genç hanıma bir gazoz getirsene!"

Lituma, serin tutmak için gazoz şişelerini koydukları su kovasından bir Pasteurina getirmeye koştu. Açıp kıza ikram ederken, "Özür dilerim, ama ne bardağımız var ne de kamaş. Ne yazık ki şişeden içmek zorundasınız," dedi.

Kız gazozu aldı, bir robot gibi ağzına götürdü. Bu kız kaçık mıydı? Yoksa için için acı çekiyor da acısını gösteremiyor muydu? Gizlemeye çalıştığı için mi böyle tuhaf görünüyordu? Lituma kızın bir uyurgezere benzediği kanısındaydı. Sanki orada, onların yanında olduğunun ayırdında değilmiş, onlara neler söylediği konusunda hiçbir düşüncesi yokmuş gibi görünüyordu. Onu bunca ciddi, kararlı, sarsılmaz bir durumda gören Lituma utanıyor, tedirgin oluyordu. Korkuyordu da. Ya Albay, kızıyla yapılan bu küçük hoşbeşin hesabını sormak için yanında bir nöbetçiyle çıkar gelirseydi?

"Buyurun, bir kahvemizi de için," dedi Teğmen. Ona neskafe dolu teneke kupayı uzattı. "Şeker? Bir tane mi, iki mi?"

Kız birden, "Babama ne olacak?" diye sordu. Sesinde hiç korku yoktu, yalnızca öfke vardı. "Onu hapse mi atacaklar? Kurşuna mı dizecekler?"

Kız kupayı elinden bırakmıştı, Teğmen onu alıp ağır ağır içti. Daha sonra Lituma onun masasının kıyısına iliştiğini gördü. Dışarıda o sarhoş hâlâ aynı konuda, Paita Koyundaki kedibalıklarıyla ilgili şarkıyı söylüyordu. Bu zehirli balığın ayağım ısır-

dığını, bu zehri emip çıkaracak sevecen bir kadın aradığını söylüyordu.

"Babanıza hiçbir şey olmayacak," dedi Teğmen Silva. "Babanıza neden bir şey olsun? Ona kimse dokunamaz. Merak etmeyin, Bayan Alicia. Kahve istemediğinizden emin misiniz? Ben bunun yarısını içmişim bile, ama size hemen bir kahve yapabiliyim."

"Kitapta yazılı bütün numaraları biliyor. İstese bir dilsizi bile konuşturabilir," diye düşündü Lituma, gizlice duvarın yanına çekilmişti. Oradan kızın eğik, ince profilini, küçük, ukala burnunu görebiliyordu. Birden Palomino'yu anladı: Gerçekten de güzel bir kız değildi, ama o soğuk yüzde çekici, gizemli, adamı çılgına çevirecek bir şey var. Lituma çelişkili duygular içindeydi. Bir yandan Teğmenin devam edip kıza bildiği her şeyi söyletmesini istiyor, bir yandan da, neden bilinmez, bu çocukçağz bütün gizlerini açacak diye üzülüyordu. Alicia Mindreau bir tuzığa düşmek üzereymiş gibi geliyordu ona. Onu kurtarmak istiyordu. Gerçekten de kaçık olabilir miydi bu kız?"

"Başı biraz derde girebilecek biri varsa o da kıskanç âşıktır." Teğmen sanki bu sözleri etmek zorunda kaldığı için neredeyse üzgündü. "Yani Ricardo Dufó'yu demek istiyorum. Richard. Kuşkusuz kıskançlık insan yüreği denen şeyi anlayan her yargıç için hafifletici bir nedendir. Yani ben kıskançlığı her zaman hafifletici bir neden olarak görürüm, demek istiyorum. Bir adam bir kadını gerçekten seviyorsa onu kıskanır. Bunu bilirim, bayan, çünkü aşkın ne olduğunu bilirim ve kıskanç bir ada-

mımdır. Kıskançlık insanın kafasını allak bullak eder, doğru dürüst düşünmesini engeller. İçki içmek gibidir. Erkek arkadaşınız Palomino Mole-ro'ya yaptığı şeyi akli başından gittiği için yaptığını kanıtlarsa – bakın, burası çok önemli, bayan, aklım başımda değildi, demesi gerek, unutmayın – o durumda davranışlarından sorumlu tutulmayabilir. Şansı yaver gider, iyi de bir avukat tutulursa dediğim gibi olabilir. Yani, kıskanç sevgiliniz için kaygılanmanıza da gerek yok, Bayan Mindreau."

Kahve kabını dudaklarına götürdü, içinde kalanı höpürdeterek içti. Alnında hâlâ kasketinin izi duruyordu, Lituma onun koyu renkli güneş gözlüklerinin arkasına gizlenmiş gözlerini göremiyordu. Görebildiği tek şey ince bıyığı, ağzı ve çenesiydi. Bir keresinde Lituma ona, "Gözlüklerinizi karanlıkta bile neden hiç çıkarıyorsunuz, Teğmenim?" diye sormuştu. Teğmen gülererek, "İnsanlara pusulayı şaşırtmak için," demişti.

"Ben onun için kaygılanmıyorum. Ondan nefret ediyorum. Dünyanın en büyük belâlarına uğramasını isterim. Bunu her zaman yüzüne söylüyorum. Bir keresinde gidip tabancasını aldı. Bana, 'Çek tetiği,' dedi, 'Haydi al şunu. Benden bunca nefret ediyorsan ölmeyi hak ediyorum demektir. Yap şu işi, öldür beni.'"

Uzun bir sessizlik oldu, komşu evin kızartma tavasının cızırtısından, sarhoşun anlaşılmaz monoloğundan başka bir şey duyulmuyordu. Sonunda sarhoş şarkı söylemeyi bırakıp buralarda kendisini seven biri olmadığı için Ayabaca'da tanıdığı, acıyan ayağını iyileştirecek olan büyücüye gideceğini söy-

leyip uzaklaştı.

"Ama şuna bütün yüreğimle inanıyorum ki siz hiç kimseyi öldüremeyecek kadar iyi bir insansınız."

"Olduğunuzdan daha aptalmış gibi görünmeye çalışmayın." Alicia Mindreau'nun çenesi titriyordu, burun delikleri kabarmıştı. "Benim de sizin kadar budala olduğumu düşünerek kendinizi kandırmayın. Lütfen. Ne de olsa yetişkin bir kişiyim ben."

"Lütfen beni bağışlayın. Ne diyeceğimi bilemedim. Söylediğiniz şeyler beni hazırlıksız yakaladı, gerçekten."

Lituma kendisinin, "Demek Palomino Mole-ro'ya âşık olup olmadığınızı bilmiyorsunuz," diye mırıldandığını duydu. "Onu biraz olsun sevmeye başlamamış mıydınız?"

"Biraz değil, çok daha fazla," diye karşılık verdi kız hemen, başını gene jandarmaya çevirmeden konuşmuştu. Başı hareketsizdi, öfkesi geldiği gibi çabucak geçip yok olmuştu. Gözlerini boşluğa dikmişti. "Palito'yu çok seviyordum. Amotape'de rahibi bulsaydık onunla evlenmiş olacaktım. Ama âşık olmak dediğiniz şey iğrenç bir şey, bizimkiyse güzeldi. Siz de mi aptal numarası yapıyorsunuz?"

"Ne biçim soru o, Lituma?" Lituma Teğmenin bu sözlerinin bir azar olmadığını, kızı konuşturma hilesinin bir parçası olduğunu anlamıştı. "Genç hanım onu sevmeseydi onunla kaçarmıydı sanıyorsunuz? Yoksa kaçırıldığı kanısmda mısm?"

Alicia Mindreau hiçbir şey söylemedi. Gaz lambalarının çevresinde gittikçe daha çok böcek vızıl-

damaya başladı. Şimdi kırılan dalgaların sesini duyuyorlardı. Balıkçılar belki de ağlarını atıyorlardı. Don Matías Querecotillo ile iki yardımcısı belki *Talara Aslanı*'nı dalgalara doğru itiyordu ya da belki de yüzen iskelenin açıklarında kürek çekmeye başlamışlardı bile. Burada olup bunları dinlemekten se orada, onların yanında olmayı isterdi. Gene de ağzından, "Peki ya sevgiliniz, küçük hanım?" sözlerinin döküldüğünü duydu. Konuşurken yüksek bir telin üzerinde dengelenmeye çalışırmış gibi bir duyguya kapıldı.

Teğmen, Lituma'nın sözlerini düzelterek, "Bayan Mindreau'nun resmi sevgilisi, demek istiyorsun," dedi. Kıza şu sözleri söylerken sesi tatlılaşmıştı: "Çünkü siz Palomino Molero'yu sevmeye başladığınıza göre Teğmen Dufó'nun, babanızın önünde görünüşü kurtarmak için bir paravan olması gerektiğini düşünüyorum. Durum böyleydi demek, ha?"

"Evet, öyle."

"Böylece babanız Palomino Molero ile aranızdaki aşkı öğrenemeyecekti. Kuşkusuz kızının basit bir hava erine âşık olduğunu bilmek babanızın pek hoşuna gitmezdi."

Daha önce bisikletin gıcırtısı Lituma'nın nasıl sinirini bozduysa şimdi de lambaya çarpan böceklerin vızıltısı bozmuştu.

"Size yakın olabilmek için orduya yazılmıştı yani." Lituma bu kez kızın ikiyüzlülük etmediğinin farkına vardı: Sesi oğlana karşı acıma duygusuyla doluydu. Oğlan bu yarı deli kızda ne bulmuş olabilirdi? İyi bir ailenin kızı olması, beyaz olması dışın-

da? Yoksa kızın birden değişiveren ruh durumlarını büyülemişti onu, bir-iki saniye içinde kızın öfkesini kayıtsızlığa dönüştüren o inanılmaz tutkuları mı?

"Zavallı kıskanç adamcağz bundan hiçbir şey anlayamadı," diyerek yüksek sesle düşünüyordu Teğmen, sigarasını yakarken. "Ama birşeyler anlamaya başlayınca da deliye döndü. Hepsi bu: Kendini denetleyemez oldu. Ne yapması gerektiği kanısındaysa onu yaptı, daha sonra korkudan yarı çıldırmış bir durumda, olup bitenlerden büyük bir üzüntü duyarak size geldi. İki gözü iki çeşme şöyle demiş olmalı: *Alicita, ben bir katilim. Birlikte kaçtığın ere işkence ettim, onu öldürdüm.* Onu hiç sevmediğinizi, ondan nefret ettiğinizi söylemişsiniz. Bunun üzerine tabancasını getirip, *Beni öldür,* dedi size. Ama siz onu öldürmediniz. İlk siz onu aldattınız, sonra da o okkanın altına gitti. Zavallı Richard Dufó. Üstüne üstlük albay onun sizi bir daha görmesini yasakladı. Çünkü katil bir damat, Castilla'lı bir melez – ayrıca da basit bir er kadar – uygunsuzdur toplumsal açıdan. Zavallı kıskanç Richard! Bütün hikâye bu galiba. Yanıldığım bir nokta var mı, bayan?"

"Hah-ha! Yanılmadığınız tek bir nokta yok!"

"Biliyorum. Mahsus böyle söyledim. İşin doğrusunu anlatın bana."

Kız sahiden de güldü mü? Evet, gaddar, alaycı, kısa bir kahkahayla. Şimdi gene ciddileşmiş, iskemlesinin ucunda, dizleri bitişik halde, kazık gibi oturuyordu. Kolları öylesine cılızdı ki Lituma'nın parmakları aynı anda ikisini birden kavrayabilirdi.

O yarı gölgede şu ipince uzun gövdesiyle otururken insan onu bir oğlan çocuğu sanabilirdi. Oysa genç bir kadındı. Artık bir bakire değildi. Lituma onu çırılçıplak, Palomino'nun kollarında titrerken, Amotape'de küçük bir kulübede ya da belki de kumların üzerindeki bir hasıra uzanmış olarak gözünün önüne getirmeye çalıştı. Küçük kollarını Palomino'nun boynuna dolar, ağzını açar, bacaklarını gerer, inlerken. Hayır, olmuyordu. Onu böyle göremiyordu. Bunun arkasından gelen, bitmeyecek gibi görünen sessizlikte böceklerin vızıltısı insanın kulaklarını sağır ediyordu.

"Tabancayı getiren ve bana onu öldürmemi söyleyen babamdı. Ona ne yapacaksınız?"

"Hiç," diye kekeledi Teğmen Silva, boğulmuş gibi olarak. "Babanıza hiç kimse dokunmayacak."

"Adalet diye bir şey yok. Hapse atılması, öldürülmesi gerek. Ama kimse böyle bir şey yapmaya cesaret edemeyecek. Elbette, bunu yapmayı kim göze alabilir?"

Lituma kaskatı kesildi. Teğmenin de gerildiğini, soluk soluğa kaldığını duyumsuyordu, sanki bir yer sarsıntısından önce yeryüzünün karnından gelen gurultuları duyarmış gibiydi.

"Sıcak bir şey içmek istiyorum, başka kahve yoksa şunu," dedi kız, sesi gene değişmişti. Şimdi de sanki arkadaşlarıyla çene çalarmış gibi doğaldı. "Galiba üşüdüm!"

"Çünkü gerçekten de soğuk," diye atıldı Teğmen. Aynı şeyi iki kez yineledi, başını sallıyor, daha başka gereksiz hareketler yapıyordu. "Soğuk,

gerçekten soğuk."

Bir anlık bir duraksamadan sonra kalktı, sobanın yanına gitti, Lituma onun ne kadar yavaş, ne kadar acemice davrandığını gözlemledi; sanki sarhoşmuş gibi hareket etmişti. Şimdi de şaşıran oydu, duyduğu şeyler onu afallatmıştı. Lituma kendini toparlayıp kendisini tedirgin eden şeyin ne olduğunu düşünmeye başladı: Aşkın iğrenç olması gibi laflar ne demeye geliyordu, sonra da kendisinin âşık olması? Âşık olmak iğrençmiş, ama birini sevmek değilmiş, ha? Lituma da üşüyordu. Şöyle bir fincan sıcak kahve içmek ne hoş olurdu, Teğmenin kıza yapmakta olduğu kahve gibi. Lambadan çıkan yeşilimsi ışık konisinin arasından Lituma Teğmenin suyu nasıl ağır ağır bardağa doldurduğunu, neskafe ile şekeri nasıl ağır ağır karıştırdığını görebiliyordu. Sanki parmaklarının yapmasını istediği şeyi yapacağından emin değilmiş gibiydi. Fincanı iki eliyle tutarak sessizce kıza doğru yürüdüktan sonra kahveyi ona verdi. Alicia Mindreau hemen dudaklarına götürüp içti, yüzünü havaya dikti. Lituma zayıf, titrek ışıktaki onun gözlerini gördü: Bir çocuk yüzüne yerleştirilmiş kuru, siyah, sert ve yetişkinlere özgü gözler.

"Bu durumda," diye mırıldandı Teğmen, sesi öylesine yavaş çıkmıştı ki Lituma neredeyse duymadı. Yeniden masasının köşesine tünedi, bir ayağı yerdeydi, bir ayağı havada sallanıyordu. Biraz durakladıktan sonra çekine çekine sözünü sürdürdü: "Bu durumda, nefret ettiğiniz, belâların en kötüsüne uğramasını dilediğiniz kişi Teğmen Dufó değil de..."

Cümlesini bitirmeye cesaret edemedi. Lituma kızın hiç duraksamadan başını salladığını gördü.

"Bir köpek gibi yere çöküp ayaklarımı öpüyor. Aşkın sımr tanımadığını söylüyor. Kimse bunu anlamaz. Kan kanı çağırıyor, diyor. Aşk aşktır, önüne çıkan her şeyi sürükleyen bir heyelan. Böyle şeyler söylediği, böyle şeyler yaptığı, ağladığı, benden kendisini bağışlamamı istediği zaman ondan nefret ediyorum. Ona belâlar okuyorum."

Sonuna kadar açılan bir radyonun sesi üzerine kız sustu. Sunucu makineli tüfek gibi konuşuyor, parazitlerin arasında mızırdanıp duruyordu, Lituma tek sözcüğünü bile anlamadı. Sunucunun sesi son günlerde moda olan ve Talara'lı dinleyicilerin gönüllerindeki *huaracha*'nın ritminden yararlanan *el bote* dansının müziğinde boğuldu:

*Baksanıza sokağın köşesindeki şu fıstıklara,  
İçlerinden biri bile bakmıyor bana...*

Lituma bunu söyleyen şarkıcıya, radyoyu açmış olan kişiye, *el bote*'ye hatta kendisine bile sinirlendi. "İşte kız bu yüzden iğrenç olduğunu söylüyor. İşte bu yüzden âşık olmak ile birini sevmeyi birbirinden ayırıyor." Konuşmanın arasına giren uzun sessizliği müzik doldurdu. Alicia Mindreau gene sakin görünüyordu, bir saniye önceki öfkelerini unutmuştu. Bir şey beklermiş gibi Teğmene bakıyor, bir yandan da *el bote* ritmine uyarak küçük kafasını sallıyordu.

"Hah, şimdi anlıyorum," dediğini duydu şefinin ağır ağır.

Kız ayağa kalkıp gitmesi gerektiğini, saatin

geç olduğunu söyledi.

"Hah, şimdi anladım kapımıza o imzasız notu bırakanın siz olduğunuzu. Amotape'ye gidip Palomino Molero'nun başına gelenleri Doña Lupe'ye sormamızı söyleyen sizdiniz."

"Her yerde beni arıyorlardır." Gene değişmiş olan o ince seste Lituma onun en sevimli ya da hiç değilse en az sevimsiz özelliği olan o yaramaz, alaycı tonu buldu. Böyle konuştuğu zaman tam kendisi, yani bir çocuk oluyordu, bir dakika önceki o çocuk yüzlü, çocuk gövdeli korkunç, yetişkin kadından iz kalmıyordu. "Belki de şoförü, erleri, üsteki her eve, Amerikalıların evlerine, kulübe, sinemalara, her yere göndermiştir. Ben geç kalınca çok korkar. Gene kaçacağımı sanır. Hah-ha!"

"Demek ki sizdiniz. E, artık biraz geç, ama gene de yardımlarınıza teşekkür ederim, Bayan Mindreau. Bize bir ipucunu vermeseydiniz bir sisin içinde dolaşıyor olacaktık."

"Bir polis karakoluna baktırmak hiç aklına gelmez. Hah-ha!"

Güldü mü? Evet, ama bu kez gülüşünde alaycılıktan, sarakadan iz yoktu. Küçücük bir kahkaha, herhangi bir sokak çocuğununki gibi yaramazca. Bu kız kafadan kontaktı, buna hiç kuşku yoktu. Ama Lituma hâlâ kuşkular içinde kıvranıyor, durmadan karar değiştiriyordu. Kontaktı, değildi; elbette öyleydi; hayır, numara yapıyordu.

"Tabii, tabii," diye homurdandı Teğmen. Boğazını temizlemek için öksürdü, sigara izmaritini yere atıp üzerine bastı. "Biz insanları korumak için buradayız. Herkesten önce de sizinkini, elbette."

Yeter ki bunu bizden isteyin."

"Hiç kimsenin korumasına ihtiyacım yok. Babam beni korur. Benim ondan başkasına ihtiyacım yok."

Birden Teğmene doğru öyle bir hızla döndü ki teneke kupanın içindeki birkaç damla kahve Teğmenin gömleğine sıçradı. Teğmen kızın elinden kupayı aldı.

"Size üsse kadar eşlik etmemizi ister misiniz?"

"Hayır, istemem." Lituma onun hızlı adımlarla sokağa çıkışını izledi. Kız bisikletine binerken yarı aydınlıkta karaltısının çizgileri belirginleşmişti. Pedal çevirerek uzaklaşıyordu, korna çaldı, daha sonra çukurlukların, kayaların çevresinden dola-  
nan yılansı bir yol izleyerek gözden yitti.

Teğmen Silva ile Lituma taş gibi kımıldama-  
dan duruyorlardı. Şimdi müzik durmuştu, anlaşıl-  
maz bir biçimde ve kesik kesik konuşan sunucu-  
nun çirkin sesi duyuluyordu gene.

"Şu Allahın belâsı radyoyu açmasalardı kız da-  
ha konuşacaktı," dedi, dişlerinin arasında Lituma.  
"Kim bilir bize başka neler söyleyecekti?"

"Acele etmezsek benim şişko bizi aç bırakır." Teğmen ayağa kalktı, kasketini giydi. "Haydi kımıl-  
da, Lituma. Yemek zamanı. Şu hikâye beni acıktır-  
dı. Ya seni?"

Saçma. Doña Adriana geceyarısına kadar açık-  
tı, saat daha ancak sekiz olmuştu. Ama Lituma onun bunu laf olsun diye söylediğini, salt sessizliği bozmak için bir şaka yaptığını biliyordu, çünkü Teğmen de en az kendisi kadar şaşkın ve tuhaf bir halde olmalıydı. Lituma Alicia Mindreau'nun yere

bıraktığı Pasteurina şişesini alıp boş şişe falan gibi şeyler toplayan Borrao Salinas'ın her hafta sonu gelip satın aldığı şişelerin bulunduğu çuvala koydu.

Dışarı çıkıp karakolun kapısını kilitlediler. Şu nöbetçi olacak herif hangi cehenneme gitmişti, Ramiro Matelo'yu cezalandıracak, cumartesi, pazar izni vermeyecekti. Dolunay vardı. Gökyüzünün mavimsi ışığı sokağı aydınlatıyordu. Kapı aralarına toplanmış ailelerin selâmlama sözlerine karşılık olarak başlarını ya da ellerini sallayarak sessizce yürüdüler. Uzakta, kırılan dalgaların sesini bastıran açık hava sinemasının hoparlörlerinden çıkan sesi duyuyorlardı – Meksikalıların sesleri, ağlayan bir kadın, fon müziği.

"Bütün bunları duyunca allak bullak olmuşsunur, öyle değil mi?"

"Evet, Teğmenim, biraz öyle oldum."

"E, sana söylemiştim, bu işte çok acayip şeyler öğreneceksin, diye."

"Söylediğiniz çıktı, Teğmenim."

Lokantada yemek yiyen, her zamanki müşterilerden altı kişi vardı. Onlarla selâmlaştılar, ama Teğmen ile Lituma uzak bir masaya oturdu. Doña Adriana onlara sebze çorbası ile balık getirdi, ama neredeyse tabakları masanın üzerine attı, selâmlarına da karşılık vermedi. Yüzü asıktı, Teğmen Silva hasta olup olmadığını, neden böyle bozuk çaldığını sorunca kadın patladı: "Bu öğleden sonra Yengeç Burnunda ne işin vardı, anlatır mısın, terbiyesiz?"

Teğmen gözünü bile kırpmadan, "Birtakım ka-

çakçılarının geldiğini haber almıştık da," dedi.

"Çevirdiğin bu küçük dolapların cezasını bir gün ödeyeceksin, haberin olsun."

"Haber verdiğin için teşekkür ederim," dedi Teğmen, gülümsüyor, dudaklarını edepsizce şaklatarak ona öpücük gönderiyordu. "Ah, anammm!"

## VII

"Parmaklarım sertleşmiş, kazık gibi olmuş. Askeri okulda öğrenciyken bir kez duyduğum bir şarkıyı bile çalabilirdim. Şimdi 'La Raspa'yı bile tımbırdatamıyorum. Allah kahretsin."

Teğmen Silva gerçekten de çeşitli şarkıları deniyor, hiçbirini de beceremiyordu. Lituma şefini neredeyse hiç duymuyordu, çünkü kafası tek bir şeyle meşguldü: Böyle bir rapor yazıp verdiklerine göre şimdi neler olacaktı?

Balıkçıların bulunduğu kumsalda, iki iskele- nin arasındaydılar. Saat geceyarısını geçiyordu: Rafinerinin siren sesi biraz önce yeni vardiyayı haber vermişti. Lituma ile Teğmen Silva yaşlı Matías Querecotillo ile sigara içiyorlardı, Matías'ın iki yardımcısıysa *Talara Aslanı*'nı denize indirmekteydi. Doña Adriana'nın kocası da Talara'da konuşulan şeylerin doğru olup olmadığını öğrenmek istiyordu.

"Peki Talara'da neler konuşuluyor, Don Matías?"

"Palomino Molero'yu kimin öldürdüğünü ikinizin bildiği."

Teğmen Silva (dedikodunun nasıl olup da bu kadar hızlı yayıldığı kendisi için tam anlamıyla bir giz olmasına karşın) öğrenmek isteyen herkese söylediği şeyi söyledi: "Henüz bir şey söyleyeme-

yiz. Yakında bildiklerimizi açıklayacağız. Don Matías. Sana şunu söyleyebilirim ki bu açıklama pek yakında yapılacak."

"Umarım öyle olur, Teğmen. Umarım bir kez olsun adalet yerini bulur da hep kazanan insanlar kaybetmenin nasıl bir şey olduğunu anlarlar."

"Kimlermiş bunlar? Don Matías?"

"Kimler olacak? Kimler olduğunu benim kadar sen de biliyorsun. Kodamanlar."

Adam dalgaların üzerinde hoplayan bir şişe gibi hopluya hopluya uzaklaştı, teknesine ustalıkla tırmandı. Kan tüküren bir adam gibi davranmıyordu; sağlıklı, yaşına göre dinç görünüyordu. Belki de şu hastalık hikâyesi Doña Adriana'nın uydurmasıdır. Acaba Don Matías Teğmen Silva'nın karısının peşinde koştuğunu biliyor muydu? Bunu hiç belli etmemişti. Lituma balıkçının Teğmene karşı her zaman dostça davrandığını gözlemlemişti. Belki de insan yaşlanınca kıskançlık duymuyordu artık.

"Kodamanlar... Sence kodamanlar bu gitarı bizim kapımıza bize armağan olarak mı bıraktılar?"

"Hayır, Teğmenim. Bırakan Albay Mindreau'nun kızı. Gitarın kendisinde olduğunu kızın kendisi söylemişti, siz de duydunuz."

"Sen öyle diyorsan... ama nedense ben öyle düşünmüyorum. Karakola onu kızın getirdiğini gösterecek ne bir mektup, ne kart, ne de herhangi başka bir şey gördüm. Bunun Palomino Molero'nun gitarı olduğundan bile kuşku var."

"Şaka mı ediyorsunuz, Teğmenim?"

"Hayır, Lituma. Biraz senin dikkatini dağıtma-

ya çalışıyorum, çünkü çok gerginsin. Neden o kadar gerginsin? Bir jandarmanın boğa gibi, taşaklı biri olması gerekir."

"Siz de biraz gerginsiniz, efendim. İnkâr etmeye çalışmayın."

Teğmen Silva gönülsüzce güldü. "Elbette gerginim. Ama ben gizlemesini biliyorum, insanlar anlamıyorlar. Sense sanki bir sivrisinek osursa donuna yapacakmış gibi görünüyorsun."

Ay öylesine parlaktı ki göz kırpan deniz fenerinin yakınında, kayalıkların üzerinde Amerikalılara ve Uluslararası çalışanlarına ait evlerin dış çizgilerini açıkça görebiliyorlardı. Herkes Paita'da ayın ne kadar güzel olduğundan söz ederdi, ama şimdi buradaki ay Lituma'nın bugüne kadar gördüğü en parlak en yusyuvarlak aydı. Herkes Talara'daki aydan da söz etmeliydi. Böyle bir gecede oğlanı burada, bu plajda, çevresi büyülenmiş havacılarla sarılı olarak şarkı söylerken gözünün önüne getirdi:

*Bekle beni  
Sevdiğim  
Çıkınca ay  
Geleceğim...*

Lituma ile Teğmen sinemaya gidip kendilerinden başka herkesi güldüren Luis Sandrini'li bir Arjantin filmi görmüşlerdi. Daha sonra kilisenin kapısında Peder Domingo ile sohbet ettiler. Rahip, koro provası için gelen Talara'lı kızlara askıntı olan Don Juanları jandarmanın korkutmasını istedi. Bu serseriler yüzünden annelerin pek çoğu kızlarını korodan almışlar. Teğmen bu isteği yerine

getireceğine söz verdi, kuşkusuz ancak bu işe ayıracak bir adam bulabilirse. Karakola geri döndükleri zaman şimdi Teğmenin kucağında olan bu gitarı bulmuşlardı. Biri onu kapıya dayayıp bırakmıştı. Lituma ile Teğmen doğruca karakola dönmek yerine yemek yemeye karar verselerdi biri onu oradan alıp gidebilirdi. Gitarın önemi konusunda Lituma'nın hiçbir kuşkusu yoktu.

"Bunu oğlanın annesine vermemizi istiyor kız. Belki de Doña Adriana konusunda anlattığım şeyler yüzünden üzüldü ve onun için getirdi bunu."

"Sen böyle düşünüyor olabilirsin, ama ben o kanıda değilim."

Teğmen neden hep böyle şakalar yapardı? Lituma şefinin gülecek durumda olmadığını, yazdığı raporu gönderdiği günden beri tedirgin olduğunu çok iyi biliyordu. Gecenin o saatinde karakolda olmaları bunun en güzel kanıtıydı. Akşam yemeğinden sonra Teğmen gitarı eline almış, bacaklarının uyuşukluğunu gidermeyi önermişti. Sessizce, her biri kendi kaygılarına dalmış olarak balıkçı kumsalına kadar yürüdüler. Adamların ağları ve teknenin donanımını hazırlayıp denize açılışlarını izlediler.

İkisi yalnız kalınca Teğmen, Palomino'nun gitarını tımbırdatmaya başladı. Belki de doğru dürüst bir şarkı çalamayacak kadar gergindi. Evet ya, şakalar yaparak bunu saklamaya çalışsın istediği kadar. Lituma onun yanında çalışmaya başladığı günden bu yana Doña Adriana'nın adını hiç ağzına almamasına ilk kez tanık oluyordu. Lituma tam ona gelecek defa Piura'ya gittiğinde gitarı Doña

Asunta'ya götürüp götüremeyeceğini soracağı, "Hiç değilse o zavallı kadıncağıza bu küçük avuncu çok görmeyin, Teğmenim," diyeceği sırada yalnız olmadıklarının farkına vardı.

"İyi akşamlar," dedi gölge.

Sanki denizden fırlamış ya da gökten düşmüş gibi bitivermişti orada. Lituma irkildi, ne diyeceğini bilemedi, gözlerini açtı. Düş görmüyordu; Albay Mindreau'ydu bu.

"İyi akşamlar, Albayım." Teğmen Silva içinde oturduğu kayıktan fırlayıp kalktı, elindeki gitarı kumlara düşürdü. Lituma şefinin her zaman sağ kalçasında taşıdığı tabancasına uzanır gibi yaptığını gördü.

"Lütfen, oturun," dedi Albayın gölgesi. "Sizi arıyordum, gece vakti gitar çalanın siz olabileceğinizden kuşkulandım."

"Hâlâ çalabilecek miyim bakayım, demiştim. Ama bütün becerimi kaybetmişe benziyorum. Alıştırma eksikliği herhalde."

Gölge başıyla onayladı. "Dedektifliğiniz gitarcılığınızdan daha iyi."

"Teşekkür ederim, Albayım."

"Bizi öldürmeye gelmiş." Lituma Albay Mindreau'nun kendilerine doğru ilerleyişini izledi, Albayın yüzü ayışığında birden aydınlandı. Lituma onun alnındaki derin çizgileri, tam usulüne uygun askeri bıyığını görüyordu. Onu bürosunda iki kez görmüştü, yüzü o zaman da böyle soluk muydu? Belki de bu kadar soluk görünmesinin nedeni ayışığıydı. Bu yüz ne tehdit edici ne de öfkeli, yalnızca kayıtsızdı. Sesinde son kez bürosunda gördükleri

zamanki küçümseyici ton vardı. Peki şimdi ne olacak? Lituma midesinde bir kazınma duydu: "Bunu bekliyorduk."

"Bu asker kaçağı cinayetini ancak iyi bir dedektif bu kadar çabuk ortaya çıkarabilirdi. Alt tarafı iki hafta. Öyle değil mi, Teğmen?"

"Kesin söylemek gerekirse on dokuz gün, Albayım."

Lituma gözlerini Albayın ellerinden ayırmıyordu, ama elleri karanlıktaydı. Tabancasını çıkarmış mıydı? Teğmeni tehdit edecek, raporuna yazdığı şeyleri geri almasını mı isteyecekti? Acaba yalnızca iki-üç el ateş mi edecekti? Lituma'yı da vuracak mıydı? Belki de onları tutuklamaya gelmişti. Belki de o kendilerini çeneye tutarken askeri polisleri çevrelerini sarmıştı. Lituma kulakların dikti, çevreye bakındı. Gelen giden olmadığı gibi denizin sesinden başka ses yoktu. Karşısında, dalgalarla birlikte inip kalkan iskele vardı. Sayısız deniz hayvanıyla, denizyıldızlarıyla kaplı paslı demir merdivende martılar uyuyordu. Teğmen Silva'nın Lituma'ya verdiği ilk emir dalgaların üzerinde inip kalkan iskeleye çıkmak için bu merdivene tırmanan çocukları kovalamaktı.

Bir süre sonra Albay, "On dokuz gün," diye yineledi.

En küçük bir alay, öfke taşımayan buz gibi bir sesle, sanki bu işte onu ilgilendiren, etkileyen hiçbir şey yokmuş gibi konuşuyordu. Sesinin derinliklerinde bir bükülme, bir duraksama, Lituma'ya Albayın kızının sesini anımsatan, belli heceleri belli bir vurgulama biçimi vardı. "Tıpasızlar haklıydı," di-

ye düşündü. "Bu benim işim değil, korku içinde yaşamaktan hoşlanmıyorum."

"Hiç de fena değil, hele kimi cinayetleri çözümlemenin yıllar aldığını düşünürsek. Kimileriye asla çözülmezler."

Teğmen Silva hiçbir şey söylemedi. Uzun bir sessizlik oldu, üç adamın hiçbiri kımıldamıyordu. İskele fena halde dalgalanıyordu. Orada zıplayan bir çocuk mu vardı acaba? Lituma kendisinin, Teğmenin soluk alışını duyduğu kadar Albayınkini de duyuyordu. "Hayatımda hiç bu kadar korkmadım."

"Bu yaptığın şey için seni terfi ettireceklerini mi sanıyorsun?" Lituma sırtında yalnızca kısa kollu bir gömlekle Albayın üşüyor olması gerektiğini düşündü. Kısa boylu bir adamdı, hiç değilse Lituma'dan yarım baş daha kısa. Onun zamanında herhalde askeri okullara alınırken belli bir boyun altında olmamak gibi bir koşul yokmuş.

"Ancak gelecek yılın temmuzunda terfi ediyorum, Albayım, daha önce değil."

Şimdi Albayın eli kalkacak ve Albay ateş etmeye başlayacaktı: Teğmenin başı karpuz gibi ikiye yarılacaktı. Tam o sırada Albay elini kaldırdı, ama ağzını silmek için, Lituma elinin boş olduğunu gördü. Öyleyse ne yapmaya gelmişti? "Sorunuza gelince, efendim, hayır, bu davayı çözdüğüm için beni terfi ettireceklerini sanmıyorum. Bana öyle geliyor ki bu iş benim başımı daha çok ağrıatacak, Albayım."

"Kesin olarak olayı çözdüğünden emin misin?"

Gölge hiç kımıldamamıştı, Lituma Albayın dudaklarını hiç aralamadan, karnından konuşur gibi

konuştuğunun farkındaydı.

"Ölümden başka kesin bir şey yoktur," diye mırıldandı Teğmen. Ne duruşunda, ne konuşmasında korktuğunu gösterecek en küçük bir belirti yoktu, sanki kendisiyle hiçbir biçimde ilgili değilmiş, sanki başka insanlardan söz ediyorlarmış gibi. "Albaya numara yapıyor," diye düşündü Lituma.

Teğmen boğazını temizleyip konuşmasını sürdürdü: "Kimi ayrıntılar hâlâ aydınlığa çıkmış değil, ama üç temel sorunun yanıtını bulduk. Palomino Molero'yu kimin öldürdüğünü, nasıl öldürdüğünü, neden öldürdüğünü."

Ya Albay geriye çekildi ya da ışık yer değiştirdi: Yüzü gene karanlıktaydı: İskele inip kalkıyordu. Deniz fenerinin koni biçimli ışığı suyu sarıyor, altın rengine boyuyordu.

"Üstlerinize gönderdiğiniz raporu okudum. Jandarma dairesi onu benim üstlerime göndermiş, bana da bir kopya postalanıak nezaketinde bulunmuşlar."

Yüzündeki anlatım değişmemişti; ne daha hızlı ne de öncekinden daha coşkulu konuşuyordu. Bir rüzgâr esintisi Albayın seyrek saçlarını uçurdu, Albay hemen düzeltti. Lituma'nın gerginliği ve korkusu hâlâ geçmemişti, ama şimdi kafasında iki resim daha vardı; biri oğlanın, biri Alicia Mindreau'nun. Şaşkınlıktan donup kalmış olan kız, oğlanı ite kaka mavi pikapa bindirişlerini izliyordu. Kayalıklı tarlaya doğru yol alırlarken havacılar sigaralarını Palomino Molero'nun kollarında, ensesinde, yüzünde söndürerek subaylarını hoşnut etmeye çalıştılar. Oğlan bağırdığı zaman birbirlerini dirsekle-

yerek gülüyorlardı. "Ona acı çektirin, acı çektirin," diye bağıırıyordu Teğmen Dufó. Daha sonra parmaklarını öperek, "Seni doğduğuna pişman edeceğim, bundan hiç kuşkun olmasın." Teğmen Silva'nın kayıktan uzaklaştığını, elleri ceplerinde uzun uzun denize baktığını gördü.

"Konunun örtbas edileceği anlamına mı geliyor bu, Albay?"

Albay soğuk bir sesle, "Hiç bilemeyeceğim," dedi, sanki çok bayağı ya da aptalca bir soruymuş, değerli zamanını boş yere alıyormuş gibi. Ama neredeyse hemen kuşku duymaya başladı: "Hiç sanmıyorum, hiç değilse şimdi. Zor, bunu yapmak... Hiç bilmiyorum. Üstlerime bağlı bir şey bu, bana değil."

Lituma, "Gene kodamanlar," diye düşündü. Albay neden acaba bunların hiçbirisi umurunda değilmiş gibi konuşuyordu? Öyleyse neden gelmişti?

"Öğrenmek istediğim bir tek şey var, Teğmen." Durakladı ve Lituma onun bir an kendisine baktığını sandı, sanki kendisini ancak şimdi fark etmiş, aynı zamanda insan yerine alınmayacak bu kişinin önünde konuşmasını sürdürebileceğine karar vermiş gibi. "Kızım size benim kendisinden yararlandığını söyledi mi? Böyle bir şeyden söz etti mi?"

Lituma Teğmen Silva'nın Albaya dönüşünü izledi.

"Bu anlama gelebilecek birşeyler söyledi," diye mırıldandı, güç yutkunarak. "Açık açık söylemedi, aslında 'yararlanmak' sözünü kullanmadı. Ama sizin ..., kızınız değil de karınız olduğu anlamına gelecek birşeyler söyledi, Albay."

Teğmen Silva fena halde şaşırmıştı, dili tutulmuş gibiydi, Lituma onu hiç bu kadar afallamış durumda görmemişti. Teğmen için, Albay Mindreau için, oğlan için, kız için üzüntü duydu. Bütün dünya için öylesine üzüldü ki neredeyse ağlayacaktı, hay Allah kahretsin! Titrediğinin farkındaydı. Evet, Josefino doğru söylemişti, duygusal herifin tekiydi kendisi, asla değişmeyecekti.

"Onun ayaklarını öptüğümü de söyledi mi? On-  
dan yararlandıktan sonra yere diz çöküp beni ba-  
ğışlaması için yalvardığımı?" Albay Mindreau bun-  
ları birer soru olarak değil, doğruluğundan kuşku  
duymadığı için onaylatmak istermiş gibi soruyor-  
du.

Teğmen Silva Lituma'nın anlayamadığı birşey-  
ler kekeledi. "Öyle dedi galiba," demiş olabilir. Litu-  
ma kaçmak istiyordu. Ah, birisi geliverseydi de bu  
sahne burada bitseydi.

"Daha sonra benim pişmanlıktan kıvranarak ta-  
bancamı kendisine verdiğimi, beni öldürmesini  
söylediğimi? "Albay alçak bir sesle konuşmasını  
sürdürmüştü. Yorgundu, dalgın görünüyordu.

Bu kez Teğmen karşılık vermedi. Uzun bir ses-  
sizlik oldu. Albayın karaltısı kaskatıydı, dalgaların  
dövdüğü eski iskele inip kalkıyordu.

"İyi misiniz?"

"İngilizcede buna *delusion* derler," dedi Albay  
sertçe, sanki belli biriyle konuşmuyormuş gibiydi.  
"İspanyolcada bu sözcüğün karşılığı yoktur. Çünkü  
*delusion* yanılsama demektir; fantazi, aldanma,  
sahtecilik demektir. Aynı zamanda bir aldanma  
olan bir yanılsama. Aldatıcı, düzenbazca bir fanta-

zi." Oksijene gereksinimi varmış gibi derin derin soludu, sonra elini ağzına götürdü. "Alicia'yı New York'a götürmek için ailemden kalmış evimi sattım. Ne kadar birikmiş param varsa harcadım. Hatta aylığımı bile ipotek ettim. Birleşik Amerika'da her türlü hastalığı iyileştiriyor, bilimsel mucizeler yaratıyorlar. Herkes böyle demiyor mu? Bu deneler doğru idiyse her türlü fedakârlığa değerdi. Kızımı kurtarmak istiyordum, aynı zamanda kendimi.

"Onu iyileştiremediler. Ama hiç değilse *delusion*'ları olduğunu ortaya çıkardılar. Asla iyileşemeyecek, çünkü bu iyileştirilemeyen bir şey. Yalnızca daha kötülüyor. Kanser gibi büyüyor, nedeni ortadan kalkmadığı, uyarıldığı sürece. Amerikalılar bunu bana onların o naziklikten uzak diliyle anlattılar. Sorunu sizsiniz. Asıl neden sizsiniz. Hiç tanımadığı annesinin ölümünden sizi sorumlu tutuyor. Bütün o uydurduğu şeyler, Lima'daki Kutsal Yürek Okulunda rahibelere söylediği şeyler, Piura'daki okulda rahibelere söylediği şeyler, teyzelerine, arkadaşlarına söylediği şeyler – sizin onu dövdüğünüz, cimri olduğunuz, ona işkence ettiğiniz, onu yatağa bağlayıp kamçıladığınız. Bütün bunlar annesinin intikamını almak için.

"Ama bunlar henüz hiçbir şey değil. Çok daha kötü şeylere hazırlanmalısınız. Çünkü daha sizi kendisini öldürmeye, kendisinin ırzına geçmeye çalışmakla, ırzına geçmekle suçlayacak. Daha neler, neler. Yalan söylediğini hiç fark etmeyecek. Çünkü yalanlarma sanki doğruymuş gibi inanacak, onları yaşayacak. *Delusion*. İngilizcede böyle diyorlar. İspanyolcada bu sözcüğün karşılığı yok."

Uzun bir sessizlik oldu. Deniz de neredeyse suspus olmuştı, hafif bir mırıltıdan başka bir şey duyulmuyordu. "Daha önce hiç duymadığım bir yığın sözcük duyuyorum," diye düşünüyordu Lituma.

"Bu dedikleriniz doğru olabilir," dediğini duydu Teğmenin, sert, sevgili bir ses tonuyla. "Ama...izninizle şunu söyleyeyim ki kızınızın uydurmaları ya da deliliği her şeyi açıklamaz." Durakladı, belki Albayın bir şey söylemesini bekliyor, belki de uygun sözcükleri arıyordu. "Genç oğlana nasıl işkence edildiğini düşünüyorum."

Lituma gözlerini kapadı. İşte oradaydı; tepeden tırnağa kadar işkenceden geçmiş olan oğlan çevresinde otlayan, kayıtsız keçilerle, o taş gibi kıraç topraklarda, amansız güneşte kavruluyordu. Asılmış, her tarafı sigaralarla yakılmış, kışına da bir kazık çakılmıştı. Zavallı çocuk!

"O konu başka," dedi Albay. "Ama," diyerek yaptığı yanlışı hemen düzeltti, "hakkıyorsunuz, bu her şeyi açıklamıyor."

"Bana bir soru sordunuz, ben de yanıtladım. Şimdi izin verin ben de bir soru sorayım. O çocuğa böyle işkence etmek için bir neden var mıydı? Soruyorum, çünkü gerçekten bunu anlamıyorum."

"Ben de öyle. Ah, galiba anlıyorum. Bakın. Başlangıçta anlamamıştım. İçip sarhoş oluyordu, adamlarını da sarhoş ediyordu. İçki ve intikam isteği o zavallı iblisin bir işkenceciye dönüşmesine yol açıyordu. İntikam isteği, kırık bir yürek, çiğnenmiş bir onur. Bir polis anlamasa da böyle şeyler vardır, Teğmen. Zavallı bir iblise benziyordu o, bir

işkenceciye değil. İki gözünün arasına bir kurşun yeterli olurdu. Sonra da gizli bir yere gömmek. Benim emirlerim bunlardı. O aptalca kasaplık kuşkusuz benim düşüncem değildi. Artık bunlar bile önemli değil. Nasıl olduysa oldu ve herkes yaptığı şeyin sorumluluğunu taşımak zorunda. Bunu ben hep yaptım."

Gene hava yuttu, derin derin soludu. Lituma, Teğmenin, "Siz orada yoktunuz öyleyse. Yalnızca Teğmen Dufó ile adamları vardı ha?" dediğini duydu.

Lituma'ya Albay sanki kuru kuru öksürmüştü, sanki tükürecekmiş gibi geldi, ama böyle bir şey yapmadı.

"Bu ona bir avunç olsun diye verdiğim bir ödül-  
dü, o kurşun onun kırılmış onurunu onaracaktı," dedi soğuk bir sesle. "Beni şaşırttı. Böyle şeyler yapabilecek güçte biri sanmıyordum onu. Adamları da beni şaşırttılar. O adamlar ne de olsa Molero'nun arkadaşlarıydılar. Hepimizde hayvansı bir yan var. İster eğitilmiş ister eğitimsiz olalım, hepimizde. Galiba alt sınıflarda, melezler arasında daha çok. Gizli öfke, her türlü kompleks. Buna içkiyi, üstlerinden alacakları övgüyü de katarsanız tamam. Bu kadar ileriye gitmeye hiç gerek yoktu kuşkusuz. Olanların hiçbirini için üzülmiyorum, öğrenmek istediğiniz buysa söylemiş olayım. Komutanının kızını kaçırıp o kızın ırzına geçen bir hava erinin cezasız kaldığını hiç duydunuz mu siz? Ama ben bu işi çok daha hızlı ve temiz yapardım. Ensesine bir kurşun. Hikâye biterdi."

Lituma, "Tıpkı kızı gibi," diye düşündü. "*Elusi-*

on muydu *delusion* muydu, ne karın ağrısıydı."

"Molero onun ırzına geçmiş mi, Albay?" Lituma gene kendi aklından geçen soruları sorduğunu düşünüyordu Teğmenin. "Onu kaçırdığı doğru. Aslında birlikte kaçtılar demek daha doğru, ama neyse. Birbirlerine âşıktılar, evlenmek istiyorlardı. Buna bütün Amotape halkı tanıklık edebilir. Öyleyse ırza geçme diye bir şey nereden çıkıyor?"

Lituma Albayın gene kuru kuru öksürdüğünü duydu. Sonunda konuştuğu zaman gene o bürosunda konuşan sert, alaycı adamdı. "Bir komutanın kızı basit bir ere âşık olmaz." Bunları, sanki apaçık ortada, olağan bir şeyi açıklamak zorunda kalmanın can sıkıntısıyla söylemişti. "Albay Mindreau'nun kızı Castilla'lı bir gitarcıya âşık olamaz."

"Kız babasına çekmiş," diye düşündü Lituma. İnsanlara melez demek, onlara köpek gibi davranmak hastalığını Alicia Mindreau sözde onca nefret ettiği babasından almış.

"Ben uydurmuyorum," dediğini duydu Teğmen Silva'nın sakince. "Bunları bize söyleyen Bayan Alicia. Bunları ona soran biz değiliz, Albay. Birbirlerini sevdiklerini, rahibi Amotape'de bulabilselerdi evlenmiş olacaklarını söyledi. Irza geçmek mi?"

"Bunu size daha önce açıklamadım mı?" Albay Mindreau ilk kez sesini yükseltiyordu. "*Delusion. Delusion.* Yalanlar. Ona âşık falan değildi, ona âşık olamazdı. Her zaman yaptığı şeyi yaptığını anlamıyor musunuz? Size bunları anlatırken yaptığı şey de oydu. Tıpkı Piura'daki okulda rahibelere gidip kendi kendisine açtığı yaraları gösterdiği za-

manki gibi, böylece bana zarar vermek istiyordu. Benden intikam alıyor, beni en çok yaralamış şey olan annesinin ölünü için cezalandırıyor. Sanki," diyerek içini çekti, çabuk çabuk soludu, "ölüm öm-rümce çekeceğim bir iç acısı değilmiş gibi. Bir poli-sin kafası bunları kavrayamaz mı?"

"Hayır, kavrayamaz, orospu çocuğu," diye dü-şündü Lituma. "Kavrayamaz." Böyle kurallar ko-yan kim? O kadar güzel gitar çalan, yumuşak, ro-mantik sesiyle şarkı söyleyen o sıska oğlana Alicia Mindreau neden âşık olamazmış? Küçücük beyaz bir kızın küçücük melez bir oğlana âşık olması ne-den olanaksızmış? Neden Albay bu aşkı kendine karşı kötü bir komplo olarak görüyordu?

"Bunu Palomino Molero'ya anlattım," dediğini duydu Albayın, gene o soğuk, kendisiyle onların arasına, kendisiyle söylediği şeylerin arasına bir uzaklık koyan sesle. "Tıpkı size anlattığım gibi. Ona daha da ayrıntılı anlatmıştım. Daha açık se-çik. Hiç gözdağı ya da emir vermeden. Basit bir er-le konuşan bir albay gibi değil, erkek erkeğe konu-şurmuş gibi konuştum. Ona bir beyefendi gibi, as-la olamayacağı biri gibi davranma şansı tanıdım."

Sustu, elini çabucak ağzının üzerinden geçirdi, sanki ağzı bir sinekkâğıdıymış gibi. Lituma gözleri-ni yarı kapadı ve onları görür gibi oldu: Düzgün bı-yığı, soğuk gözleriyle sert, kılıklı kıyafetli Albay ile saçları yeni kesilmiş, büyük bir olasılıkla parlak düğmeli ve yepyeni asker üniformasının içine gö-mülmüş, hazır olda duran oğlan. Konuşurken büro-sunda yürüyen kısa boylu, despot Albay, geri plan-da pervanelerin, motorların sesi; tek bir kasını bile

oynatmayı, gözünü kırpmayı, ağzını açmayı, hatta soluk almayı bile göze alamayan, soluk yüzlü hava eri.

*Her ne kadar öteki kızlar gibi davransa, konuşsa, gülse de o yavrucak ötekilere benzemez. İncecik-tir, bir kristal, bir çiçek, savunmasız bir kumru-dur, (Lituma aslında Albayın ne dediğini çok iyi an-lyordu: Sana yalnızca şunu söyleyeyim ki bir erin üs komutanının kızına bakması yasaktır; Castilla'lı bir oğlan, çılgın bir düşünde bile olsa Alicia Mind-reau'ya göz dikemez. Bunu iyi bil; şunu da bil ki onun yanma yaklaşmayacaksın, ona bakmayacak-sın, hatta onu kafandan bile geçirmeyeceksin, yok-sa bu terbiyesizliğinin cezasını hayatınla ödersin.) ama kızımı görmesini yasaklamak yerine ona her şeyi uzun uzun anlattım, erkek erkeğe konuştum onunla. Castilla'lı bir gitarcının gene de mantıklı bir yaratık olabileceğini, saygın bir insan gibi dü-şünebileceğini sandığım için. Bana anladığını, Ali-cia'nın böyle olduğunu hiç bilmediğini, ona bir da-ha hiç bakmayacağını, onunla konuşmayacağını söyledi. Ama o gece, o ikiyüzlü melez onu kaçırdı ve ondan yararlandı. Beni kıstırdığını sandı, za-vallicik! Hah işte bakalım, onun ırzına geçtim. Şimdi evlenmemize razı gelmek zorundasın. Ha-yır, oğlum, benim kızım olan şu hasta çocuk bana istediği şantajı yapabilir, beni aşağılayan davra-nışlarda bulunabilir, ben de Tanrının takdiri olan bu iç acısını taşımak zorundayım. O yapabilir, ben de ... ama sen yapamazsın, zavallı sersem.*

Sustu, derin bir soluk aldı, tıkanır gibi oldu. Ar-dından gene kırılan dalgaların düzenli sesiyle dü-

zenli olarak kesilen bir sessizlik. İskele artık inip kalkmaz olmuştu. Lituma gene dilinin ucuna gelen soruyu şefinin sorduğunu duydu: "Peki neden Ricardo Dufó? Neden o Alicia Mindreau'nun sevgilisi, nişanlısı olabiliyor?"

"Ricardo Dufó Castilla'lı bir dilenci değil. O bir subay. İyi bir aileden geliyor. Ama hepsinde önemlisi kişiliğinin zayıf, aklının kıt olması," karşılığını verdi Albay, gün gibi ortada olan şeyleri kendisinden başkalarının görememesi canını sıkıyordu. "Çünkü o zavallı şeytan Ricardo Dufó olursa kızım-la ilgilenmeyi, onu korumayı sürdürebilirdim. Ölerken annesine söz verdiğim gibi. Tanrının ve Mercedes'in bildiği gibi bana neye mal olursa olsun sözümü tuttum."

Sesi kırıklaştı, bastırılması olanaksız bir kederi saklamak için Albay birkaç kez öksürdü. Uzak bir yerlerde kediler bağılıyor, çılgınca tıslıyorlardı: Kavga mı ediyorlardı yoksa düzüşüyorlar mıydı? Dünyadaki her şey kafa karıştırıcı, Allah kahretsin!

"Ama ben buraya bunun için gelmedim, sizinle aile sorunlarımı konuşmayacağım," diye kestirip attı Albay. Gene sesini değiştirdi, yumuşattı: "Boş yere zamanınızı almak istemiyorum, Teğmen."

"Ona göre ben burada yokum," diye düşündü Lituma. Böylesi daha iyiydi. Albayın kendisini unutmuş, silmiş olduğunu bilmek güvenlik duygusu veriyordu ona. Bitmeyecekmiş gibi görünen bir sessizlik oldu, bu sessizlikte Albay çektiği konuşma zorluğuyla savaşıyormuş, birtakım söz dinlemez, kaçak sözcükleri ağzından çıkarmaya çalışı-

yormuş gibiydi.

"Boş yere zamanımı almıyorsunuz, Albay."

"Keşke bu konudan raporunuzda söz etmeseydiniz," sözleri döküldü birden ağzından güçlkle.

"Yani kızınızla ilgili olarak mı? Sizin ondan yararlandığınız anlamına gelecek sözlerden mi?"

"Keşke bu konudan raporunuzda söz etmeseydiniz," diye yineledi, daha emin bir sesle. Elini ağzından geçirdi ve şöyle ekledi: "Kendim için değil kızım için isterdim bunu. Bütün gazeteler mal bulmuşa dönecekler. Başlıkları görür gibi oluyorum, üzerimize yağacak olan o irinleri, zehirleri." Öksürdü, tıkanır gibi oldu, şunları mırıldanmadan önce sakın görünmeye çalıştı: "İkinci derecede bir adamın rezaletten kaçınması gerekir. Her ne pahasına olursa olsun."

Lituma Teğmenin, "Size bir şey söyleyeyim, Albay," dediğini duydu, "ben bu konudan söz etmedim, çünkü doğruluğu öylesine kuşkuluydu ki, ayrıca Palomino Molero'nun ölümüyle de ilgisi yoktu. Ama sanmayın ki iş bununla bitiyor. Bu hikâye ortaya çıktığında - çıkarsa - her şey kızınızın neler diyeceğine bağlı olacak: Onun ağzından bir açıklama almak isteyen insanlar gece gündüz çevresinde dolanacak, onu rahat bırakmayacaklar. Açıklamaları ne kadar edepsizce, ne kadar rezilce olursa onları o kadar kötüye kullanacaklar: Bunu biliyorsunuz. Deddiğiniz gibi kızınız sanrılar görüyorsa - yoksa *delusion* mu diyordunuz? - onu bir sanatoryuma yatırmak ya da yurt dışına göndermek daha doğru olur. İşinize burnumu soktuğum için beni bağışlayın."

Sustu, çünkü Albayın gölgesi sabırsız bir davranışta bulundu.

"Sizi bulup bulamayacağımı bilmediğim için karakolun kapısının altından size bir pusula atmıştım," dedi, konuşmayı sona erdirerek.

"Anlaşıldı, Albay."

"İyi geceler," dedi Albay, o alaycı sesiyle.

Ama gitmedi. Lituma onun arkasına dönüp denize doğru birkaç adım attıktan sonra durarak, yüzü denize dönük olarak taş gibi dikildiğini gördü. Deniz fenerinin ışığı haki giysili, kısa boylu, sert görünümlü karaltıyı bir an için aydınlattı. Lituma ile Teğmen kararsızca birbirlerine baktılar. Sonunda Teğmen Lituma'ya 'Gidelim' anlamında bir işaret yaptı.

Hiç konuşmadan yürüdüler, ayak sesleri kumlarda boğuluyordu. Albayı geride bırakıp kayıkların arasından Talara'ya doğru yürüdüler. Kasabaya vardıkları zaman Lituma kumsala bakmak için başını geriye çevirdi. Albayın karaltısı çevresindeki gölgelerden daha açık bir gölge olarak aynı noktada duruyordu. Denizde ufuk boyu dağılmış göz kırpan sarı ışıklar vardı. Acaba o ışıklardan hangisi Don Matías'ın kayığında asılıydı?

Talara ıpıssızdı. Küçük tahta evlerde ışık yoktu. Lituma'nın soracağı, yorumlayacağı çok şey vardı, ama ağzını açmaya cesaret edemiyordu, şaşkınlık ile keder karışımını belirsiz bir duyguyla felç olmuştu çünkü. Albayın söylediği şeyler doğru olabilir miydi? Olabilirdi. Demek bunun için kız ona kafadan kontak gibi gelmişti; yanılmamış. Ara sıra göz ucuyla Teğmen Silva'ya bakıyordu: Omzunda

bir tüfeğe ya da çapaya benzeyen gitarla düşünceli ve dalgındı. Gözündeki bu güneş gözlükleriyle nasıl görebiliyordu?

Bir tabanca sesi duyunca Lituma sıçradı. Aynı zamanda böyle bir şeyi zaten bekler gibiydi. Sessizliği kısa bir an için vahşice parçalayan bu ses donuk bir yankı çıkardı. Şimdi gene her şey suspus olmuştu. Lituma kımıldamadan durdu, Teğmene baktı. Beriki biraz durduktan sonra yeniden yürümeye başladı.

Ona yetişmek için arkasında hızlanan Lituma, "Ama, Teğmenim," dedi, "duymadınız mı?"

Teğmen şimdi daha da hızlı yürüyordu.

"Neyi duymadım mı, Lituma?"

"Tabanca sesini, Teğmenim. Kumsaldan gelen. Duymadınız mı?"

"Bir ses duydum, ama binlerce şeyin sesi olabilir bu, Lituma. Bir sarhoş yellenmiş olabilir, bir balina geçirmiş olabilir. Bin türlü şey olabilir. O sesin bir tabanca sesi olduğuna dair hiçbir kanıtımız yok."

Lituma'nın yüreği güm güm atıyordu. Terlemiş, gömleği sırtına yapışmıştı. Teğmenin yanı sıra şaşkın bir halde yürüyor, tökezliyor, hiçbir şey anlamıyordu.

"Gidip ona bakmayacak mıyız?" diye sordu, birden başı döndü.

"Onun nesine bakacağız, Lituma?"

"Albay Mindreau kendisini mi vurdu diye, Teğmenim. Biraz önce tabanca sesi duymadık mı?"

"Yakında öğreniriz, Lituma. Öyle miydi değil miydi, yakında öğreniriz. Acelen ne? Bekle baka-

lım, bir balıkçı mı olur, bir sokak serserisi mi, onu bulsun, gelip bize söylesin. Senin sandığın gibi o beyefendinin kendini öldürdüğü doğruysa. Daha da iyisi biz hele bir karakola dönelim. Belki de seni bu kadar kıvrandıran o giz orada aydınlığa çıkar. Duymadın mı, Albay bize bir pusula bıraktığını söyledi."

"O pusulanın onun vasiyetnamesi olduğu kanısında mısınız, Teğmenim? Bizimle konuştuktan sonra kendini öldüreceği için mi bizi aramaya geldi yani?"

"Hay Allah, kafan amma da ağır işliyor be çocuk," dedi Teğmen, iç geçirerek. Lituma'nın maneviyatını yükseltmek için koluna hafif hafif vurdu. "Bak daha neler göreceksin, ama yakında işlerin nasıl yürüdüğünü anlarsın. Ne demek istediğimi anlıyor musun Lituma?"

Sıvaları dökülmüş harap bir yapı olan karakola gelinceye kadar hiç konuşmadılar. Ay bir bulutun arkasında kalmıştı, Teğmen anahtar deliğini bulmak için kibrit yakmak zorunda kaldı, anahtarı her zamanki gibi pek çok kez döndürmeden kilit açılmadı. Bir kibrit daha yaktı, eşikten başlayarak içeri doğru yerleri aradı, sonunda kibrit parmaklarını yaktı, bunun üzerine söverek kibriti söndürdü. Lituma gaz lambasını yakmak için koştu, bu işi öylesine beceriksizce yapıyordu ki sanki yakması saatler sürmüş gibi göründü. Sonunda küçük bir alev çıktı: Önce titreyip sonra parlayan, ortası mavimsi kırmızı bir dil.

Zarf iki döşeme tahtasının arasına sıkışmıştı, Lituma Teğmenin çömelip kolayca kırılan değerli

bir nesneyi almış gibi zarfı alışını izledi. Teğmenin şimdi hangi hareketleri yapacağını biliyordu, bu konuda yanılmamıştı da: Teğmen başındaki kasketi geriye itti, güneş gözlüklerini çıkardı, bacaklarını açıp masanın köşesine oturdu. Bunun ardından dikkatle zarfı yırttı ve iki parmağıyla içinden neredeyse saydam, beyaz kâğıt parçasını çıkardı. Lituma bütün sayfayı doldurmuş düzgün yazıyı satır satır seçebiliyordu. Şefi daha rahat okuyabilsin diye lambayı getirdi. Teğmenin gözlerinin ağır ağır soldan sağa, sonra gene başa gidip gelişini, yüzünde bir tiksintinin ya da şaşkınlığın ya da belki her ikisini de içeren bir anlatımın belirişini kaygıyla izledi.

"Evet, Teğmenim?"

"Bombok," dedi, Teğmenin kâğıdı tutan eli dizine düştü.

"Kendini öldürmüş mü? Okumama izin verirsiniz, Teğmenim?"

"Orospu çocuğu, kendisi halletmiş." Teğmen Silva ona kâğıdı uzattı. Lituma kimi zaman inanarak, kimi zaman inanmayarak, kimi zaman anlayarak, kimi zaman anlamadan mektubu okurken Teğmenin şöyle dediğini duydu: "Yalnızca kendini öldürmekle kalmamış, Lituma. Orospu çocuğu, kızı da öldürmüş."

Lituma başını kaldırıp Teğmene baktı, ne diyeceğini, ne yapacağını bilmiyordu. Sol elinde lambayı tutuyordu, duvardaki gölgeler atlayıp sıçradığına göre eli titriyordu. Teğmenin yüzü buruştu, Lituma onun sanki parıltı gözünü alıyormuş gibi gözlerini kırpıştırıp kıstığını gördü.

"Şimdi ne yapacağız?" diye kekeleydi, nedense birşeylerden suçluluk duyuyordu. "Üsse, Albayın evine gidip kızı gerçekten öldürüp öldürmediğine mi bakacağız?"

"Öldürmemiş olmasının olanağı var mı sence, Lituma?"

"Bilmiyorum. Yani onu öldürmüştür elbette demek istiyorum. Onun için kumsalda o kadar tuhaf davrandı. Bence kendini de öldürmüştür - duyduğumuz tabanca sesi oydu. Orospu çocuğu!"

"Haklısın," dedi Teğmen Silva. "Orospu çocuğu."

Bir süre sessizce, kımıldamadan, duvarlarda, yerde, harap durumdaki büronun eşyaları üzerinde oynayan gölgelerin arasında öylece durdular.

"Şimdi ne yapacağız, Teğmenin?"

"Sen ne yapacaksın bilmiyorum," dedi sertçe, sanki birden acele yapması gereken bir işi anımsamış gibi ayağa kalktı. Korkunç bir enerji gelmiş gibiydi üzerine. "Ama şu anda uyumaktan başka bir şey yapmanı öğütlemem. Biri gelip de bize iki ölüm haberi verinceye kadar."

Lituma onun iri adımlarla, amaçlı bir biçimde, her zaman yaptığı hareketleri yaparak, yani hiç yanından eksik etmediği tabancasını beline, güneş gözlüklerini gözüne takarak odadan çıkıp sokaktaki gölgelere doğru yürüyüşünü izledi.

"Peki nereye gidiyorsunuz, Teğmenim?" diye homurdandı, ne diyeceğini çok iyi biliyordu ve bunun şaşkınlığı içindeydi.

"Şu şişko orospuyu ilk ve son olarak düzmeye."

## VIII

Doña Adriana gene gülüyordu. Lituma bütün Talara dedikodularla kaynar, herkes gözyaşı döker, son olan önemli olaylar üzerine düşünürken Doña Adriana'nın gülmekten başka bir şey yapmadığının farkına vardı. Üç gündür bu böyle sürüp gidiyordu. Kahvaltıda, öğle ve akşam yemeklerinde kendilerini hep aynı biçimde karşılayıp uğurluyordu - sürekli kahkahalarla. Teğmen Silva ise tam tersine sinirli ve keyifsizdi, sanki midesine dokunan bir şey yemiş gibi. Üç gündür Lituma on beşinci kez olarak aralarında ne geçtiğini merak ediyordu. Peder Domingo'nun çanları kasabada yankılanıyor, inananları kiliseye çağırıyordu. Doña Adriana hâlâ gülerek haç çıkardı.

"Şu Teğmen Dufó'ya ne yapacaklar dersiniz?" diye sordu Don Jerónimo, pürüzlü sesiyle.

Öğle yemeği saatiydi. Lokantada Don Jerónimo, Teğmen Silva ve Lituma'nın yanı sıra vaftiz için Zorristos'tan gelmiş genç bir karı-koca vardı.

"Askeri mahkemede yargılanacak," dedi keyfi kaçık bir Teğmen Silva, başını yarı boş tabağından kaldırmadan.

"Ama onu bir şeyden dolayı suçlu bulmaları gerek, sizce öyle değil mi?" Don Jerónimo kıymalı patates ile beyaz pirinç yiyor, bir yandan da gazeteyle yelpazeleniyordu. Ağzım kapatmadan çiğniyor,

bütün çevreye yiyecek kırıntıları saçıyordu. "Peki şu Dufó'nun Palomino Molero'ya yaptığı söylenen şeyleri yapan bir adam elini kolunu sallayarak gezebilir mi, Teğnen?"

"Evet, evet, haklısın, gezemez," diyerek onayladı Teğnen, ağzı doluydu ve yemek yerken rahatsız edilmekten duyduğu öfke yüzünden okunuyordu. "Ona bir şey yaparlar, hiç değilse ben yapacaklarını sanıyorum."

Doña Adriana gene güldü, Lituma Teğmenin dikleştiğini, kadın yanlarına yaklaşıırken kendini gene iskemlesine bıraktığını fark etti. Endişeli olmalıydı: Yüzünün çevresinde vızıldayan sinekleri bile kovmuyordu. Kadın yakası çok açık, çiçekli bir giysi giymişti, yürürken göğüslerini ve kalçalarını büyük bir canlılıkla çalkalıyordu. Sağlıklı, mutlu ve hayatından hoşnut görünüyordu.

"Bir bardak daha su iç, Teğmenim, o kadar çabuk yeme. Boğulacaksın," dedi Doña Adriana, söylediği sözlerden daha alaycı bir biçimde Teğmenin sırtına hafif hafif vururken gülüyordu.

"Son günlerde bakıyorum keyfin yerinde," dedi Lituma, Doña Adriana'ya bakıyor, ama tanımıyordu. Başka bir insan olmuştu, bir koket, ona ne oldu acaba?

"Bir nedeni vardır herhalde," dedi Doña Adriana, Zorritos'lu çiftin oturduğu masadan tabakları alıp mutfığa yöneldi. Sanki kendilerine hoşça kalın dermiş gibi kuyruk sallıyordu. "Hay Tanrım," diye düşündü Lituma.

"Üç gündür onun neden böyle neşeli olduğu konusunda bir düşünceniz var mı, Teğmenim?"

Teğmen yanıt vermek yerine kara gözlüklerinin arkasından ona hışım gibi bir bakış fırlattı, sonra yeniden sokağa bakınaya başladı. Sokakta bir akbaba hırsıyla bir şeyi gagalıyordu. Sonra birden kanat çırpıp uçtu.

"Sana bir şey söyleyeyim mi, Teğmen?" dedi Don Jerónimo. "Seni kızdırmaz umarım."

"Beni kızdıracak bir şeyse söyleme daha iyi," dedi Teğmen dişlerinin arasından. "Şimdi hıyarlık çekecek halim yok."

"Anlaşıldı," diye öfkeyle yanıtladı taksi şoförü.

Doña Adriana mutfaktan gülererek sordu: "Daha başka ölümler de olacak mı?"

"Bizim iştahımızı kabartmaya çalışıyor," diye düşündü Lituma. "Liau'nun piliçlerini ziyarete gitsen iyi olacak. Paslanıyorum." Taksi şoförünün masası odanın öteki ucundaydı bu yüzden sesini Teğmene duyurabilmek için, gittikçe daha büyük bir ilgiyle konuşmalarını izleyen Zorritos'lu çiftin başlarının üstünden bağırması gerekiyordu.

Don Jerónimo kararını vererek gazetesini masaya vurdu, "Sen istediğin kadar kız, ben gene de sana bir şey söyleyeceğim," dedi. "Talara'da bu hikâyeye inanan tek kişi bulamazsın, ne bir erkek, ne bir kadın, ne de bir çocuk. Orada gördüğün şu akbaba bile bunu yutmaz."

Kara akbaba geri dönmüş, orada oturuyor, gasındaki kertenkeleyi çiğniyordu. Teğmen kayıtsızca yemeğini yemeyi sürdürüyor, dikkatini kendi düşüncelerine ve can sıkıntısına vermeye çalıştı.

"Peki 'o hikâye' dediğiniz neymiş, bize anlatır

mısınız, Bay Jerónimo?"

"Albay Mindreau'nun kızını ve kendisini öldürmüş olduğu hikâyesi," dedi taksi şoförü sağa sola ağzından yiyecekler sıçratarak. "Buna inanacak kadar aptal olabilir mi insan?"

"Ben öyleyim," dedi Lituma. "Albayın kızını öldürdüğüne sonra da canına kıydığına inanacak kadar aptalım!"

"Bana aptal numarası yapma, arkadaş. İkisi de öldürüldü, böylece konuşamayacaklar. Böylece Palomino Molero'nun ölümünün faturası Mindreau'ya çıkartılacak. Siz kiminle alay ettiğinizi sanıyorsunuz?"

Tegmen Silva başını tabağından kaldırıp, "İnsanlar şimdi böyle mi diyorlar gerçekten?" diye sordu. "Albay Mindreau öldürüldü mü diyorlar? Peki kim öldürmüş?"

"Kodamanlar elbette. Başka kim olacak? Benimle dalga geçme, Tegmen. Haydi yapma, burada hepimiz arkadaşız. Şurası bir gerçek ki sen konuşmazsın. Herkes senin ağzına kilit vurduklarını, konuşmana izin vermediklerini söylüyor. Her zaman ki hikâye."

Tegmen sanki bütün bu gevezelikler kendisini hiç ilgilendirmiyormuş gibi omuz silkti.

"Herkes onun gerçekten kızından yararlandığını söylüyor," dedi Don Jerónimo, pirinç yağmurunun arasından. "Domuzlar. Zavallı adam. Sence de öyle değil mi, Adrianita?"

"Bence öyle olan daha neler var, ha-ha-ha!"

"Yani herkes bunun uydurma bir hikâye olduğu kanısında," diye mırıldandı Tegmen, yüzünde

acı bir gülümsemeyle yemeğine döndü.

"Elbette. Gerçekten suçlu tarafları korumak için başka ne yapılabilirdi?"

Rafinerinin sireni öttü, akbaba başım kaldırdı, büzüldü. Birkaç saniye böyle gergin durumda bekledi. Sonra yerinden fırladı.

"Peki Palomino Molero'nun öldürülmesinin nedeni neymiş onlara göre?" diye sordu Lituma.

"Kaçakçılık. Milyarlar değerinde," diyerek açıklamada bulundu Don Jerónimo. "İlkin oğlanı öldürdüler, çünkü o birşeyler öğrenmişti. Sonra Albay Mindreau olup biteni öğrendiği ya da öğrenmek üzere olduğu zaman onu ve kızını öldürdüler. İnsanların ne tür hikâyelerden hoşlandıklarını bildikleri için de bu pis hikâyeyi uydurdular, kiskandığı için Molero'yu öldürdüğünü, sözde cinsel ilişkide bulunduğu kızıyla Molero'nun arasında birşeyler olduğunu. Böyle bir duman perdesi işe yaradı. Hiç kimse en önemli şeyi, parayı konuşmuyor."

Teğmen içini geçirerek, "Allah kahretsin, ama hayal güçleri korkunç," dedi. Çatalını tabağına sürüyordu, sanki onu kıracakmış gibi.

"Küfretme yoksa dilin düşer," dedi Doña Adriana, güldü. Elinde bir tabak mango pudingiyle Teğmenin tam yanbaşıda duruyordu, tabağı onun önüne koyarken o kadar yaklaştı ki koca kalçası Teğmenin koluna sürtündü. Teğmen hemen kolunu çekti. "Hah-ha-ha!"

"Sofra adabına bakın!" diye düşündü Lituma. "Şu Doña Adriana'ya neler oluyor böyle?" Yalnızca Teğmenle dalga geçmekle kalmıyor, onunla çılgınca cilveleşiyordu. Ama Teğmen hiçbir şey yapmı-

yordu. Gizlediği bir şey varmış, morali bozukmuş gibi görünüyordu. Doña Adriana'nın şakalarıyla, alaylarıyla baş edemez gibiydi. O da başka biri olmuştu sanki. Bir başka zaman olsa Doña Adriana'nın bu küçük kıskırtmaları onu bir tarla kuşu kadar neşelendirirdi, Adriana'nın peşine takılırdı. Üç gündür hasta bir köpek gibi görünmesine yol açan mahzunluğunu hiçbir şey dağıtamıyordu. "O gece ne oldu acaba?"

"Zorritos'ta herkes bu kaçakçılıktan söz ediyor," dedi adam. Gençti, saçlarını dümdüz geriye taramıştı, altın bir dişi, kaskatı kolalı pembe bir gömleği vardı, çok hızlı konuşuyordu. Karısı olması gereken kadına baktı: "Öyle değil mi, Marisita?" "Evet, Panchito, doğru. Çok doğru."

"Galiba buzdolabı ve soba getiriyorlarmış. Böyle bir iş yapmak için arada milyonların dönmesi gerek."

"Alicia Mindreau için çok üzüldüm," dedi Marisita, ağlayacakmış gibi somurttu. "Bu işte o kız günahsız bir kurban. Zavallı çocuk. İnsanlar ne suçlar işliyorlar. Asıl suçluların cezasız kalmaları beni çıldırtıyor. Onlara hiçbir zaman hiçbir şey olmuyor, öyle değil mi, Pancho?"

"Olan hep bizim gibi zavallı insanlara oluyor," diye yakındı Don Jerónimo. "Kodamanlara değil. Doğru söylemiyor muyum, Teğmen?"

Teğmen yerinden öylesine sertçe kalktı ki neredeyse masa ile iskemle yere devriliyordu.

"Ben buradan gidiyorum," dedi, her şeyden, herkesten usanmış gibiydi. "Lituma, sen kalıyormusun?"

"Hemen geliyorum, Teğmenim. Şu kahvemi içeyim."

"İyi eğlenceler." Doña Adriana'nın alaylı uğurlama sözleri Teğmen kapıdan çıkarken yetiştii.

Birkaç dakika sonra Doña Adriana Lituma'ya kahvesini getirdiği zaman Teğmenden boşalan iskemleye oturdu.

"Meraktan çatlayacağım," dedi Lituma, öteki müşteriler duymasın diye sesini alçaltarak. "Geçen gece Teğmen ile aranızda nelerin geçtiğini anlatmayacak mısın?"

"Teğmere sor," dedi, yuvarlak yüzünde şeytanca bir parıltı vardı.

"En az on kere sordum. Ama anlamazlığa gelycr. Haydi, yapma, ne olduğunu bana anlat."

"Bir de kadınların meraklı olduğunu söylerler, Lituma," diye alay etti Doña Adriana, yüzünden üç gündür eksik olmayan gülümsemesiyle.

"Kimileri de kaçakçılıktan çok casuslukla ilgili olabileceğini söylüyorlar," dediğini duydu Don Jerónimo'nun Zorritos'lu çifte. "Bunu söyleyen adam da Don Teotonio Calle Frías, Talara sinemasının sahibi, boş yere gevezelik edecek bir adam değil."

"Böyle söylüyorsa bir bildiği olmalı," diye ekledi Panchito.

"Ateş olmayan yerden duman çıkmaz," diye yumurtladı Marisa.

"Bak, Doña Adriana soruyorum diye kızına. Sormam gerek, çünkü meraktan çatlayacağım. Teğmenle yattın mı? Sonunda ona istediğini verdin mi?"

"Bana böyle bir soru sormaya nasıl cesaret

edersin, pis domuz." İşaret parmağım sallayarak kızmış gibi görünmeye çalışıyor, ama beceremiyordu. Kara gözlerinde hâlâ o şeytansı, mutlu parıltı vardı, ağzındaysa yaptığı bir yaramazlıktan ne pişman ne de hoşnut bir insanın iki anlama da gelecek gülümsemesi. "Neyse, yavaş konuş. Matías duyabilir."

"Palomino Molero askeri sırlarm Ecuador'a sızdırıldığını öğrenmiş, bunun üzerine onu öldürmüşler," dedi Don Jerónimo. "Casus halkasının başı da Albay Mindreau'nun ta kendisiymiş."

"İşler karışıyor," dedi Zorritos'lu adam. "Film gibi bir şey."

"Aynen öyle, bir film gibi."

"İçeride horul horul uyuduğuna göre bizi nasıl duyacak. O gecedен bu yana her şey öylesine karmakarışık ki. Seni bu kadar neşelendiren, Teğmeninse kuyruğunu kısmasına yol açan şeyin ne olduğunu kestirmeye çalışıyorum o gün bugündür."

Doña Adriana öylesine katılrçasına güldü ki gözlerinden yaş geldi. Bütün gövdesi sarsıldı, çiçekli giysisinin altında löpür löpür sallanan memeleri hopladı.

"Elbette kuyruğunu kısar. Galiba onun ateşini sonsuza kadar geçirdim, Lituma. Şefinin Don Juan'hğı falan kalmadı. Hah-ha-ha!"

"Don Teotonio Frías'ın sözleri beni şaşırtmadı," dedi Zorritos'lu adam altın dişini yalayarak. "Zaten ta başından beri kuşkulandım, bu kadar ölüm olduğuna göre işin içinde Ecuatorlular var, dedim."

"Ama onun ateşini alaşağı etmek için ne yap-

tın, Doña Adriana? Onu nasıl böyle yassıltm? Haydi, anlat n'olur."

"Ayrıca Mindreau'nun kızını öldürmeden önce belki de ırzına geçtiler," dedi Zorritos'lu kadın içini geçirerek. "Hep öyle yapıyorlar. O maymunlardan her şey beklenir. Ecuador'da akrabaları olan benim gibi biri söylüyor bunu."

"Elinde tabancayla odama daldı, beni korkutmak istedi." Kahkahalarını tuttu ve gözlerini yarı yarıya kapadı, kendisini o kadar eğlendiren o sahneyi bir kez daha görebilmek için. "Uyuyordum, ödümü patlattı. Önce hırsız sandım, ama senin şefinmiş. Kapmın kilidini kırdı utanmaz, sersem. Beni korkutacağını sandı. Zavallı adamcağz."

"Ben bunu duymamıştım," dedi Don Jerónimo sinekleri kovaladığı gazetenin arkasından başını çıkararak. "Ama tabii kızı öldürmelerinin yanı sıra ırzına da geçmiş olmalarına hiç şaşmam. Hem de kimbilir kaç birden."

"Bana saçmasapan birşeyler söylemeye başladı," dedi Doña Adriana.

"Ne gibi?"

*Böyle yaşamaya devam edemem. Sana karşı duyduğum istekten boğuluyorum. Bu istek beni öldürecek, artık sabrımın sonuna geldim. Sana sahip olamazsam beynime bir kurşun sıkacağım. Ya da belki seni öldüreceğim.*

"Ne komik." Lituma gülmekten kırılıyordu. "Gerçekten sana duyduğu istekten boğulmak üzere olduğunu söyleyip kendisine kötü davranmakla mı suçladı seni?"

"Kendisine acındırmak ya da beni korkutmak

istiyordu, belki de hem acındırmak hem de korkutmak. Ama beklemediği bir şeyle karşılaşan kendisi oldu."

"Elbette, elbette," dedi Zorritos'lu adam. "Hem de kimbilir kaç tanesi. Hep böyle olur."

"Sen ne yaptın, Doña Adriana?"

"Geceliğimi çıkarıp çırılçıplak uzandım," diye fısıldadı, yüzü kızararak. Aynen şöyle olmuş: Geceliğini çıkarmış, çırılçıplak soyunmuş. İki kolunun hızlı bir hareketiyle geceliğini çıkarıp yataktan aşağı atmış. Kıvırcık saçlarıyla çevrili yüzünden, ayışığının aydınlattığı tombul gövdesinden anlatılmaz bir öfke taşıyormuş.

"Çırılçıplak mı?" dedi Lituma, üç kez gözlerini kırpıştırarak.

"Şefine aklının ucundan bile geçmeyecek şeyler söyledim. Açık saçık şeyler."

"Açık saçık mı?" Lituma gene gözlerini kırpıştırdı, kulak kesilmişti.

*Al işte soyundum, haydi, soyunsana, koçum. Doña Adriana'nın sesi alay ve küçümsemeyele titriyordu. Göğüslerini ve karnım kaykıltmış, ellerini beline koymuştu. "Yoksa onu bana göstermekten utanıyor musun? O kadar küçük mü yoksa, baba hindim? Haydi, çabuk ol, çıkar pantolonunu da göster şu mereti bana. Haydi, hemen atla üstüme. Bana ne sıkı bir erkek olduğunu göster, küçüğüm. Üst üste beş kere geçir de görelim, kocam bana her gece böyle yapıyor. O yaşlı, sense gençsin, yani onun rekorunu kolayca kırabilirsin, öyle değil mi? Haydi sen altı kez, yedi kez yap. Yapabilir misin?"*

"Bunları gerçekten söyledin mi?" diye kekeledi

Lituma, şaşkınlıktan aklı durmuştu.

*Ama, ama ... diye kekeleyiş Teğmen. Sana ne oldu, Doña Adriana?*

"Ben de kendimi tanıyamıyordum, Lituma. Nasıl bu kadar çamurlaştım bilmiyorum. Ama Ayacaba'da Köle İsa'mıza bin şükürler olsun, aklıma bunu getirdiği için. Bir zamanlar Ayacaba'ya, ekim ayında yapılan şenlikler sırasında yaya olarak hac yolculuğu yapmıştım. İşte bu yüzden o düşünce aklıma geliverdi. Zavallı adamcağız senin kadar şaşır-  
*dı. Haydi, canım, çıkar pantolonunu. Göreyim bakalım şu kamışını. Ne kadar büyükmüş anlayayım, kaç kere geleceksin sayalım. Sekize çıkar mısın, ha ne dersin?*

"Ama, ama..." diye kekeliyordu Lituma, yüzü alev alev yanıyordu, gözleri fincan gibi açılmıştı.

*Benimle böyle alay etmeye hiç hakkın yok,* diye kekeleyiş Teğmen, ağzı bir karış açık.

"Çünkü bütün bunları en sakın sesimle söyledim, Lituma. Öylesine öfkelenmiştim, onunla öylesine alay ettim ki sonunda ben kazandım. Tam anlamıyla bombok oldu. Görmeliydin onu."

"Hiç şaşırmadım, Doña Adriana, kim olmazdı ki? Ben dinlerken bile öyle oldum. Sonra ne yaptı?"

"Ne yapacak, pantolonunu falan çıkarmadı. Geldiği zamanki şehveti buhar olup uçtu."

*Ben buraya benimle alay edesin diye gelmedim,* diye bağırdı, nasıl çıkıp gideceğini bilemedi.

*"Elbette ya, orospu çocuğu. Sen buraya beni tabancayla korkutup ırzıma geçmeye geldin, böylece erkekliğini kanıtlayacaktın. Haydi bakalım, dur-*

*ma, ırzıma geç, süpermen. Haydi, başla. Arka arka-ya on kere ırzıma geç, baba hindi. Çok mutlu olacağım. Ne bekliyorsun?"*

*"Sen delirmişsin."*

*"Evet, delirdim ya. Ama işe yaradı. Şefin kuyruğunu kıstırıp ok gibi dışarı fırladı. Aklınca ben ona hakaret etmiş oldum, hıyarağası!"*

*Ben buraya sana en içten duygularımı dile getirmeye geldim, sense benimle alay etmekten, bana hakaret etmekten başka bir şey yapmıyorsun, diyerek karşı çıkmış Teğmen. Adi bir sokak orospusu gibi konuşuyorsun benimle.*

*"Şimdiki halini görüyor musun? Hiç keyfi kalmadı. Neredeyse acıyorum zavallıya."*

*Yeniden kahkahalarla güldü. Lituma Teğmene karşı dayanışma ve acıma duygusuyla doluydu. İşte bu yüzden morali bozuktu, erkekliği, erkeklik gururu hakarete uğramıştı. Tıpasızlar'a bunu anlattığı zaman çıldıracaklardı. Tıpasızlar'ın bundan sonraki kraliçesinin La Chunga değil Doña Adriana olacağını söyleyecekler, en ünlü şarkıların ona adayacaklardı.*

*"Kimileri de bunu 'o biçim'lerle ilgili bir şey olduğunu söylüyor," dedi Zorritos'lu adam.*

*"O biçimlerle mi? Doğru mu bu?" diyerek Don Jerónimo gözlerini kırptı, dudaklarını yaladı. "Olabilir. Olabilir."*

*"Olabilir gerçekten de. Biliyorsunuz orduda bir sürü o biçim herif var, bir yerde o biçimler varsa orada genellikle cinayet de vardır. Senin önünde böyle konuştuğum için beni bağışla, Marisita."*

*"Ziyanı yok, Panchito. Hayatın gerçeklerini de-*

giştiremeyiz."

"Olabilir, doğrusu," dedi Don Jerónimo düşün-  
celi düşünceci. "Ama kim kiminle? Kimi kime ya-  
kıştırırsınız?"

"Hiç kimse Albay Mindreau'nun intihar ettiği-  
ne inanmıyor," diyerek birden konuyu değiştirdi  
Doña Adriana.

"Öyle anlaşılıyor," diye mırıldandı Lituma.

"Ben de inanmıyorum, doğruyu söylemek gere-  
kirse. Nasıl olabilir bu?"

"Demek sen de inanmıyorsun, ha?" Lituma aya-  
ęa kalktı, yemek hesabım istemek için işaret etti.  
"Ama senin bana anlattığın hikâye ben inanıyo-  
rum. Üstelik bu hikâye Albay Mindreau'nun inti-  
harından çok daha ilginç. Görüşmek üzere, Doña  
Adriana."

"Baksana, Lituma," diyerek kadın onu geri ça-  
ğırdı. Gözlerinde muzip parıltılar vardı, sesini al-  
çalttı. "Söyle Teğmenine beni yeniden sevmesi  
– yalnızca birazcık sevmesi– için ona bu gece özel  
bir şey yapacağım."

Kırta kırta gülüyordu, Lituma da onunla bir-  
likte güldü.

"Bu haberi aynen senin söylediğin gibi yerine  
ulaştıracacağım, Doña Adriana. Hoşça kal."

Allah kahretsin, şu kadınları anlamamanın olana-  
ęı var mı? Tam kapiya doğru yürüyordu ki arkasın-  
dan Don Jerónimo'nun seslendiğini duydu: "Litu-  
ma Teğmene Albayın şu intihar hikâyesini uydur-  
ması için kodamanların kaç para ödediğini söylese-  
ne bize."

Taksi şoförünün, "Orospu çocuğu aynasız," di-

ye homurdandığını duydu, bir an için geri dönme-  
yi düşündü, ama dönmedi. Öğleden sonranın ba-  
sınçlı sıcağına çıkıp kumlu patikada yürümeye baş-  
ladı, bez bir topu tekmeleyen çocukların arasından  
geçti. Terlemeye başladı, gömleği bedenine yapış-  
tı. Doña Adriana'nın kendisine anlattıkları inanıl-  
maz şeylerdi. Doğru olabilir miydi hepsi? Olmak  
zorundaydı. O geceden bu yana Teğmenin neden  
böyle kuyruğu kısık dolaştığını şimdi anlıyordu. İş  
oraya kalırsa Teğmenin kendisi de ciddi bir olaydı.  
Tam o sırada, acı bir olayın tam ortasında bu etli  
butlu kadını becermek istemek. Böyle bir şey nasıl  
yapılabilir? Ama onun için gerçekten de kötü ol-  
muş. Doña Adriana da ne belâlı bir kadınmış. Onu  
çırılçıplak soyunmuş, Teğmenle alay ederken gözü-  
nün önüne getirdi, kadının sarsılan koca gövdesi-  
ni, şaşkın şaşkın bakan, duyduğu, gördüğü şeylere  
inanmak istemeyen Teğmeni düşündü. Kim olsa  
havlu atıp kaçardı. Gene gülmeye başladı.

Karakolda Teğmeni ter içinde, göğsünü bağı-  
rı açmış masasında otururken buldu. Bir eliyle  
kendini yelpazelerken öteki eliyle de ta güneş göz-  
lüklerinin önüne kadar kaldırdığı bir telgrafi tutu-  
yordu. Kara gözlüklere karşın Lituma onun telgra-  
fın satırlarında gidip gelen gözlerini seçebiliyordu.

"İşin bok tarafı Albay Mindreau'nun kızıyla  
kendini öldürdüğüne kimse inanmıyor. Akla haya-  
le gelmez saçmasapan şeyler söylüyorlar. Teğme-  
nim. Yok bu iş kaçakçılarla ilgiliymiş, yok bir casus-  
luk olayıymış, işin içinde Ecuador varmış. Hatta bi-  
ri işin içinde şoroloların olduğunu bile söyledi. Hiç  
bu kadar sersemce şeyler duydunuz mu?"

"Sana kötü haberim var. Junín yöresinde, bu dediğin öyküler kadar uydurma bir karakola atandım. Hemen oraya gitmen gerekiyor. Otobüs paranı ödüyorlar."

"Junín mi?"

"Beni de bir yere vermişler, ama daha neresi olduğunu bilmiyorum. Belki de aynı yerdir."

"Kim bilir ne uzaktır."

"Gördün mü şimdi, hıyar herif," diye takıldı ona Teğmeni, sevecen bir biçimde. "Palomino Molero gizemini çözmeye pek hevesliydin. İşte şimdi çözüldü, bunu da sana ben çözdüm. Onca çabamızın karşılığı olarak ne alıyoruz? Sen dağlara sürülüyorsun, kendi ocağından, insanlarından uzağa. Belki bana daha kötü bir delik bulacaklar. Jandarma olarak yaptığın başarılı çalışmaya böyle teşekkür ediyorlar. Sen oralarda ne yapacaksın, Lituma? Senin türünden bir hayvan yetişmez oralarda. Ne kadar çok üşüyeceğini düşündükçe üzüntüden ölüyorum."

"Orospu çocukları!"

S O N